

De functies van Nederlandse politieke jongerenorganisaties:

Een eerste kwalitatieve verkenning

Masterscriptie Sociologie

Rijksuniversiteit Groningen

September 2022

Naam	Hedwich Kuipers
Studentnummer	S2981912
Scriptiebegeleider	Prof. Dr. Gerrit Voerman
Referent	Prof. Dr. Kees Aarts
Engelstalige titel	The functions of Dutch Political party youth wings: a qualitative exploration

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeerscriptie over de functies van Nederlandse politieke jongerenorganisaties. Deze scriptie is geschreven ter afronding van de master Sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen en betekent het eindpunt van een mooie studententijd.

Het onderwerp van deze scriptie, de functies van Nederlandse politieke jongerenorganisaties, is voortgekomen uit mijn stage bij het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP). Het DNPP houdt zich onder andere bezig met het documenteren en toegankelijk maken van publicaties van en over politieke partijen. Met veel plezier heb ik me tijdens mijn stage bezig gehouden met het verzamelen van documenten over politieke jongerenorganisaties en heb ik veel geleerd over het reilen en zeilen bij het DNPP. Ik wil dan ook graag Gerrit, Ulco en Yvonne bedanken voor de gezelligheid en de goede begeleiding.

Daarnaast wil ik uiteraard ook de respondenten van wie ik de naam niet mag noemen bedanken voor de medewerking. De interessante gesprekken met en de visies van deze respondenten zijn een mooie verrijking van mijn scriptie geweest.

Ten slotte wil ik nogmaals Gerrit Voerman bedanken, ditmaal voor de begeleiding bij mijn scriptie, waarvoor een gezonde dosis geduld noodzakelijk was.

Dan rest mij niks anders dan u veel leesplezier te wensen!

Hedwich Kuipers

Utrecht, september 2022

Samenvatting

In deze scriptie staan de functies van Nederlandse politieke jongerenorganisaties (PJO's) centraal. PJO's zijn een onderbelicht aspect in de literatuur, hoewel zij wel bijdragen aan de politieke participatie van jongeren (Dekker & Hooghe, 2003) en in welke mate deze jongeren op latere leeftijd ook politiek betrokken zijn (Cross & Young, 2008a).

De PJO's een onderbelicht aspect zijn in de literatuur blijkt ook uit het feit dat er geen concrete definitie bestaat van een PJO. Daarom is in deze scriptie uitgegaan van een definitie gebaseerd op verschillende terugkerende kenmerken van een PJO. Er kan gezegd worden dat PJO's verenigingen zijn voor jongeren – waarbij de definitie van jongere verschilt per PJO – die op basis van een politieke overtuiging samenkomen en die als doel hebben om jongeren te betrekken bij de politiek. Deze PJO's zijn in meer of mindere mate verbonden aan een politieke partij, de moederpartij, en kunnen op deze manier bijdragen aan de binding tussen jongeren en de moederpartij.

De moederpartijen van PJO's zijn politieke partijen. Politieke partijen zijn groepen die een bepaald politiek uitgangspunt hebben en zich verenigen om invloed uit te oefenen op het overheidsbeleid door deel uit te maken van de volksvertegenwoordiging (Prodemos, z.d.). Om hun rol als politieke partij te vervullen zijn politieke partijen afhankelijk van stemmen (Poguntke, 2002).

In deze scriptie is onderzoek gedaan naar de functies van Nederlandse PJO's. De onderzoeksvraag die hierbij centraal stond is de volgende: *'Zijn de functies die in de internationale literatuur aan PJO's worden toegeschreven terug te vinden bij Nederlandse PJO's en zo ja, hoe vervullen zij deze?'*

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden zijn zeven van de elf Nederlandse PJO's onderzocht. Dit zijn Perspectief, de Jonge Socialisten, de Jonge Democraten, de SGP-Jongeren, het Christen Democratisch Jongeren Appèl, de Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie en de Jongerenorganisatie Forum voor Democratie. Er zijn interviews gehouden en zijn er documenten van PJO's van de afgelopen 20 jaar geanalyseerd aan de hand van thematische analyse.

Uit deze analyse is gebleken dat alle PJO's de functies die in de internationale literatuur aan PJO's worden toegeschreven vervullen. Dit zijn de mobilisatiefunctie, zowel generiek en specifiek, de rekruteringsfunctie, direct en indirect en lokaal/regionaal en landelijk; de socialisatiefunctie, nauw en breed, middels scholing en vorming; en de aggregatie- en articulatiefunctie middels standpunten en politieke programma's die ofwel intern ofwel extern naar de moederpartij gecommuniceerd worden. Daarnaast is gebleken dat de PJO's deze functies zowel ten behoeve van de moederpartij vervullen als om jongeren aan zichzelf te binden. Om jongeren aan zichzelf te binden vervullen zij naast de andere functies ook nog een verenigingsfunctie.

Dit was een verkennend onderzoek dat de functies in kaart heeft gebracht, voor toekomstig onderzoek is het interessant om hier dieper op in te gaan en deze per functie voor alle pjo's te onderzoeken.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	1
1.1 Politieke jongerenorganisaties in Nederland	2
1.2 Probleemstelling	4
1.3 Onderzoekskader	5
1.4 Relevantie	6
1.5 Leeswijzer	8
Hoofdstuk 2: Politieke jongerenorganisaties	10
2.1 Perspectief	10
2.2 Jonge Socialisten	11
2.3 Jonge Democraten	13
2.4 SGP-Jongeren	14
2.5 CDJA	16
2.6 JOVD	17
2.7 JFVD	18
Hoofdstuk 3: De functies van politieke jongerenorganisaties	19
3.1 Politieke jongerenorganisaties en politieke partijen	19
3.2 Indirecte binding en functies van politieke partijen	22
3.3 De functies van internationale politieke jongerenorganisaties	25
3.4 Verwachte functies van Nederlandse politieke jongerenorganisaties	33
Hoofdstuk 4: Methoden	35
4.1 Opzet van het kwalitatief onderzoek	35
4.2 Dataverzameling en participanten	40
4.3 Methode van data-analyse	42
4.4 Ethiek	43
4.5 Wetenschappelijke nauwkeurigheid	44
Hoofdstuk 5: Resultaten	46
5.1 Relatie politieke jongerenorganisaties en moederpartijen	46
5.2 Generieke en specifieke mobilisatiefunctie	49
5.3 Rekruteringsfunctie	52
5.4 Socialisatiefunctie	56
5.5 Articulatie- & aggregatiefunctie	59

5.6 Politieke jongerenorganisaties als onafhankelijke actoren	63
5.7 Conclusies resultaten	64
Hoofdstuk 6: Conclusie	68
6.1 Discussie en vervolgonderzoek	70
6.2 Afsluiting	72
Literatuurlijst	74
Bijlage I: Interviewschema	78
Bijlage II: Overzicht documentstudie	81
Bijlage III: Definitief codeboek	86
Bijlage IV: Deductief codeboek	93
Bijlage V: Ledentallen politieke jongerenorganisaties	96
Bijlage VI: Bepalingen in de statuten van PJO's en moederpartijen	98
Bijlage VII: Overzicht oud-PJO leden in de Tweede Kamer en Eerste Kamer 2012-2020	104

1. Inleiding

In een groot deel van de Westerse democratieën is er de afgelopen decennia sprake van een afname in ledentallen van politieke partijen (De Roon, 2020; Hooghe et al., 2004; Van Biezen et al., 2012; Cross & Young, 2008a), zo ook in Nederland (Voerman, 2016). Een oorzaak die hiervoor genoemd wordt is de afname aan jonge aanwas voor politieke partijen (Whiteley, 2007), wat blijkt uit de stijgende gemiddelde leeftijd van de leden van politieke partijen (Scarrow & Gezgor, 2010).

Deze trend van dalende ledentallen van politieke partijen en van de stijgende gemiddelde leeftijd van de leden van politieke partijen wordt als zorgelijk gezien, omdat dit ertoe kan leiden dat partijen minder goed in staat zijn om een verbinding te vormen tussen de maatschappij en de staat (De Roon, 2020). Voor een binding met de gehele maatschappij, is het immers van belang dat ook de jongeren vertegenwoordigd worden (Poguntke, 2002).

Een in de literatuur onderbelicht aspect van het partijwezen dat een grote rol speelt in de vertegenwoordiging van jongeren, zijn de politieke jongerenorganisaties (hierna: PJO's). PJO's zijn collaterale organisaties van politieke partijen die bijdragen aan de binding van potentiële jonge kiezers aan de partij (Poguntke, 2006). Deze omschrijving van PJO's als collaterale organisaties komt in de literatuur het dichtst in de buurt van een definitie voor PJO's. Een concrete definitie komt in de literatuur eigenlijk niet voor.

Kijkend naar de literatuur hebben PJO's echter wel enkele onderscheidende kenmerken, op basis waarvan een definitie geformuleerd kan worden. Er kan gezegd worden dat PJO's verenigingen zijn voor jongeren – waarbij de definitie van jongere verschilt per PJO – die op basis van een politieke overtuiging samenkomen en die als doel hebben om jongeren te betrekken bij de politiek. Deze PJO's zijn in meer of mindere mate verbonden aan een politieke partij, de moederpartij, en kunnen op deze manier bijdragen aan de binding tussen jongeren en de moederpartij.

De moederpartijen van PJO's zijn politieke partijen. Politieke partijen zijn groepen die een bepaald politiek uitgangspunt hebben en zich verenigen om invloed uit te oefenen op het overheidsbeleid door deel uit te maken van de volksvertegenwoordiging (Prodemos, z.d.). Om hun rol als politieke partij te vervullen zijn politieke partijen afhankelijk van stemmen (Poguntke, 2002).

In Nederland kan op basis van de Wet financiering politieke partijen elke politieke partij slechts één PJO aanwijzen als neveninstelling die in aanmerking komt voor subsidie. Voorwaarde hiervoor is dat de jongerenorganisatie hiermee instemt en dat er sprake is van een organisatie die 'een vereniging is die uitsluitend of in hoofdzaak activiteiten verricht ter bevordering van de politieke participatie van jongeren en die ten minste honderd leden telt die niet jonger zijn dan 14 jaar en niet ouder zijn dan 27 jaar, die per jaar € 5 of meer contributie betalen (art. 3 lid 2 Wfpp).'

Van alle partijen die op dit moment zitting hebben in de Tweede Kamer hebben er 11 een PJO aangewezen als neveninstelling, waarvan er drie in de afgelopen 10 jaar zijn opgericht. Dit is een

indicatie dat PJO's niet slechts een overblijfsel zijn van de verzuiling in Nederland, maar dat zij ook voor nieuwere politieke partijen van toegevoegde waarde zijn.

In deze scriptie zullen zeven van deze 11 PJO's centraal staan. Het doel van deze scriptie is het onderzoeken van de functies die deze PJO's hebben. In paragraaf 1.2 zal dit nader worden toegelicht. Eerst volgt een korte ontstaansgeschiedenis van PJO's in Nederland.

1.1 Politieke jongerenorganisaties in Nederland

Al in 1888 werd in Nederland de eerste PJO opgericht. Dit was de Sociaal Democratische Jongeliedenbond (De Roon, 2020). Daarop volgden begin 20ste eeuw al gauw de volgende PJO's (Bos, 1995). De tweede werd in 1901 opgericht. Dit was De Zaaier, de antimilitaristische jeugdorganisatie van de SDAP. Deze werd weldra gevolgd door andere PJO's, waarvan de Arbeiders Jeugd Centrale, opgericht in 1918, lange tijd de grootste was (Bos, 1995). Deze PJO's waren een afspiegeling van de partijen en de zuilen die toendertijd de samenleving beheersten. De Rooms-Katholieke zuil was de enige zuil waarbinnen geen PJO bestond. PJO's hadden in deze periode voornamelijk als doel om jongeren te integreren in een bepaalde zuil en te onderwijzen in de ideologie van de moederpartij en stonden in dienst van de moederpartij (Welp, 1998; Poguntke, 2006). Er werd in deze tijd ook eerder gesproken van studieclubs die zich bezighielden met het bestuderen van maatschappelijke onderwerpen. Deze studieclubs mengden zich nog niet in het politieke debat, zoals de PJO's van tegenwoordig dit wel doen.

Na de Tweede Wereldoorlog blijft het PJO-landschap vrijwel onveranderd (Bos., 1995). De enige noemenswaardige verandering is het feit dat nu ook de katholieken een eigen PJO hebben. De kern van het verhaal blijft hetzelfde: nog steeds zijn de PJO's een middel van de moederpartijen om te integreren in een zuil en om te leren over de ideologie van de moederpartij, zij het onder andere namen en in andere samenstellingen dan voor de Tweede Wereldoorlog. Nieuw in de wereld van de PJO's is de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD) die in 1949 wordt opgericht op initiatief van de VVD en die in de toekomst ook officieel gelieerd zal zijn aan de VVD (JOVD, z.d).

In de jaren '50 beginnen de meeste PJO's zich onafhankelijker op te stellen ten opzichte van hun moederpartijen. In toenemende mate hebben PJO's de wens om een meer zelfstandige politieke rol te spelen (Bos., 1995). Zij houden zich bezig met debatteren over democratisering en vernieuwing van het politieke systeem.

De wens tot onafhankelijkheid blijkt ook uit de wens van PJO's om overheidssubsidie direct te ontvangen, zonder tussenkomst van de moederpartij (Dragstra, 2008). Een wens die in 1976 vervuld wordt, al is de hoogte van deze subsidie wel afhankelijk van het zetelaantal van de moederpartij (Dragstra, 2008). Om voor deze subsidie in aanmerking te komen, moesten de PJO's door middel van een schriftelijke verklaring aantonen dat zij erkend werden door een politieke partij die zitting had in de Tweede Kamer.

Tabel 1: overzicht Nederlandse PJO's

*Dit betreft de oprichting van de PJO onder de huidige naam. Eventuele voorgangers van de PJO's zijn hierin niet meegenomen

Politieke jongerenorganisaties	Moederpartij	Ledental 2020	Oprichting*
Christen Democratisch Jongeren Appèl (CDJA)	CDA	956	1981
DWARS	GroenLinks	3348	1991
Jongeren Forum voor Democratie (JFVD)	FvD	4214	2017
Jonge Democraten (JD)	D66	2868	1984
Jonge Socialisten (JS)	PvdA	1545	1977
Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie (JOVD)	VVD	2183	1949
Oppositie	DENK	102	2015
Perspectief	ChristenUnie	1028	2000
PINK!	PvdD	Onbekend	2006
RADICAAL	BIJ1	Onbekend	2018
Staatskundig Gereformeerde Partij Jongeren (SGP-J)	SGP	2782	1934

In de jaren die volgen begint het PJO-landschap zoals we dat nu kennen vorm te krijgen. De JOVD was al sinds 1949 actief en hierbij voegen zich in 1981 het CDJA na een christendemocratische fusie, in 1984 de Jonge Democraten (voorheen JOAC) en in 1977 de Jonge Socialisten (voorheen Federatie van Jongerengroepen) (Bos., 1995). Ook doet in 1991 DWARS haar intrede.

In 1999 doet de Wet subsidiëring Politieke Partijen (Wsp) zijn intrede, voorloper van de Wfpp zoals we die nu kennen. Deze wet gaf politieke partijen de mogelijkheid om één jongerenorganisatie aan te wijzen als gelieerde PJO. De aangewezen jongerenorganisatie krijgt op basis van het eigen ledental en het zetelaantal van de moederpartij een bepaald subsidiebedrag, ditmaal uitbetaald via de moederpartij (Dragstra, 2008). Om subsidie te krijgen heeft een PJO nu minimaal 100 leden nodig, in tegenstelling tot het minimum van 1000 leden wat eerder gold. Daarnaast moeten PJO's als doel hebben activiteiten te verrichten ter bevordering van de politieke participatie van jongeren (art. 2 WSPP).

Sinds de invoering van de Wsp in 1976 en zijn opvolger de Wfpp in 1999 heeft het merendeel van de partijen in het parlement een aan zich gelieerde PJO. Ook partijen die onlangs zijn toegetreden tot de Tweede Kamer hebben een jongerenpartij die aan hen gelieerd is. Voorbeelden hiervan zijn BIJ1, die pas sinds 2021 een zetel in de Kamer heeft, maar al sinds 2018 PJO RADICAAL aan zich verbonden ziet. Een ander voorbeeld is de Jongerenorganisatie Forum Voor Democratie (hierna: JFVD) van Forum voor Democratie die op dit moment zelfs het hoogste ledental noteert.

De opkomst van deze nieuwe PJO's en de afsplitsing van ROOD van de SP, brengt het totale aantal PJO's met een moederpartij in het parlement op 11. Deze zijn weergegeven in tabel 1.

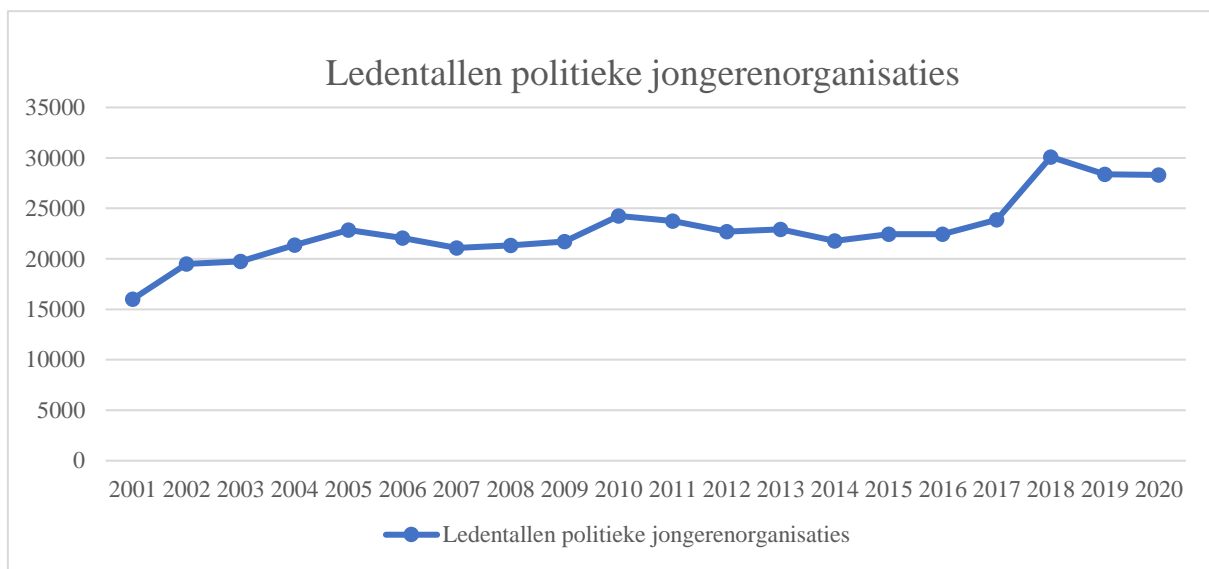
De afgelopen 20 jaar laat een stijging zien van het aantal leden van de PJO's. Tussen 2001 en 2020 is het geaggregeerde ledental van alle PJO's gestegen van ongeveer 16000 naar ongeveer 28000. De ontwikkeling van deze ledentallen is te zien in figuur 1.

Deze stijging is opvallend, gezien het feit dat de ledentallen van de politieke partijen juist zijn gedaald in dezelfde periode (DNPP, 2022). Wel moet hierbij gezegd worden dat de organisatiegraad van jongeren nog steeds een stuk lager ligt dan die van de moederpartijen. De organisatiegraad geeft aan hoeveel procent van de jongeren tussen de 14-27 lid is van een PJO. In 2001 was 0,34% van de jongeren

lid van een PJO (De Roon, 2020). In 2016 is dit gestegen tot 0,55% (De Roon, 2020) en in 2020 was de organisatiegraad gestegen tot 0,88%¹. Gezien het feit dat het aandeel jongeren in de samenleving ook is gestegen in dezelfde periode (CBS, 2020), kan gezegd worden dat de organisatiegraad laat zien dat inderdaad een groter percentage jongeren lid is geworden van een PJO.

Dit wil zeggen dat minder dan 1% van de jongeren in 2020 lid was van PJO. Ter vergelijking, van het gehele electoraat was er in 2020 2,4%² lid van een politieke partij. Jongeren lopen wat betreft het mobiliseren van hun doelgroep nog wel achter op hun moederpartijen.

Bovendien geeft de organisatiegraad niet weer welke factoren deze stijging veroorzaken. Zo is het mogelijk dat het toegenomen geaggregeerde ledenaantal van PJO's voor een groot gedeelte veroorzaakt kan zijn door de opkomst van de JFVD, die in 2017 opgericht is. Voor 2017 waren de geaggregeerde ledentallen redelijk stabiel.

Figuur 1: Geaggregeerde ledenaantallen Nederlandse PJO's (zie bijlage V voor de bronnen)

1.2 Probleemstelling

Hoewel de organisatiegraad van jongeren relatief laag is, is het feit dat de ledentallen stijgen wel een positieve ontwikkeling. Een stijging zou namelijk betekenen dat PJO's er beter in slagen om jongeren te verbinden aan de politiek dan vroeger, wat wellicht ook voor de moederpartijen een positief effect kan hebben op de ledentallen (Poguntke, 2002). Hierbij moet wel de kanttekening geplaatst worden dat de PJO's nog steeds minder dan één procent van de jongeren bereiken, dus dat dit effect gering is.

Niet alleen is het bereik van PJO's van belang voor de binding van jongeren met de politiek, het is ook van belang hoe zij deze binding vormgeven. Als PJO's als doel hebben het verbinden en

¹ Berekening op basis van de bevolkingsgegevens op <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingspiramide> en de ledentallen uit bijlage V.

² Berekening op basis van de bevolkingsgegevens op <https://longreads.cbs.nl/nederland-in-cijfers-2020/wie-mogen-er-stemmen/> en de ledentallen van politieke partijen van https://dnpp.nl/themas/lt/per_jaar/2020.

representeren van jongeren in de politiek is, kunnen de functies die zij vervullen gezien worden als het middel om dit te bewerkstelligen.

Het is echter de vraag welke functies Nederlandse PJO's vervullen en hoe zij hier invulling aan geven. Over de rol van PJO's in het Nederlandse partijwezen is nog vrijwel niks bekend, terwijl de functies van hun moederpartijen wel uitvoerig zijn beschreven (Koole, 1992; Lipschits, 1984; Voerman, 2012; Veling et al., 2018; De Lange et al., 2014).

Over de moederpartijen is bekend dat zij verschillende functies hebben. Dit zijn rekrutering en selectie; articulatie en aggregatie; socialisatie en mobilisatie; en communicatie (Koole, 1992). Deze zullen later worden toegelicht. De vraag is in hoeverre PJO's deze functies ook vervullen. Door de band tussen moederpartij en PJO is het waarschijnlijk dat PJO's in zekere mate eveneens deze functies vervullen.

Hierbij moet wel de kanttekening geplaatst worden dat politieke partijen een beduidend andere organisatie zijn door hun representerende rol in de volksvertegenwoordiging; een rol die PJO's niet hebben. PJO's zullen naar alle waarschijnlijkheid de functies die aan politieke partijen worden toegeschreven anders invullen dan hun moederpartij, als zij al dezelfde functies hebben.

Hoewel in de Nederlandse literatuur nog niet over de functies van PJO's is geschreven, is dit anders in de internationale literatuur. Voor verschillende PJO's in België, Engeland en Canada (Hooghe et al., 2004; Russel, 2005; Cross & Young, 2008a/b) zijn enkele functies van PJO's besproken, die op het eerste gezicht overeen lijken te komen met de functies van politieke partijen, al dan niet met een andere bewoording.

Het doel van deze scriptie is het in kaart brengen van deze functies voor PJO's en hoe deze in de internationale literatuur worden beschreven, om vervolgens te analyseren in hoeverre deze functies bij de Nederlandse PJO's vorm krijgen. De onderzoeksvraag die centraal staat in deze scriptie is daarom de volgende:

'Zijn de functies die in de internationale literatuur aan PJO's worden toegeschreven terug te vinden bij Nederlandse PJO's en zo ja, hoe vervullen zij deze?'

Het eerste deel van deze scriptie bestaat uit een overzicht van de functies die in de internationale literatuur worden toegeschreven aan PJO's. Het tweede deel van de scriptie bestaat uit kwalitatief onderzoek, dat als doel heeft in kaart te brengen of en hoe verschillende Nederlandse PJO's de functies vervullen die in de internationale literatuur worden genoemd.

1.3 Onderzoekskader

Gezien de beschikbare tijd is het niet mogelijk om voor alle PJO's in Nederland de functies te verkennen. Daarom is ervoor gekozen om een selectie te maken van zeven PJO's. Dit zijn Perspectief, JS, JD, SGP-J, CDJA, JOVD en JFVD.

Bij de keuze voor deze PJO's is gekeken naar mogelijke factoren uit de literatuur die een rol kunnen spelen in de mate waarin functies door PJO's worden vervuld. Daarom is in eerste instantie gekozen voor potentiële regeringspartijen – partijen die ofwel in de regering zitten ofwel in de regering hebben gezeten -, omdat deze een eventuele rekruteringsfunctie anders zouden invullen dan een oppositiepartij.³ Dit betreft de PJO's Perspectief, JS, JD, CDJA en JOVD. Door te kijken naar deze PJO's over een periode van bijna 20 jaar, 2001-2020, waarin deze partijen zowel in de oppositie als in de regering hebben gezeten, kan mogelijk in kaart worden gebracht of PJO's hun functies anders vervullen als de moederpartij oppositie of regering is.

Later zijn aan deze selectie ook SGP-J en JFVD toegevoegd, omdat dit gezien hun ledenaantallen interessante gevallen zijn. Zij zijn in verhouding tot het zetelaantal van hun moederpartij relatief grote PJO's. De vraag is hoe dit kan en of dit ook zijn uitwerking vindt in de functies van deze PJO's.

Daarnaast is deze selectie van PJO's ook een brede vertegenwoordiging van verschillende politieke stromingen en partijsoorten, denk hierbij aan traditionele massapartijen en modernere kartelpartijen (Katz & Mair, 1995). Dit biedt ook de mogelijkheid om eventuele verschillen tussen de functies van PJO's wellicht aan deze verschillende contexten toe te schrijven.⁴

Ten slotte is er ook een praktische reden om voor deze PJO's te kiezen. Voor de overige PJO's – DWARS, PINK!, Radicaal en Oppositie – was relatief weinig informatie beschikbaar om deze goed te kunnen bestuderen. Dit maakt het lastig om de functies van PJO's te onderzoeken, hoewel het ook zeker interessant was geweest om nog een meer PJO's van oppositiepartijen te onderzoeken.

1.4 Relevantie

In de onderstaande paragraaf zullen de wetenschappelijke, de maatschappelijke, de sociologische en de beleidsrelevantie besproken worden. Te beginnen met de eerste.

PJO's zijn in de Nederlandse literatuur een onderbelicht aspect. Waar voor politieke partijen en hun functies genoeg literatuur te vinden is (Koole, 1992; Lipschits, 1984; Voerman, 2012; Veling et al., 2018; De Lange et al., 2014), is dit nauwelijks het geval voor PJO's. Als er al Nederlandse literatuur te vinden is over PJO's, zijn dit eerder historische uiteenzettingen of bestuderingen van de ledentallen (Welp, 1998; Bos., 1995; De Roon, 2020).

³ Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 3. Kort gezegd heeft een potentiële regeringspartij meer belang bij rekrutering van leden die een functie in de volksvertegenwoordiging kunnen vervullen, waardoor hiervoor ook een grotere rol voor PJO's weggelegd kan zijn (Bolin et al., 2022).

⁴ Massapartijen zijn partijen die ontstaan zijn uit de samenleving en in Nederland een bepaalde zuil vertegenwoordigden. Voor massapartijen waren PJO's een middel om ook de jongeren in hun zuil te bereiken, waardoor de nadruk bij PJO's van deze partijen meer lag op de socialisatiefunctie – leden leren over politiek in brede zin en de ideologie van de moederpartij - en de rekruteringsfunctie (Bruter & Harrison, 2009). Catch-all partijen die het algemeen belang willen dienen en daarom zoveel mogelijk kiezers willen bereiken, zullen het meest belang hebben bij PJO's die zich meer richten op mobilisering - leden werven en bereiken - en rekrutering (Poguntke, 2006). Dit geldt ook voor kartel- of kaderpartijen die ontstaan zijn uit de macht en vanuit daar een band aangaan met hun kiezers (Katz & Mair, 1995).

In de internationale literatuur is er daarentegen al meer geschreven over PJO's. Hierin wordt in veel gevallen voornamelijk aandacht besteed aan de ledentallen van PJO's en waarom jongeren (actief lid worden bij een politieke partij of PJO (Bolin et al., 2022; Bruter & Harrison, 2009; Weber, 2018). Wel zijn er al enige bronnen beschikbaar in de internationale literatuur over de functies van PJO's (Hooghe et al., 2004; Poguntke, 2002, 2006; Russel, 2005; Cross & Young, 2008a/b).

Deze literatuur richt zich echter alleen op PJO's in het buitenland. Het is niet duidelijk of Nederlandse PJO's dezelfde functies hebben. Deze scriptie heeft mede als doel om deze lacune in te vullen, door te kijken welke functies Nederlandse PJO's vervullen. Deze scriptie draagt hiermee bij aan de ontwikkeling van kennis over de functies van Nederlandse PJO's en kan zo de basis bieden voor verder onderzoek naar de functies van PJO's.

De maatschappelijke relevantie van deze scriptie heeft te maken met de overheidssubsidie die PJO's krijgen, net als hun moederpartijen. Deze subsidie voor politieke partijen en PJO's wordt geregeld in de Wet financiering politieke partijen (Wfpp). Het doel van de Wfpp is het in stand houden en eventueel versterken van de bemiddelende functie van politieke partijen in het democratisch bestel (Dragstra, 2008). De reden van deze wet om ook PJO's te subsidiëren was in eerste instantie gelegen in het feit dat PJO's de ruimte bieden voor politieke participatie, politieke vorming en bewustwording onder jongeren, maar gezien hun doelgroep en daardoor lage contributies beperkt zijn in hun financiële middelen (Dragstra, 2008). De vraag is hoeverre er hier sprake is van verkapte financiering voor politieke partijen of van een functionele subsidie.

Het onderzoeken van de functies en in hoeverre PJO's deze vervullen is daarom van belang om te bepalen in hoeverre zij erin slagen jongeren te betrekken bij de politiek en daarmee bijdragen aan het doel van de Wfpp, namelijk het in stand houden en eventueel versterken van de bemiddelende functie van politieke partijen in het democratisch bestel (Dragstra, 2008). Hebben PJO's een dusdanige rol in het voortbestaan van politieke partijen dat de overheid hierin moet voorzien, of is de financiering hiervan vooral voor de PJO's gunstig? Hebben zij een functie op zichzelf of zou het ook volstaan om alleen de moederpartijen te financieren? Erkennen politieke partijen PJO's alleen om via deze PJO's indirect subsidie te krijgen of zien zij PJO's als belangrijke factor in hun eigen voortbestaan?

Dit zijn allerlei vragen die in meer of mindere mate beantwoord kunnen worden door onderzoek te doen naar de functies van PJO's. Deze verkenning van de functies van PJO's is op deze manier tevens een onderzoek naar de vraag of PJO's een dusdanige rol in het partijsysteem spelen om te voldoen aan het doel van de gegeven subsidie.

Gezien het feit dat de organisatiegraad bij PJO's fors lager ligt dan bij de moederpartijen en zij dus relatief weinig leden hebben (De Roon, 2020), lijkt de rol van PJO's beperkt. Des te belangrijker is het om te onderzoeken of in hoeverre zij ondanks het kleine bereik toch bijdragen aan het betrekken van jongeren bij de politiek.

Naast een wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie, heeft deze scriptie ook een sociologische relevantie. Het bestuderen van PJO's biedt ook inzichten in een belangrijke ontwikkeling van de afgelopen jaren. Namelijk dat er sprake is van minder politieke betrokkenheid onder jongeren. De afname van jongerenparticipatie in de politiek is ook een oorzaak van de algehele politieke participatie en de lagere opkomst bij verkiezingen (Dekker & Hooghe, 2003).

Dit is van belang voor de toekomst van politieke partijen, aangezien politieke gewoonten al vroeg gevormd worden (Cross & Young, 2008a). Wanneer jongeren niet stemmen en geen politieke interesse ontwikkelen, zullen zij op latere leeftijd ook minder geïnteresseerd zijn en minder geneigd zijn te stemmen. Dit heeft gevolgen voor de ledentallen van politieke partijen, maar ook de verkiezingsopkomst. Uit onderzoek blijkt al dat jongeren tegenwoordig minder vertrouwen hebben in de democratie (Cross & Young, 2008a).

Omdat politieke partijen afhankelijk zijn van stemmen voor hun bestaan (Poguntke, 2002), is het van belang dat jongeren gemotiveerd blijven voor politiek, zodat zij in de toekomst zullen stemmen (Cross & Young, 2008a). Ook is het belangrijk om jongeren te enthousiasmeren voor de politiek, omdat deze jongeren in de toekomst voor politieke partijen van belang zijn bij het vormen van het partijkader (Hooghe et al., 2004).

PJO's kunnen dus een weergave zijn van de toekomst van het partijstelsel en daarom is het relevant welke rol zij spelen in het binden van jongeren en hoe zij dit doen. Het onderzoeken van functies van PJO's kan dus inzicht geven in hoe PJO's de toekomst vormgeven.

Ten slotte kan deze scriptie ook voor PJO's en hun moederpartijen relevant zijn. Ter verkenning van de functies van Nederlandse PJO's zal ik kwalitatief onderzoek verrichten. Deze manier van onderzoek biedt de mogelijkheid om per PJO een beeld te schetsen van de functies en hoe deze worden ingevuld. Het onderzoeken van de functies per PJO biedt de mogelijkheid om eventuele verschillen tussen de onderzochte PJO's in kaart te brengen. Het is niet onwaarschijnlijk dat PJO's functies meer of minder vervullen of een andere invulling hieraan geven.

Deze verschillen kunnen voor PJO's en hun moederpartijen leerzaam zijn. De vergelijking tussen PJO's biedt de mogelijkheid om te leren van andere PJO's. PJO's kunnen wellicht ideeën opdoen bij elkaar over het geven van een andere invulling aan hun functies om zo jongeren wellicht beter bij de politiek te kunnen betrekken (Poguntke, 2006).

1.5 Leeswijzer

Dit eerste hoofdstuk diende als introductie van het onderwerp en de probleemstelling. Ook het tweede hoofdstuk zal nog in het teken staan van de introductie. In dit hoofdstuk zullen een voor een de PJO's worden besproken die in deze scriptie centraal staan en zal de context waarin deze PJO's bestaan worden beschreven aan de hand van de geschiedenis, de ontwikkeling van de ledentallen en de relatie met de moederpartij.

In het derde hoofdstuk zal worden besproken wat de verschillende functies voor Nederlandse PJO's zijn. Op basis van de kennis van de functies van Nederlandse politieke partijen en van de functies die in de internationale literatuur worden genoemd, zullen verwachtingen worden geformuleerd over de functies van Nederlandse PJO's.

In het vierde hoofdstuk zal vervolgens uitgelegd worden hoe deze verwachtingen zullen worden getoetst aan de hand van kwalitatief onderzoek. Hierin wordt uiteengezet hoe de documentstudie en de interviews hebben plaatsgevonden.

De resultaten van het kwalitatieve onderzoek zullen in het vijfde hoofdstuk worden gepresenteerd. Per functie zal worden besproken of de PJO's de verwachte functies vervullen en welke invulling zij hieraan geven.

Ten slotte wordt in het zesde hoofdstuk een conclusie getrokken en worden eventuele beperkingen van het onderzoek besproken. Ook zullen aanbevelingen voor vervolgonderzoek worden gedaan.

2 Politieke jongerenorganisaties

In dit hoofdstuk worden de PJO's beschreven die in deze scriptie centraal staan. Dit hoofdstuk dient als introductie van de PJO's, maar ook om de context te schetsen waarin deze PJO's functioneren. Deze context kan gebruikt worden als handvat bij het interpreteren van de resultaten.

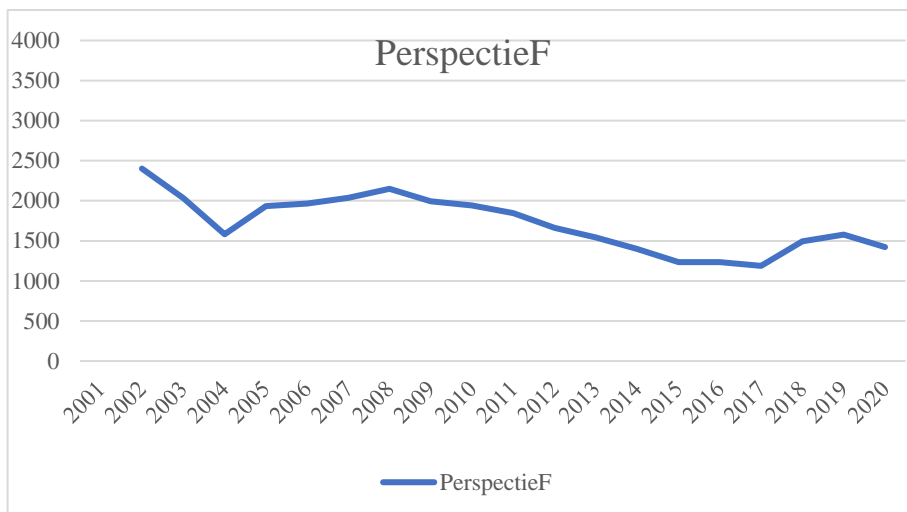
Per PJO zal een korte geschiedenis worden gepresenteerd. Daarnaast zal er worden ingegaan op de moederpartij en de relatie hiermee, omdat PJO's bijdragen aan de binding van jongeren aan deze moederpartij. De hechtheid van relatie tussen de moederpartij en de PJO wordt beschreven aan de hand van bepalingen in de statuten en de manieren waarop PJO's toegang hebben tot de besluitvorming van de moederpartij (Poguntke, 2002) Ten slotte zal worden beschreven hoe de ledentallen van de desbetreffende PJO zich over de jaren hebben ontwikkeld.

2.1 PerspectieF

Op 23 september 2000 fuseerden de PJO's Gereformeerd Politiek Jongeren Contact (GPJC) en de RPF-Jongeren tot PerspectieF, jongerenorganisatie van de ChristenUnie (ChristenUnie, z.d.). Dit deden zij in navolging van hun moederpartijen die in dezelfde periode gefuseerd zijn.

De periode na deze fusie verliep niet vlekkeloos. Er waren weinig actieve leden en de organisatie schoot tekort. De PJO moest zichzelf opnieuw uitvinden. Ook moest de relatie met de ChristenUnie (CU) in deze periode worden vormgegeven (PerspectieF, 2000a). De relatie werd vormgegeven door veel onderling contact. Zo waren er vanuit PerspectieF contacten met het partijbestuur en de Tweede Kamerfractie. Daarnaast mocht PerspectieF spreken bij kiesverenigingen. Dit contact werd ook vastgelegd in de statuten van PerspectieF, waarin als doelstelling van de organisatie onder andere werd beschreven dat zij jongeren wil enthousiasmeren voor de CU, het debat aan wil gaan met de CU en in samenwerking met de CU leden wil onderwijzen (PerspectieF, 2000b).

Gedurende deze beginperiode waarin PerspectieF zichzelf nog moest ontdekken, was er ook een afname in ledental te zien. Na enkele politieke acties in 2003 van PerspectieF om meer naamsbekendheid te verwerven, steeg het ledental echter weer (Parlement.com, z.d.). In figuur 2 is echter te zien dat deze stijging inmiddels omgezet is naar een daling, al was er tussen 2017 en 2019 even sprake van een stijging. Het is moeilijk te duiden waar deze veranderingen in ledentallen van afhangen. Mogelijk is de stijging tussen 2017 en 2019 te wijten aan het feit dat de CU op dat moment in de regering zat en daarmee aantrekkelijk voor jongeren. Tussen 2007 en 2009 is ook een stijging te zien; ook in de jaren dat de CU een regeringspartij was.

Figuur 2: Ledentallen PerspectiefF. ⁵

2.2 Jonge Socialisten (JS)

De Jonge Socialisten in de Partij van de Arbeid (JS) dragen sinds 1977 deze naam. Dit was in opvolging van de eerste PJO van de Partij van de Arbeid (PvdA), de Democratisch Socialistische Jongeren Vereniging ‘Nieuwe Koers’ (DSJVNK), die later verder ging als ‘Nieuwe Koers’ en de opvolger hiervan, de Federatie van Jongerengroepen (FJG) (Welp, 1998).

Hoewel de DSJVNK onafhankelijk van de PvdA begon, werd deze later gelieerd aan de PvdA. De officiële erkenning van deze PJO als zodanig kwam in 1950 toen in de statuten van de PvdA werd gesproken van ‘de jongerenorganisatie van de PvdA Nieuwe Koers’ (Welp, 1998). Het doel van deze PJO was het voeren van propaganda voor het gedachtegoed van de PvdA, namelijk het democratisch-socialisme. Vertegenwoordigers van Nieuwe Koers hadden zitting in de partijraad en in het partijbestuur van de PvdA.

Na een crisis als gevolg van een sterke daling in het ledental, werd Nieuwe Koers vervangen door de Federatie van Jongerengroepen (FJG) (Welp, 1998). Deze PJO was even sterk gericht op de PvdA en had ook als doel om het gedachtegoed van de PvdA bij te brengen aan jongeren. De relatie tussen de FJG en de PvdA was wel iets losser dan bij Nieuwe Koers het geval was, maar desondanks nog vrij hecht. Dit bleek ook uit het feit dat de FJG-vertegenwoordigers zitting hadden in de partijraad en een adviserende stem in het partijbestuur hadden. De nauwe band met het de PvdA veroorzaakte in de jaren 60 een crisis, wederom door dalende ledentallen. De nauwe band met de PvdA belemmerde de FJG om progressieve jongeren te bereiken.

In 1977 werd de naam van de FJG veranderd in Jonge Socialisten in de PvdA (Welp, 1998). Dit was niet alleen een naamswijziging, maar dit veranderde ook de relatie met de PvdA. Nog steeds werd er gestreefd het sociaaldemocratisch gedachtegoed aan jongeren bij te brengen; er werd echter niet meer vermeld dat dit het sociaaldemocratisch gedachtegoed van de PvdA zou moeten zijn. Het gedachtegoed

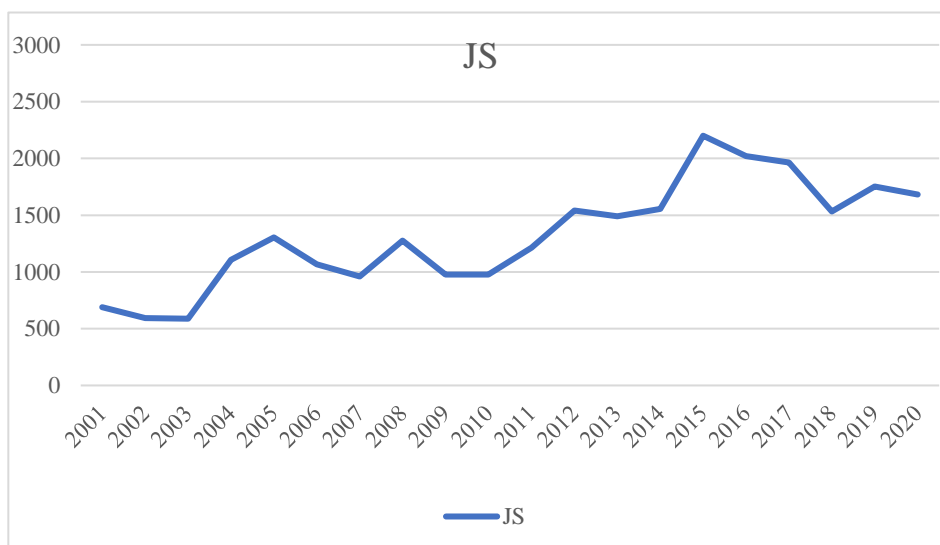
⁵ Bronnen ledenaantallen, zij bijlage V.

van de Jonge Socialisten kwam dus los te staan van dat van de PvdA. De mate van vertegenwoordiging in de organen van de PvdA bleef ongewijzigd, maar hier werd aan toegevoegd dat de JS spreekrecht hadden op de congressen van de moederpartij.

De JS hebben zich dus ontwikkeld van een integraal onderdeel van de PvdA naar een meer onafhankelijke PJO. Op basis van de huidige statuten⁶ van de JS kan worden geconstateerd dat deze trend van toenemende onafhankelijkheid van de moederpartij zich heeft doorgezet. De JS omschrijven zichzelf nu als een 'onafhankelijke sociaaldemocratische politieke jongerenorganisatie. Ze is verbonden aan de Partij van de Arbeid.'. De onafhankelijkheid staat hierbij dus voorop.

De doelstelling van de JS lijkt door de formulering ook te wijzen op meer onafhankelijkheid. De statuten noemen als doel van de JS 'het betrekken van jongeren bij de politiek' en 'de realisering van haar sociaaldemocratische beginselen, zoals deze nader zijn omschreven in het door het Congres vastgestelde beginselmanifest' (Jonge Socialisten, 2022). Hier wordt de nadruk gelegd op de sociaaldemocratische beginselen zoals zij deze zelf formuleren; hiermee wordt benadrukt dat dit niet de beginselen van de PvdA zijn.

De JS en hun voorgangers hebben gedurende hun hele bestaan te kampen gehad met wisselende ledentallen. Er was sprake van periodes met een stabiel ledenaantal, afgewisseld met periodes van crisis, waarin de ledentallen sterk afnamen. In de ledentallen weergegeven in figuur 1 lijkt de JS na een tijd van crisis zich om hoog te werken. De ledentallen zijn nog niet zo hoog als ze ooit geweest zijn, bijvoorbeeld in 1987 toen de JS meer dan 4400 leden telde (Welp, 1998), maar er is wel een stijgende lijn te ontdekken. Wel lijkt deze stijgende lijn de afgelopen vijf jaar weer omgezet te zijn naar een daling. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat in dezelfde periode ook de PvdA in ledental is gedaald (DNPP, 2022).

Figuur 3: Ledentallen Jonge Socialisten.⁷

⁶ Statuten Jonge Socialisten, 2019

⁷ Bronnen ledenaantallen, zij bijlage V

2.3 Jonge Democraten (JD)

De Jonge Democraten (JD) werden in maart 1984 opgericht (Welp, 1998). Dit was in navolging van de Jonge-Democraten-in-oprichting die in 1983 in het leven waren geroepen door leden van D66 die graag een onafhankelijke PJO opgericht wilden zien, die wel aan D66 gelieerd was. Dat het nog een jaar geduurd heeft voordat er uiteindelijk echt sprake was van deze PJO, kwam doordat D66 niet zozeer voorstander was van categoriale groepen. Dit paste niet goed binnen het open karakter van de partij.

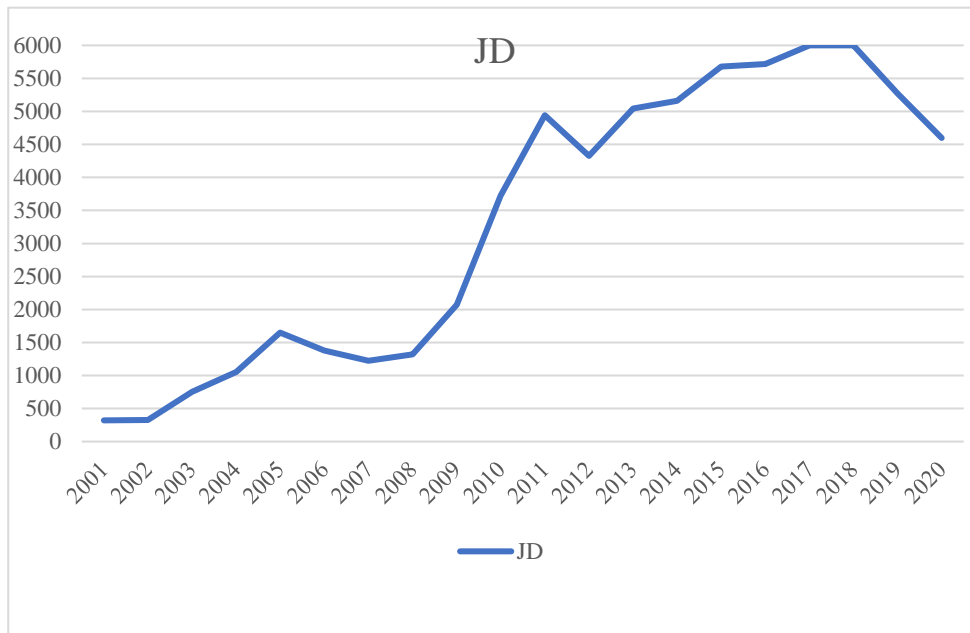
Dit verklaart wellicht ook waarom het Jongeren Aktiverings Centrum (JoAc), de voorganger van de JD, meer een soort werkgroep was binnen D66, die als taak had te voorzien in activiteiten voor jongeren (Welp, 1998). Dat het JOAC eerder een werkgroep was dan een PJO, zorgde ervoor dat deze er niet goed in slaagde het jongerenstandpunt te formuleren en jongeren aan zich te binden (Ensing, 2019).

Uit onvrede over deze gang van zaken werden de Jonge-Democraten-in-oprichting in het leven geroepen, die pleitten voor een meer onafhankelijke PJO (Ensing, 2019). In navolging hiervan werden de Jonge Democraten opgericht. D66 heeft in eerste instantie de JD niet benoemd in haar statuten (D66, 1992). De JD noemden D66 echter wel (JD, 1984). Zij uitten in haar statuten de vormingsactiviteiten die zij voor jongeren organiseerden overeenkomstig de doelstellingen van D66 te doen. Er was ook bij beide organisaties wel behoefte aan overleg, maar de nadruk lag in de relatie op de onafhankelijkheid.

Er was dan ook geen sprake van invloed van de JD binnen de besluitvormingsorganen van D66. De doelstelling van de JD is in de nieuwste statuten ongewijzigd gebleven. Dit wijst erop dat er nog steeds sprake is van een sterke mate van onafhankelijkheid van de PJO.

De ledentallen van de JD stegen in de beginjaren sterk. Dit had te maken met het feit dat lidmaatschap gratis was in de beginjaren van de JD (Welp, 1998). In de jaren daarna daalde het ledenaantal, met als dieptepunt de jaren 2001 en 2002. Vanaf dat moment echter heeft de JD een stijgende lijn ingezet. Samen met DWARS en JFVD is zij een van de sterkste stijgers qua ledental⁸. Dit is weergegeven in figuur 4. Mogelijk hangt dit samen met het feit dat deze ledentallen ook bij D66 gedurende deze periode gestegen zijn (De Roon, 2020). Dit verklaart echter niet waarom de JD de laatste paar jaar weer in ledental lijken af te nemen, terwijl D66 nog steeds stijgt in ledental (DNPP, 2022). Gezien het jaar waarop de daling in lijkt te zetten, kan het zijn dat het afnemende ledental van de JD te wijten is aan de oprichting van de JFVD in 2017. Mogelijk hebben leden van de JD de overstap gemaakt naar de JFVD.

⁸ Bronnen ledenaantallen, zij bijlage V

Figuur 4: Ledentallen Jonge Democraten. ⁹

2.4 SGP-Jongeren (SGP-J)

De oudste nog bestaande Nederlandse PJO is de SGP-Jongeren (SPG-J). Deze is in 1934 begonnen als het Landelijk Verband van Staatkundig Gereformeerde Studieverenigingen (LVSGS) (De Groot & Kok, 2009). Deze was niet opgericht door de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP), maar had wel als doel jongeren bekend te maken met de SGP en haar gedachtegoed. Het zou nog tot 1985 duren voordat het LVSGS daadwerkelijk gelieerd was aan de SGP.

Tot die tijd kende het JVSOGS een periode waarin zij op het publiceren van enkele geschriften over het gedachtegoed van de SGP na, weinig activiteit vertoonde (De Groot & Kok, 2009). In 1962 was er al wel een kleine opleving, waarbij de introductie van het ledenblad ‘Onderling Kontakt’ – dat als doel had om het gedachtegoed van de SGP onder jongeren te verspreiden - ervoor zorgde dat het LVSGS zich meer in de kijker speelde.

Vanaf 1986 werd een verandering ingezet van het LVSGS als tamelijk passieve studievereniging naar actieve politieke jongerenorganisatie, dat naast onderwijzen ook als doel had om jongeren aan de SGP te binden en zich te mengen in het politieke debat (De Groot & Kok, 2009). De eerste jongerendag werd georganiseerd, met als resultaat een ledengroei en een nieuwe naam voor het LVSGS: LVSGS/SGP-Jongeren. Deze nieuwe naam diende om de buitenwereld te laten zien dat het LVSGS de jongerenorganisatie van SGP was.

Gedurende deze periode groeide het ledental van het LVSGS/SGP-Jongeren tot zo’n 10.000 leden (De Groot & Kok, 2009). Dit ledenaantal heeft het echter niet vast weten te houden. Toen in 2000 de naamswijziging naar SGP-Jongeren plaatsvond, had het nog zo’n 3000 leden. Deze naamswijziging

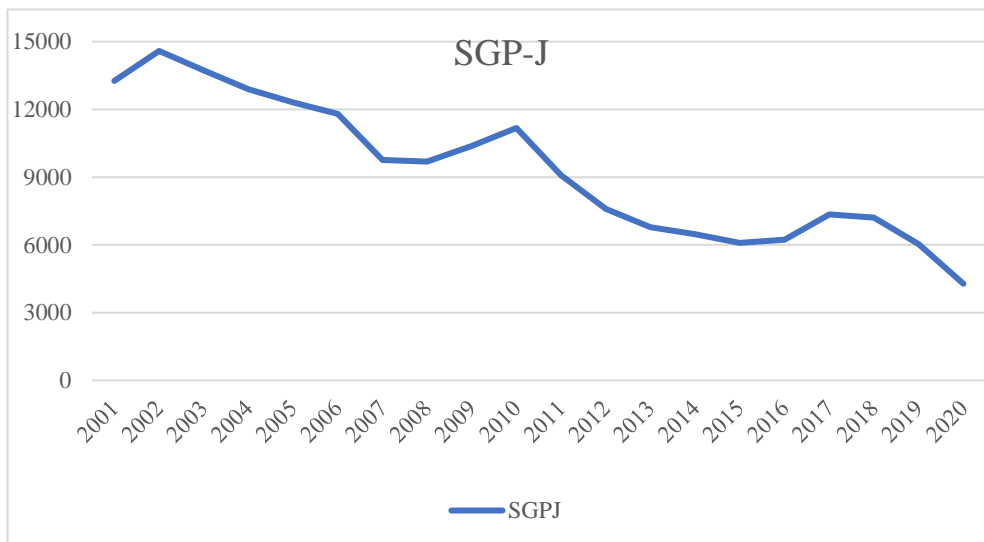
⁹ Bronnen ledenaantallen, zij bijlage V

kondigde een nieuwe periode aan waarbij nu echt gesproken kon worden van een PJO in plaats van een studieclub, omdat de SGP-Jongeren zich nu actief mengde in het maatschappelijke debat, wat ook blijkt uit het feit dat de SGP-Jongeren rond deze tijd hun eerste politieke programma schreven.

Gedurende de transitie van studieclub tot PJO is de band met de SGP altijd erg innig gebleven. Zo werd het eerste politieke programma wel gepresenteerd met goedkeuring van het landelijk bestuur van de SGP (De Groot & Kok, 2009) en werden SGP-J bestuursleden ook gevraagd om mee te schrijven aan verkiezingsprogramma's in 2002 en 2003.

Dat er nog steeds sprake is van een hechte band blijkt uit het feit dat in de statuten van de SGP-J nog altijd wordt benoemd dat zij 'de kennis van en de liefde voor de beginselen en het doel van de Staatkundig Gereformeerde Partij' onder hun leden willen bevorderen (SGP-Jongeren, 2015). Zij lijken zich hiermee dus te committeren aan het verspreiden van het gedachtegoed – dat als christelijk rechts kan worden omschreven – van de SGP en dus te handelen ten dienste van de SGP.

Mogelijk hebben de SGP-J echter een steeds kleiner publiek voor hun gedachtegoed, aangezien hun ledental een dalende trend laat zien. Dit is te zien in figuur 5. Hoewel het ledental dalende is, kan de SGP-J zich nog steeds tot een van de grootste PJO's rekenen. De vraag is echter of deze dalende trend doorzet, of dat deze stabiliseert. Een stabilisatie van de ledentallen is niet onwaarschijnlijk, gezien het feit dat de SPG-J kan teren op de laatste restanten van de gereformeerde zuil en de traditie daarvan (De Roon, 2020).

Figuur 5: Ledentallen SGP-J. ¹⁰

¹⁰ Bronnen ledenaantallen, zie bijlage V

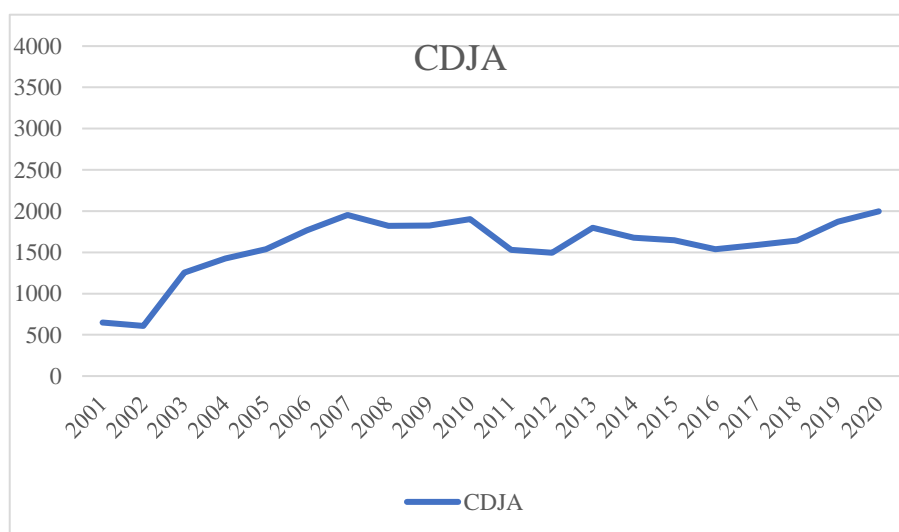
2.5 Christen Democratisch Jongeren Appèl (CDJA)

Op 19 januari 1981 werd het Christen Democratisch Jongeren Appèl (CDJA) opgericht (Welp, 1998). Dit was een fusie van de Katholieke Volkspartij Jongeren Organisatie (KVPJO), de Christelijk Historische Jongeren Organisatie (CHJO) en de Anti-Revolutionaire Jongeren Studieclubs (ARJOS). Dit waren de PJO's van respectievelijk de Katholieke Volkspartij (KVP), de Christelijk-Historische Unie (CHU) en de Anti-Revolutionaire Partij (ARP).

De oprichting van het CDJA volgde na een periode waarin zijn voorgangers zich al hadden verenigd in een federatie, net als hun moederpartijen (Welp, 1998). Deze federatie stamde al uit 1977, twee jaar later dan de federatie van de moederpartijen. De eerste jaren stonden bij het CDJA in het teken van het integreren van de verschillende PJO's tot één PJO.

Het doel van het CDJA was in die tijd het kritisch begeleiden van en meedenken over de christendemocratie in het algemeen en die van het Christen Democratisch Appèl (CDA) (Welp, 1998). Dit duidt op een hechte relatie tussen het CDJA en het CDA in die tijd. Dit bleek ook uit de formele middelen van wederzijdse vertegenwoordiging die er bestonden. Het CDJA was in de statuten erkend door het CDA en was vertegenwoordigd in verschillende CDA-organen, zoals het partijbestuur en de partijraad. Ook had een afgevaardigde van het CDA een adviserende stem in het algemeen bestuur van het CDJA.

Deze relatie is net als de ledentallen van het CDJA altijd vrij stabiel gebleven. In figuur 6 is te zien dat dit voor de ledentallen nog steeds het geval is. Na een dipje in 2001 en 2002 is het ledental weer opgeklimmen en redelijk stabiel gebleven. Ook de relatie lijkt stabiel te zijn gebleven. Hoewel er in de statuten wel een meer zelfstandige vormingsfunctie voor jongeren is toegevoegd, is het doel zoals dit in de beginjaren is geformuleerd steeds in stand gehouden, waarbij ook over de christendemocratie van het CDA kritisch wordt meegedacht (CDJA, 2018).

Figuur 6: Ledentallen CDJA. ¹¹

¹¹ Bronnen ledenaantallen, zie bijlage V

2.6 Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie (JOVD)

De Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie (JOVD) is op 26 februari 1949 opgericht. Hoewel de JOVD lange tijd niet officieel gelieerd is geweest aan de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), gebeurde dit wel op haar initiatief (Welp, 1998). In de eerste statuten van de JOVD werd de VVD niet genoemd.

De JOVD was in eerste instantie bedoeld als studieclub voor vrijzinnige liberalen, om deze te scholen in het liberale gedachtegoed (Welp, 1998). De JOVD als studieclub werd begin jaren '60 langzamerhand ingeruild voor de JOVD als PJO, waarbij zij zich meer zou inlaten met de praktische politiek (DNPP, z.d.,a).

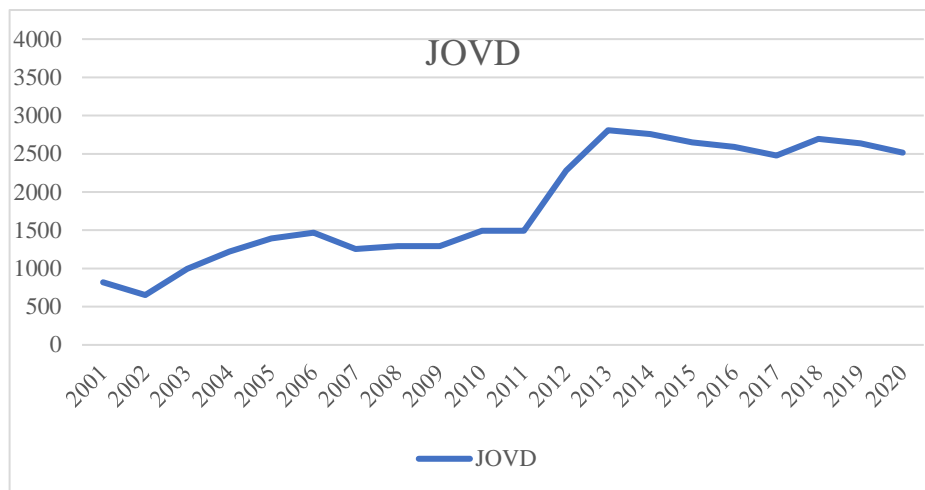
Gedurende haar hele bestaan is de relatie met de VVD voor de JOVD een terugkerend thema geweest. Tussen de oprichting en de erkenning van de JOVD als PJO van de VVD in 1984, is regelmatig intern gesteggel geweest over de vraag in hoeverre de JOVD en de VVD zouden moeten samenwerken en aan elkaar verbonden zouden moeten zijn (Welp, 1998).

In 1969 werd op het congres uitgesproken dat de JOVD 'zich vooral richt op de VVD', maar zij sloten contacten met andere politieke partijen niet uit (DNPP, z.d.,a). Dat zij zich vooral richtte op de VVD werd ook tot uiting gebracht door een erkenning van de Tweede Kamerfractie van de VVD van de JOVD als PJO, om zo in aanmerking te komen voor overheidssubsidie.

Wel heeft de JOVD nog een tijdje de toenadering gezocht tot D66, om met deze partij eenzelfde relatie te hebben als met de VVD (Welp, 1998). Deze toenadering werd echter niet met enthousiasme ontvangen door D66, waardoor de JOVD de relatie met de VVD wederom op de agenda zette. Dit resulteerde in een iets nauwere band tussen de JOVD en de VVD.

De oprichting van de JD, gelieerd aan D66, gaf echter het laatste zetje in de relatie, waardoor eind 1984 een samenwerkingsovereenkomst tussen de JOVD en de VVD tot stand kwam (Welp, 1998). Hierbij erkende de JOVD haar bijzondere rol binnen de VVD en wees de VVD de JOVD aan als bijzondere groep. Sinds het jaar 1997 kan gezegd worden dat de JOVD officieel gelieerd is aan de VVD, doordat de JOVD door de VV formeel erkend is als PJO van de VVD (DNPP, z.d.,b). Tegenwoordig kan de JOVD nog steeds gezien worden als een van de meest onafhankelijke PJO's.

Wat betreft de ledentallen had de JOVD net als vrijwel alle PJO's die in deze scriptie centraal staan een periode van weinig leden in de jaren 2000 en 2001. Bij de JOVD is vanaf dat moment een redelijk stijgende lijn te herkennen. De stijging in de ledentallen van de JOVD zou kunnen samenhangen met het feit dat in 2010 de VVD toetrad tot de regering (De Roon, 2020), waardoor jongeren met een politieke ambitie de JOVD als opstapje naar de VVD zouden kunnen zien. Vanaf 2013 stagneert deze groei echter, en is er zelfs sprake van een lichte daling.

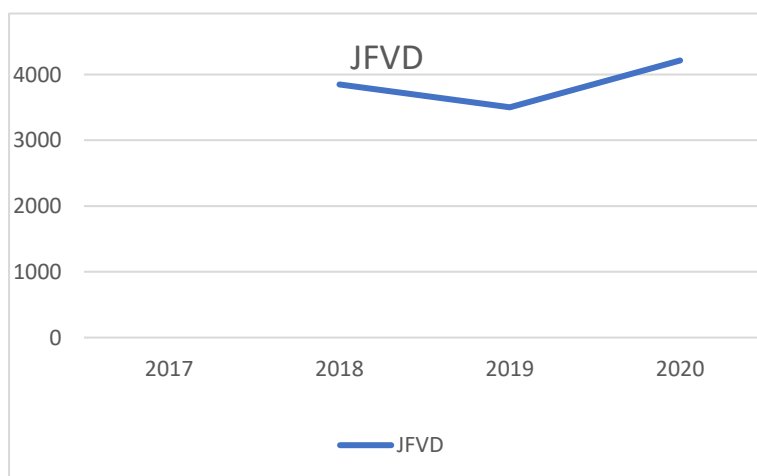
Figuur 7: Ledentallen JOVD. ¹²

2.7 Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD)

De jongste PJO die in deze scriptie centraal staat is de Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD). Deze PJO is verbonden aan Forum voor Democratie (FvD). Op 30 maart 2017 vond de officiële lancering plaats van deze PJO. In haar doelstelling noemt de JFVD in lijn te handelen met de doelstellingen van FvD (JFVD,2017). Dit geeft een aanwijzing voor een hechte band met de FvD.

Opvallend is de snelle opkomst van de JFVD. In minder dan 6 uur na de oprichting had zij al 6000 leden (Parlement.com, z.d.). Inmiddels heeft de JFVD zo'n 4000 leden, zoals weergegeven in figuur 8, en hiermee is zij de grootste PJO van Nederland.

De PJO is echter vooral bekend vanwege de verschillende keren dat de JFVD in opspraak is gekomen. De JFVD is meerdere malen negatief in het nieuws geweest nadat leden van de JFVD fascistische, antisemitische, homofobe en neonazistische uitspraken hadden gedaan in whatsapp-groepen (JFVD, z.d.). De JFVD heeft afstand gedaan van deze uitspraken (JFVD, z.d.).

Figuur 8: Ledentallen JFVD. ¹³

¹² Bronnen ledenaantallen, zij bijlage V

¹³ Bronnen ledenaantallen, zij bijlage V

3 De functies van politieke jongerenorganisaties

In dit hoofdstuk worden op basis van literatuur verwachtingen geformuleerd over de functies van politieke jongerenorganisaties. Om tot deze verwachtingen te komen zal eerst dieper ingegaan worden op de aard van PJO's en hun rol als collaterale organisaties voor politieke partijen zoals dit beschreven wordt door Poguntke (2002;2006). Ik ga uit van de literatuur van Poguntke, omdat deze een systematische weergave geeft van de rol van PJO's. Op basis hiervan zal een eerste model geschetst worden van de functies van PJO's. Vervolgens zal aan de hand van internationale literatuur worden gekeken in hoeverre de functies op basis van dit model ook in de praktijk voorkomen. Dit hoofdstuk zal eindigen met enkele verwachtingen over de functies van Nederlandse PJO's.

3.1 Politieke jongerenorganisaties en politieke partijen

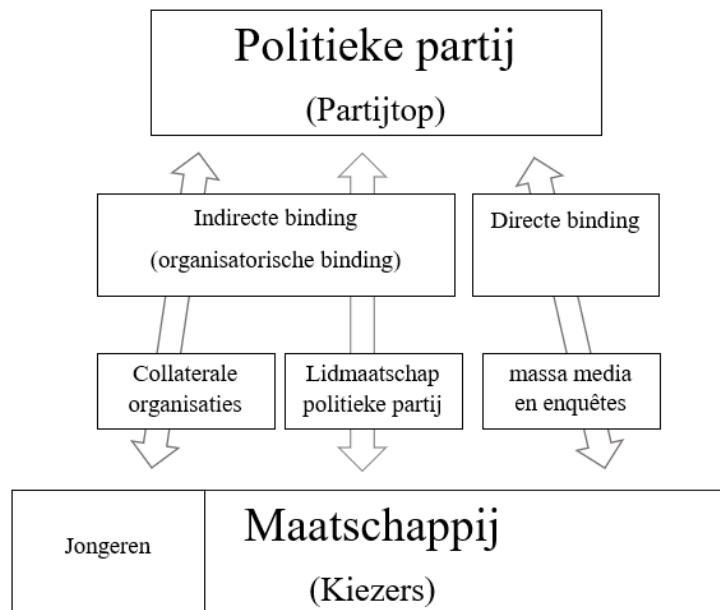
In de inleiding werd al beschreven dat PJO's collaterale organisaties van politieke partijen zijn (Poguntke, 2006). Collaterale organisaties zijn van belang voor politieke partijen om zichzelf in stand te houden. Om hun rol als politieke partij - waarbij zij ernaar streven de koers van de overheid te beïnvloeden onderdeel te worden van de volksvertegenwoordiging - te vervullen zijn politieke partijen namelijk afhankelijk van stemmen (Poguntke, 2002). Het verkrijgen van deze stemmen doen politieke partijen door rekening te houden met de wensen van kiezers, door hen verkiezingsprogramma's aan te bieden en door hun handelen te verantwoorden richting de kiezers (Poguntke, 2002).

Doordat partijen afhankelijk zijn van stemmen van kiezers die hun visie delen, zijn zij in hun handelen verplicht om rekening te houden met de wensen van kiezers, waardoor zij binding tussen de overheid en het electoraat in het algemeen creëren (Poguntke, 2002). Een politieke partij die vervreemd is van het volk zal immers geen stemmen krijgen. Deze binding wordt door Poguntke (2002) ook wel *linkage* genoemd.

Zoals Poguntke (2002) het ziet, hebben politieke partijen twee manieren om binding met de kiezers na te streven. De eerste manier is door middel van directe binding; hiermee wordt bedoeld dat politieke partijen kiezers direct benaderen via politieke campagnes en sociale media. De andere manier die wordt beschreven is indirecte binding, ofwel organisatorische binding. Hierbij vindt de binding plaats via organisaties. De belangrijkste vorm hiervan is binding door middel van het lidmaatschap van de politieke partij als organisatie – waarbij de organisatie van de partij de schakel is tussen de leden en de partijtop en de politieke voorkeuren van haar leden verzamelt -, maar ook wordt hiervoor gebruik gemaakt van collaterale organisaties.

De indirecte vorm van binding staat centraal in deze scriptie, omdat deze vorm van binding vraagt om de tussenkomst van organisaties zoals PJO's (Poguntke, 2006). In het geval van PJO's worden de belangen en wensen van jongeren gebundeld door de PJO, om hier vervolgens met politieke partijen over in gesprek te gaan. Op deze manier kan de politieke partij een beter beeld krijgen van de belangen van jongeren die lid zijn van een PJO en kunnen zij in ruil voor het behartigen van deze belangen rekenen op steun van de PJO. Figuur 9 geeft een schematische weergave van directe binding door middel van

media en enquêtes en indirecte binding door middel van de lidmaatschapsorganisatie van de moederpartij en collaterale organisaties.

Figuur 9: Schematische weergave binding politieke partijen en kiezers (Poguntke, 2002).

Indirecte binding zorgt er dus voor dat de politieke partij een breder bereik heeft dan haar vaste kiezers (Poguntke, 2006). Het gebruik maken van collaterale organisaties ten behoeve van indirecte binding stamt uit de tijd van verzuiling en massapartijen (Poguntke, 2006). Hierbij bestond een sterke organisatorische structuur om de politieke partij heen, om iedereen die onderdeel uitmaakte van een zuil zoveel mogelijk te kunnen voorzien van een passende organisatie (Poguntke, 2006).

Echter, ook na de ontzuiling bleven collaterale organisaties van belang. Met de opkomst van catch-all partijen – partijen die als doel hadden het algemeen belang te behartigen en zoveel mogelijk kiezers te bereiken (Katz & Mair, 1995) hadden deze echter niet meer als doel om het vaste electoraat in een zuil te voorzien van een passende organisatie, maar waren deze organisaties bedoeld om een zo groot mogelijk publiek te bereiken (Poguntke, 2006). Ook met de opkomst van kartelpartijen - partijen ontstaan uit de politieke macht die met hun kiezers een vaste band aangaan - bleef dit doel vrijwel ongewijzigd (Poguntke, 2006).

De mate waarin PJO's bijdragen aan indirecte binding is afhankelijk van de relatie tussen moederpartij en PJO (Poguntke, 2006). Hoe sterker de band tussen de moederpartij en PJO, des te meer sprake er is van indirecte binding. De sterkte van deze band kent verschillende gradaties.

Allereerst kan er tussen de beide organisaties ofwel een informele ofwel een formele relatie bestaan (Poguntke, 2002). Een informele relatie is gebaseerd op dialoog tussen de beide partijen. Hierbij wordt er voornamelijk druk uitgeoefend op de moederpartij door de PJO om de belangen van jongeren

te behartigen in ruil voor de belofte van de PJO om haar achterban te mobiliseren. Bij deze relatie bestaat een grote mate van onafhankelijkheid tussen de partijen.

In het geval van een formele relatie is naast de mogelijkheid om druk uit te oefenen ook formeel vastgelegd dat er een relatie bestaat tussen de moederpartij en de PJO (Poguntke, 2002). Vaak is dit gecodificeerd in de statuten en wordt hierin ook vastgelegd of en in welke mate PJO's invloed hebben op de politiek van de moederpartij. Deze formele relatie zorgt ervoor dat er sprake is van een stabiele relatie tussen de moederpartij en de PJO en is daarmee effectiever dan een informele relatie, omdat het moeilijker is om deze te verbreken.

Ook kan er bij een formele relatie meer sprake zijn van toegang tot de besluitvorming van de moederpartij. Er kan formeel vastgelegd worden dat PJO's een stem hebben in de besluitvorming of dat zij in elk geval spreekrecht hebben bij besluitvormende organen. Dit hoeft echter niet het geval te zijn.

In Nederland hebben alle PJO's van politieke partijen die deelnemen in het parlement een formele relatie met de moederpartij. Zoals eerder al is benoemd, is de erkenning van de PJO als neveninstelling door de moederpartij namelijk een vereiste voor het krijgen van overheidssubsidie (Dragstra, 2008). Een situatie zoals de breuk tussen de SP en haar PJO ROOD is in Nederland dan ook een grote uitzondering. Deze formele relatie tussen deze PJO's en de moederpartij wijst er op dat PJO's een belangrijke rol kunnen spelen in de indirecte binding tussen jonge Nederlanders en politieke partijen.

Dit is echter afhankelijk van de manier waarop deze relatie wordt ingevuld; alleen een formele relatie is niet voldoende voor PJO's om een significante rol te spelen in de indirecte binding.

De relatie tussen PJO en moederpartij wordt niet alleen bepaald door het feit of deze formeel of informeel is, maar ook door de manier waarop deze wordt ingevuld. Dit is het belangrijkste aspect van deze relatie, omdat hieruit blijkt hoeveel mogelijkheden de PJO heeft om jongeren indirect te binden aan de moederpartij. Dit wordt de intensiteit van de relatie genoemd (Poguntke, 2002).

Hierbij gaat het om de hoeveelheid verschillende relaties die er bestaan tussen de moederpartij en de PJO. Bij sommige PJO's hebben de besturen bijvoorbeeld toegang tot fractievergaderingen van de moederpartij, maar ook tot de ledenvergaderingen en het partijbestuur. Bij andere PJO's is de relatie beperkt tot alleen het bijwonen van de fractievergaderingen. De mogelijke vormen van relaties die PJO's kunnen hebben met de moederpartij die worden genoemd door Poguntke (2002), zijn weergegeven in tabel 2.

Hierin wordt weergegeven tot welke organen van de moederpartij PJO's toegang kunnen hebben om jongeren te vertegenwoordigen. Hierin wordt ook aangegeven op welke wijze zij toegang kunnen hebben. Zo kan het zijn dat een PJO alleen aanwezig mag zijn bij vergaderingen van het partijbestuur, maar het kan ook zijn dat een PJO stemrecht heeft binnen deze vergadering. De laatste kolom geeft aan wie bepaalt welke personen toegang hebben tot de organen van de moederpartij. Het is hierbij de vraag of PJO's zelf mogen kiezen wie zij als afvaardiging sturen of dat moederpartij kiest wie toegang krijgt.

Tabel 2: Toegang van PJO tot de moederpartij, gebaseerd op Poguntke (2002)

Toegang van de PJO tot organen van de moederpartij:	Mate van toegang:	Wie bepaalt wie er toegang heeft
Partijbestuur	Aanwezig/stemrecht	PJO/moederpartij
Partijraad	Aanwezig/stemrecht	PJO/moederpartij
Partijcongres	Aanwezig/stemrecht	PJO/moederpartij
Eerste Kamerfractie	Aanwezig/stemrecht	PJO/moederpartij
Tweede Kamerfractie	Aanwezig/stemrecht	PJO/moederpartij

Met betrekking tot intensiteit geldt dat hoe meer verschillende relaties er bestaan tussen PJO en moederpartij, hoe sterker de band tussen beide is en hoe meer sprake van indirecte binding tussen jongeren en de moederpartij (Poguntke, 2002). Waar het met betrekking tot de formele relatie een eenduidig verhaal was, namelijk dat dit voor alle PJO's met moederpartijen in het parlement het geval was, is dit met betrekking tot intensiteit naar alle waarschijnlijkheid veel meer divers. Het kan per PJO verschillen tot welke organen PJO's toegang hebben.

Kort samengevat zijn politieke jongerenorganisaties collaterale organisaties waar politieke partijen gebruik van maken om op indirecte wijze binding met jonge kiezers te bewerkstelligen. De mate van indirecte binding wordt bepaald door de relatie tussen PJO en moederpartij. Deze relatie kan variëren van informeel tot formeel en ook in de intensiteit van de relatie kunnen verschillen zich voordoen.

3.2 Indirecte binding en functies van politieke partijen

Op het eerste gezicht lijkt de voorgaande paragraaf over binding wellicht los te staan van de functies van PJO's. In de onderstaande paragraaf zal door de koppeling te leggen tussen de literatuur van Poguntke (2002,2006) en Koole (1992) worden uitgelegd waarom dit wel degelijk met elkaar verbonden is.

De dissertatie van Koole (1992) is als uitgangspunt voor de functies van Nederlandse politieke partijen genomen, omdat deze veelal als bron wordt geciteerd wanneer er wordt gesproken over de functies (Voerman, 2012; Veling et al., 2018; De Lange et al., 2014).

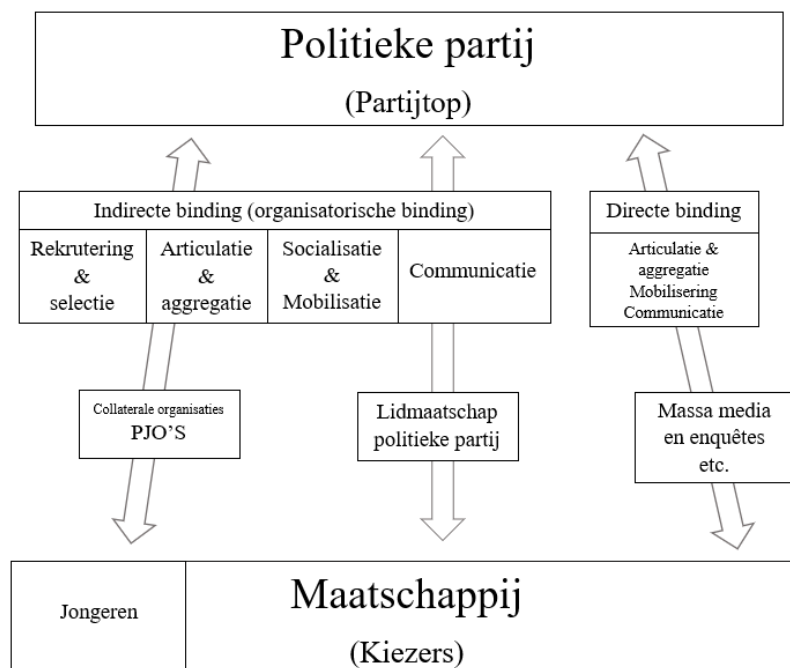
De verbindende rol van politieke partijen tussen partij en kiezer zoals Poguntke (2002,2006) deze beschrijft, komt sterk overeen met de rol voor politieke partijen die Koole noemt. Koole beschrijft politieke partijen als 'schakel tussen overheid en burger, tussen kiezer en gekozenen, tussen regering en parlement.'(Koole, 1992)

Hij spreekt van een intermediaire rol voor politieke partijen, die zij invullen aan de hand van verschillende functies. Dit zijn rekrutering en selectie; articulatie en aggregatie; socialisatie en mobilisatie; en communicatie. Deze zullen later in deze paragraaf een voor een besproken worden.

Maar zonder meteen in te gaan op de betekenis van deze functies, kan al wel gezegd worden dat deze functies niet alleen een invulling zijn van de politieke partij als schakel tussen de individuele burger en de politieke partij, zoals bij directe binding het geval is, maar dat deze functies ook grotendeels zorgen voor de binding tussen de maatschappij en de politieke partij via de leden van de politieke partij, zoals bij indirecte binding door middel van de lidmaatschapsorganisatie van de politieke partij het geval is. Deze functies geven dus in zekere zin invulling aan de indirecte binding die politieke partijen nastreven. Dit is geïllustreerd in figuur 10.

In figuur 10 is allereerst te zien hoe de functies zoals Koole (1992) deze beschrijft invulling geven aan de directe binding tussen de individuele kiezers en de politieke partij, waarbij de binding met individuele burgers wordt gezocht. Deze directe binding zal verder niet aan bod komen, omdat deze voor deze scriptie niet relevant is.

Naast de directe binding wordt in figuur 10 ook weergegeven hoe de functies van politieke partijen invulling kunnen geven aan de indirecte binding tussen de politieke partij en de maatschappij. Hierbij wordt het onderscheid gemaakt tussen indirecte binding door middel van lidmaatschap van de politieke partij – waarbij politieke partijen haar eigen organisatie gebruiken om de wensen van hun leden te articuleren en te aggregeren en de organisatie gebruiken als schakel tussen de leden en de partijtop – enerzijds, en indirecte binding door collaterale organisaties – specifiek PJO's – anderzijds.

Figuur 10: invulling indirecte binding d.m.v. functies politieke partijen.

De bovenstaande figuur geeft weer hoe de functies van politieke partijen invulling geven aan de indirecte binding. Op basis van de teksten van Koole (1992) en Poguntke (2002) is van deze invulling van de indirecte binding aan de hand van de functies van politieke partijen alleen sprake bij de indirecte binding door middel van de lidmaatschapsorganisatie van de politieke partij. Echter, als indirecte

binding kan worden ingevuld aan de hand van de verschillende functies voor politieke partijen die Koole (1992) noemt, is het goed mogelijk dat dezelfde invulling geldt voor de andere organisaties die bijdragen aan indirecte binding, zoals PJO's.

Waar de politieke partij middels haar organisatie kiezers verbindt aan de politieke partij, verbindt de PJO jongere kiezers aan de moederpartij. Het is waarschijnlijk dat zij dit doen door middel van het vervullen van dezelfde functies. PJO's doen immers op kleinere schaal voor jongeren wat de politieke partij doet voor de maatschappij in bredere zin, namelijk het verbinden van kiezers aan de moederpartij.

Een aandachtspunt hierbij is echter wel de bepalende factor van de relatie tussen moederpartij en PJO. Als de mate van indirecte binding tussen de moederpartij en jongeren afhangt van de hechtheid van de relatie van de PJO en de moederpartij, dan zal deze relatie ook bijdragen aan de mate waarin PJO's dezelfde functies vervullen. De verwachting hierbij zou dan zijn dat naarmate er een sterkere band is tussen moederpartij en PJO, het waarschijnlijker is dat PJO's deze functies vervullen en zo indirecte binding tussen jongeren en de moederpartij bewerkstelligen.

Nu de verwachting is uitgesproken dat PJO's in meer of mindere mate dezelfde functies van politieke partijen vervullen, zullen deze functies zoals beschreven door Koole (1992) kort worden toegelicht.

De rekruterings- en selectiefunctie is een onderscheidende functie van politieke partijen. Het leveren van kandidaten voor de volksvertegenwoordiging is wat politieke partijen onderscheidt van belangenorganisaties.

De articulatiefunctie houdt in dat politieke partijen zich bezighouden met het formuleren van politieke wensen en eisen. Deze articulatiefunctie hangt samen met de aggregatiefunctie. Deze functie heeft betrekking op het afwegen van de gearticuleerde politieke wensen en eisen om tot een consistent politiek programma te komen.

De articulatie- en aggregatiefunctie uit zich grotendeels in verkiezingsprogramma's. Hierin worden de standpunten van de politieke partij geformuleerd. Dit verkiezingsprogramma heeft als doel om zich te onderscheiden van andere partijen (profilieren); om kiezers te werven; om te dienen als instrument bij coalitieonderhandelingen; om Kamerleden ter verantwoording te kunnen roepen; om de besluitvorming binnen de partij te stroomlijnen; en om leden te mobiliseren.

Hierbij wordt met mobilisatie bedoeld het motiveren van leden om zich actief in te zetten voor de partij. Dit is iets anders dan de meer algemene mobilisatiefunctie die inhoudt dat partijen burgers bewegen tot lidmaatschap van hun politieke partij. Daarnaast betreft deze functie ook het motiveren van burgers om naar de stembus te gaan.

Mobilisatie wordt vaak samen genoemd met socialisatie. Dit is de integratie van leden in het politieke bestel door middel van vorming en scholing. Deze functie is echter veranderd door de toegenomen toegankelijkheid van het onderwijs en door de opkomst van de massamedia, die beide hebben bijgedragen aan de politieke socialisatie van burgers. Socialisatie door de partij is daardoor

tegenwoordig meer gericht op het scholen en vormen van het partij kader en kandidaten voor vertegenwoordigende organen.

Een andere functie die door de opkomst van de massamedia veranderd is, is de communicatiefunctie. Het communiceren tussen politici en de kiezers door politieke partijen is minder van belang geworden doordat massamedia deze communicatie op zich nemen. De interne communicatie tussen de partijtop en de leden van de partij is daarentegen nog wel hoofdzakelijk de taak van de partij zelf.

Het vervullen van de bovengenoemde functies zorgt ervoor de politieke partijen de intermediaire rol vervullen, die bijdraagt aan de communicatie tussen de overheid en de maatschappij. Op deze manier representeren politieke partijen de burgers en dragen zij dit uit in het parlement.

De functies zoals die hierboven worden beschreven, kunnen niet een op een vertaald worden naar functies voor PJO's. Dit heeft er mee te maken dat een PJO niet de functie als volksvertegenwoordiger heeft die een politieke partij wel heeft. De invulling van deze functies zal er dus in de praktijk anders uitzien.

3.3 De functies van internationale politieke jongerenorganisaties

Omdat er geen Nederlandse literatuur over de functies van PJO's beschikbaar is, is er uitgeweken naar de internationale literatuur. Het doel van het bestuderen van internationale literatuur is het onderzoeken of PJO's inderdaad de functies vervullen zoals in de vorige paragraaf is beschreven, en zo ja, hoe hieraan bij buitenlandse PJO's invulling wordt gegeven. Daarnaast kon in de internationale literatuur ook gecontroleerd worden of er nog andere functies waren die Nederlandse PJO's zouden kunnen hebben.

In de internationale literatuur zijn vier van de vijf functies in meer of mindere mate teruggevonden bij internationale PJO's. Nergens zijn aanwijzingen teruggevonden dat PJO's een communicatiefunctie vervullen. Mogelijk is dit omdat deze functie ook bij moederpartijen aan belang heeft ingeboet, waardoor deze voor PJO's niet waarschijnlijk wordt geacht. Een andere verklaring kan zijn dat deze functie niet op zichzelf onderzocht is, omdat communicatie ook binnen de andere functies een rol speelt.

Dit is echter slechts speculatie en het ontbreken van de communicatiefunctie zou ook andere oorzaken kunnen hebben. Hier zal echter niet nader op worden ingegaan. Wel is literatuur gevonden over de mobiliseringsfunctie, de rekruteringsfunctie, de socialisatiefunctie en de aggregatie- en articulatiefunctie. Deze functies en de invulling hiervan door PJO's zullen nu besproken worden.

3.3.1 Mobilisatie en rekrutering

In deze paragraaf worden de mobilisatie- en rekruteringsfunctie beide besproken, omdat deze functies in eerste instantie gevonden zijn in hetzelfde artikel van Hooghe et al. (2004).

De rekruterings- en selectiefunctie van de politieke elite is een functie die eigen is aan een politieke partij, aangezien politieke partijen zich hiermee onderscheiden van belangenorganisaties. Er wordt

gesproken van een politieke partij zodra zij zich bezig houdt met het rekruteren en selecteren van kandidaten voor publieke functies (Koole, 1992).

Aangezien PJO's geen politieke partijen zijn en ook geen onderdeel uitmaken van de volksvertegenwoordiging, kunnen zij de rekruterings- en selectiefunctie dan ook niet op dezelfde wijze invullen. In de literatuur zijn dan ook geen aanwijzingen gevonden voor een selectiefunctie bij PJO's. Dit is niet geheel onverwacht, gezien het feit dat het samenstellen van kieslijsten altijd ten deel zal vallen aan een politieke partij. Wel kan er bij PJO's sprake zijn van een rekruteringsfunctie. Een onderzoek naar Belgische PJO's wijst op een rekruteringsfunctie voor PJO's (Hooghe et al., 2004).

Ditzelfde onderzoek benoemt ook de mobilisatiefunctie van PJO's, zij het minder uitvoerig. Hooghe et al. (2004) benadrukken namelijk dat zij rekrutering niet zien als de manier waarop PJO's hun eigen leden werven. Hoewel zij hieraan dus geen aandacht besteden in hun onderzoek, benoemen ze op deze manier wel een functie. Het werven van leden voor de eigen PJO lijkt namelijk sterk op de mobilisatiefunctie zoals Koole (1992) deze beschrijft voor de moederpartijen.

Gezien het feit dat het werven van leden voor de eigen PJO geen rekrutering mag heten volgens Hooghe et al. (2004), noem ik dit de mobilisatiefunctie van PJO's. Wat Hooghe et al. (2004) wel rekrutering noemen, is het 'leveren' van leden door PJO's aan de moederpartij. De vraag is echter in hoeverre dit niet ook een vorm van mobilisatie is, gezien het feit dat hier ook sprake is van ledenwerving, zij het in een andere vorm. Er zou gesproken kunnen worden van een bijzondere vorm van mobilisatie door de PJO's voor de moederpartijen. Ik onderscheid hier dus generieke mobilisatie (het werven van leden voor de PJO) en specifieke mobilisatie (het 'leveren' van leden door de PJO aan de moederpartij).

De vraag of hier wellicht gesproken moet worden van mobilisatie in plaats van rekrutering moet worden gesteld gezien het onderzoek dat Hooghe et al. (2004) uitvoeren. Zij onderzoeken namelijk niet alleen in hoeverre er daadwerkelijk leden van de PJO doorstromen naar de moederpartij, maar ook in hoeverre gemeenteraadsleden hun politieke carrière begonnen zijn in een jongerenorganisatie.

Naar mijn mening zijn dit twee verschillende functies. Zij willen weten hoeveel leden van moederpartijen geworven worden door PJO's, maar meten juist in hoeverre PJO's dienen als kweekvijver voor toekomstige volksvertegenwoordigers. Ik zou daarom spreken van enerzijds specifieke mobilisering, het werven van leden voor de moederpartij door PJO's, en anderzijds rekrutering, het rekruteren van toekomstige leden van de volksvertegenwoordiging voor de moederpartij.

Allereerst zal ik de generieke mobilisatiefunctie beschrijven. Van alle functies die besproken worden, is dit de enige die het minst ten behoeve van de moederpartij wordt uitgevoerd (Bolin et al., 2022). Deze generieke mobilisatiefunctie houdt in dat PJO's jongeren werven om lid te worden van hun vereniging. De mate waarin deze functie vervuld wordt, kan worden uitgedrukt aan de hand van ledentallen.

Deze functie is in eerste instantie van belang voor het bestaan van de PJO, om zo ook haar andere functies te kunnen uitoefenen. Deze functie heeft echter ook een breder belang, het binden van

jongeren aan de eigen PJO biedt een basis voor toekomstige participatie. Wanneer jongeren tussen de 18 en 25 jaar zijn, bepalen zij veelal of zij betrokken willen zijn bij de politiek en de betrokkenheid als jongere bepaalt ook hun eventuele toekomstige betrokkenheid bij de politiek (Bruter & Harrison, 2009)

Er zijn verschillende aspecten die een rol spelen in de vraag of leden lid worden van een PJO. Allereerst speelt de individuele motivatie van leden een rol. Als PJO's aansluiten bij deze maatschappelijke, sociale of professionele motivatie, is het waarschijnlijk dat zij hiermee jongeren aantrekken. De meeste jongeren sluiten zich aan bij een PJO om hun mening te kunnen uiten en om invloed te kunnen uitoefenen op de politiek om de maatschappij te veranderen (Bolin et al., 2022). Daarna volgen de jongeren die op zoek zijn naar gelijkgezinden en nieuwe contacten om discussies mee te voeren en over de politiek te kunnen praten. En ten slotte heeft een kleinere groep jongeren de ambitie om later politiek actief te worden en ziet zij de PJO hiervoor als een opstapje. Om leden aan zich te binden, is het dus van belang dat PJO's aansluiten bij deze motivaties.

De mate waarin PJO's hun activiteiten doen aansluiten, is in zekere zin ook afhankelijk van de andere functies. Zo speelt de mate waarin PJO's de meningen en belangen van jongeren articuleren en aggregeren een rol in het werven van leden die de maatschappij willen veranderen (Cross & Young, 2008a) en is de mate van rekrutering en socialisatie van belang bij het werven van leden die de PJO zien als politieke kickstart.

Wat mogelijk ook relevant is, is of de moederpartij in de regering deelneemt, omdat leden met een professionele motivatie bij deze PJO's meer kansen zien voor een politieke carrière (De Roon, 2020; Bolin et al., 2022). Deze groep jongeren met een professionele motivatie is echter relatief klein (Bolin et al., 2022) en in Nederland lijkt dit dan ook geen invloed te hebben op de ledentallen (De Roon, 2020).

Ten slotte kan ook de grootte van de moederpartij relevant zijn. Hierover worden echter tegenstrijdige beweringen gedaan. Aan de ene kant zou een kleinere moederpartij meer leden voor een PJO kunnen betekenen, omdat de lijntjes naar de moederpartij dan korter zijn en de PJO meer invloed kan uitoefenen (Russell, 2005). Aan de andere kant zou een kleine partij juist minder aantrekkelijk zijn voor leden, omdat zij minder deel uitmaken van de volksvertegenwoordiging en daardoor minder professionele mogelijkheden bieden (Bolin et al., 2022).

De Roon (2020) heeft in haar onderzoek echter aangetoond dat de ledentallen van PJO's niet geheel los staan van die van de moederpartij. Er bestaat een relatie tussen de ledenaantallen van PJO's en die van de moederpartij, waarbij meer leden bij de één toename in leden bij de ander als gevolg kan hebben en andersom. De Roon (2020) geeft echter aan dat het niet duidelijk is hoe deze relatie in elkaar steekt en waardoor deze ledentallen samenhangen. In elk geval maakt dit de claim dat PJO's van een kleine moederpartij meer leden hebben onwaarschijnlijk.

Het mobiliseren van leden voor en door de PJO kan dus in theorie ook meer leden voor de moederpartij betekenen. Dit is de specifieke mobilisatiefunctie. In welke mate dit gebeurt is echter de vraag, want hierover zijn geen cijfers bekend. Wel is de specifieke mobilisatiefunctie de enige functie waarvoor al

wel een Nederlandse invulling wordt beschreven. Nederlandse PJO's – met als uitzondering de SGP-J - proberen dit namelijk te stimuleren door het aanbieden van een combilidmaatschap, waarbij voor een gereduceerd tarief jongeren zowel lid kunnen worden van de PJO's als de moederpartij (De Roon, 2020).

Deze generieke mobilisatiefunctie is van belang voor moederpartijen, omdat jongeren minder snel lid worden van een politieke partij gedomineerd door ouderen (Hooghe et al., 2004). Doordat er voor jongeren de mogelijkheid bestaat om lid te worden van een PJO, bied je deze jongeren toch de mogelijkheid om actief te worden in de politiek en dit door te zetten als ze ouder worden (Cross & Young, 2008a; Poguntke, 2002). Op deze wijze zorgen PJO's ervoor dat de moederpartij jongeren die wel politiek actief willen worden, maar dit als jongere niet bij een politieke partij willen doen, niet kwijtraakt.

De laatste functie die in deze paragraaf besproken zal worden, is de rekruteringsfunctie. Het rekruteren van toekomstige leden van de volksvertegenwoordiging zoals Hooghe (2004) dit beschrijft, gebeurt op indirecte wijze. PJO's maken het mogelijk voor jongeren om onderdeel te worden van een netwerk binnen de PJO en ook binnen de moederpartij. Het vormen van netwerken op jonge leeftijd zorgt voor meer duurzame netwerken die vaak levenslang toegankelijk blijven (Cross & Young, 2002). Dit zorgt ervoor dat wanneer op jonge leeftijd een netwerk in de PJO en de moederpartij wordt opgebouwd, hier ook later - wanneer er vraag is naar politieke betrokkenheid - beroep op gedaan kan worden door de moederpartij (Young & Cross, 2002).

Het is echter ook mogelijk dat er een meer directe vorm van rekrutering plaatsvindt, gefaciliteerd door het combilidmaatschap, waarbij leden die actief zijn bij de PJO worden gerekruteerd door de moederpartij. In dit geval worden de leden van PJO's al tijdens hun lidmaatschap bij de PJO gerekruteerd, en lijkt dit meer op de rekruteringsfunctie zoals politieke partijen deze ook binnen hun eigen organisatie vervullen.

Hooghe et al. (2004) constateren dat partijleden die vroeger lid zijn geweest van een PJO vaker op belangrijke posities binnen de partij terechtkomen dan partijleden die geen lid zijn geweest van een PJO en dat zij ten opzichte van leden die geen lid zijn geweest van een PJO acht jaar voorlopen in hun politieke carrière. Dit wijst erop dat politieke partijen zich wenden tot (voormalige) PJO-leden om functies in de volksvertegenwoordiging te vervullen (Hooghe et al., 2004).

Uit een steekproef bleek dat van de ondervraagde gemeenteraadsleden in België 41% lid was geweest van een PJO (Hooghe et al., 2004). Deze respondenten gaven tevens aan dat de belangrijkste reden om zichzelf verkiesbaar te stellen was dat zij hiervoor gevraagd waren door de moederpartij. Dit wijst erop dat PJO's op indirecte wijze bijdrage aan de rekrutering van de politieke elite doordat zij met en voor hun leden netwerken genereren die de start van een politieke carrière faciliteren (Hooghe et al., 2004).

De mate waarin een PJO een rekruteringsfunctie vervult, is net als bij de generieke mobilisatiefunctie ook weer afhankelijk van de andere functies. Allereerst lijkt de rekruteringsfunctie

sterk samen te hangen met de socialisatiefunctie (Mycock & Tonge, 2012). Als een PJO de socialisatiefunctie zo invult dat zij bezig is politici van de toekomst op te leiden, maakt dit het aantrekkelijk voor de moederpartij om jongeren van deze PJO te rekruteren.

Daarnaast speelt ook de manier waarop een PJO de aggregatie- en articulatiefunctie vervult een rol. Een PJO die zich actief inzet in het articuleren en aggregeren van de belangen van jongeren en het behartigen van deze belangen actief nastreeft, kan soms kritisch zijn op de moederpartij (Bolin et al., 2022). Voor politieke partijen is het minder aantrekkelijk om uit de PJO jongeren te rekruteren, wanneer zij constant kritiek leveren op de standpunten van de moederpartij.

3.3.2 *Socialisatie*

De volgende functie die is teruggevonden in de internationale literatuur is de socialisatiefunctie. Hierbij kan er sprake zijn van een brede socialisatiefunctie, waarbij jongeren leren over politiek en democratie in het algemeen, en een nauwere socialisatiefunctie, waarbij de socialisatiefunctie ziet op het leren van vaardigheden die van belang zijn in de politiek en het leren over de ideologie van de PJO en moederpartij. Cross & Young (2008b) stellen dat dit een functie is die in de literatuur veelal wordt verondersteld voor PJO's, maar die eigenlijk niet empirisch onderzocht is.

Hooghe et al. (2004) hebben wel al een eerste poging gedaan door te onderzoeken in hoeverre de gemeenteraadsleden die lid zijn geweest van een PJO scholing hebben ontvangen binnen de PJO. Van de onderzochte gemeenteraadsleden gaf vrijwel iedereen aan dat dit in meer of mindere mate het geval was. Wat deze scholing inhield en wat ze hierbij geleerd hebben, werd echter niet besproken.

Dus wat houdt de socialisatiefunctie in? Met de socialisatiefunctie wordt bedoeld dat PJO's dienst doen als leerschool voor jongeren, waar zij leren over de ideologie van de moederpartij, maar ook over het partijwezen en het politieke bestel in het algemeen (Hooghe et al., 2004). Dit komt overeen met de socialisatiefunctie zoals Koole (1992) deze beschrijft voor politieke partijen.

Er wordt beargumenteerd door Welp (1998) dat deze functie in verval is geraakt door de opkomst van nieuwe media en door de ontwikkeling van het onderwijssysteem. Hierbij is het niet langer nodig om partijleden en burgers te voorzien van politieke socialisatie, omdat dit elders al wordt gedaan (Koole, 1992). De socialisatiefunctie dient tegenwoordig dan ook meer ter opleiding van het (toekomstige) partijkader, dan als algemene socialisatiefunctie.

Op basis van de voorbeelden uit België en Canada (Hooghe et al., 2004; Cross & Young, 2008b) lijkt deze socialisatiefunctie voor PJO's ook een nauwere betekenis te hebben. De meeste blootstelling van jongeren aan de politiek vindt thuis of op school plaats (Cross & Young, 2008a). Hierdoor is het voor PJO's niet per se van belang om aan brede politieke socialisatie te doen.

Deze bredere politieke socialisatie speelt dus vooral een rol voordat jongeren lid worden van een PJO. Of deze vorm van socialisatie plaatsvindt, is in zekere zin bepalend voor het politieke gedrag

van jongeren en kan daardoor de keuze of zij wel of niet politiek actief worden beïnvloeden (Jarvis, 2005; Cross & Young, 2008a; Weber, 2020).

Het faciliteren van bredere politieke socialisatie zou naar mijn mening dus wel voor PJO's een nuttige functie kunnen zijn om meer leden bij de PJO te betrekken. Het leren van jongeren over wat politiek precies inhoudt, wat de problemen zijn waar een democratie mee kampt en het politiek jargon, draagt er aan bij dat jongeren zich minder vervreemd voelen van de politiek en hier vaker in willen participeren (Mycock & Tonge, 2012). Er is echter geen enkele aanwijzing dat PJO's dit ook daadwerkelijk doen.

Aan de nauwere socialisatiefunctie zouden PJO's wel invulling geven door het aanleren van vaardigheden aan hun leden als campagnevoeren, politieke communicatie en het begrijpen van de politieke organisatie (Mycock & Tonge, 2012; Weber, 2020). Voor het aanleren van deze vaardigheden kunnen PJO's specifieke scholingsactiviteiten organiseren - denk hierbij bijvoorbeeld aan debattrainingen -, maar ook kan socialisatie plaatsvinden door middel van vorming, bijvoorbeeld het leren van het politieke spel door middel van de interne democratie binnen de partij (Berry, 2008).

Moederpartijen kunnen deze nauwe socialisatie ook stimuleren. Dit doen zij in de hoop dat deze socialisatie bijdraagt aan het vormen van toekomstige politici waar zijzelf beroep op kunnen doen (Russell, 2005). Een voorbeeld hiervan is te vinden in Engeland, waar de PJO Liberal Youth and Students (LDYS) vanuit de moederpartij, the Liberal Democrats, subsidie ontving om scholingsactiviteiten te organiseren. Daarnaast voorzag de moederpartij in trainers en anderzijds expertise om de leden van de LDYS politiek te scholen. Het is mogelijk dat Nederlandse PJO's ook op deze manier gestimuleerd worden door de moederpartij om hun leden te scholen.

3.3.3 Articulatie en aggregatie

In deze paragraaf worden de functies articulatie en aggregatie besproken. Deze twee functies worden door verschillende bronnen als functie voor PJO's genoemd (Poguntke, 2002, 2006; Cross & Young, 2008a; Russell 2005; Bolin et al., 2022; Bruter & Harrison, 2009; Mycock & Tonge, 2012; Berry, 2008)

PJO's hebben als functie het articuleren van de wensen en belangen van hun leden en het aggregeren van deze wensen en belangen tot een consistente visie die naar de moederpartij en naar jongeren gecommuniceerd kan worden (Poguntke, 2002; 2006). De leden van PJO's zijn hierin ook een soort antenne die de meningen van andere jongeren in de maatschappij oppikken en deze naar de PJO communiceren (Poguntke, 2002; 2006).

Maar hoofdzakelijk ziet articulatie en aggregatie op het bundelen van de wensen en belangen van de leden van PJO. Hiervoor is het van belang dat er binnen de PJO een sterke interne democratie is (Berry, 2008). Een goed functionerende interne democratie zorgt er namelijk voor dat in principe alle

leden van de PJO in staat gesteld worden om hun wensen en belangen te uiten. Op deze manier kan de PJO alle belangen meenemen.

Dit betekent niet dat elk individueel belang door de PJO naar de moederpartij wordt teruggekoppeld. De democratische structuur houdt ook in dat de meerderheid bepaalt wat de belangrijkste grieven en wensen zijn, die vervolgens als standpunt geuit kunnen worden (Berry, 2008). De uiting van de articulatie- en aggregatiefunctie gebeurt meestal door het formuleren van een beginselprogramma en/of politiek programma.

De standpunten die de PJO formuleert, zullen vervolgens gecommuniceerd worden naar de moederpartij. Dit kan in de vorm van standpunten, maar ook door het opstellen van een politiek programma. Volgens Poguntke (2002; 2006) vervullen PJO's deze articulatie van de wensen en belangen voor de moederpartijen. Er zit echter verschil in de mate waarin moederpartijen deze wensen en belangen daadwerkelijk overnemen en het is de vraag of articulatie en aggregatie van PJO's dus succesvol is. Dit is volgens Poguntke (2002; 2006) – net als bij de andere functies - afhankelijk van de relatie tussen PJO en moederpartij.

Is er sprake van een sterke formele relatie tussen PJO en moederpartij, dan is het waarschijnlijker dat moederpartijen de standpunten van hun PJO's overnemen, omdat in deze formele relatie wordt vastgelegd dat PJO's invloed hebben op de koers van de moederpartij (Poguntke, 2002). Deze formele relatie blijkt uit de mate waarin PJO's bij kunnen dragen aan de besluitvorming van hun moederpartijen. De Engelse PJO's Conservative future en Young Labour laten zien dat dit kan zijn door een vertegenwoordiging van jongeren in besluitvormingsorganen, zoals de partijraad of op ledenvergaderingen en congressen, maar ook door de vertegenwoordiging van jongeren in beleidsfora (Russell, 2005; Mycock & Tonge, 2012).

Er is sprake van een informele relatie, wanneer PJO's geen toegang hebben tot de besluitvorming van de moederpartij en slechts druk kunnen uitoefenen door middel van bijvoorbeeld de media en manifesten (Poguntke, 2002). Tevens zouden zij kenbaar kunnen maken hun moederpartij niet meer te steunen en met het onthouden van stemmen bij verkiezingen of het niet meer willen bijdragen aan de verkiezingscampagnes zouden zij druk uit kunnen oefenen tot het overnemen van de standpunten van de PJO (Poguntke, 2002).

Zoals bij de generieke mobilisatiefunctie als is benoemd, worden de meeste leden lid van PJO's om bij te dragen aan deze functie, om zo verandering teweeg te brengen (Bolin et al., 2022; Cross & Young, 2008a).

3.3.4 PJO's als onafhankelijke actoren

Hoewel vrijwel alle literatuur die gevonden is PJO's ziet als organisaties gelieerd aan de moederpartij, wordt ook geopperd dat PJO's zelf een representerende functie hebben voor jongeren zoals de

moederpartij deze heeft (Bolin et al., 2022; Berry, 2008). Deze zelfstandige rol van PJO's lijkt hiermee op die van een belangengroep. Het is mij niet duidelijk waar deze zelfstandige representatie uit blijkt, aangezien PJO's uiteindelijk niet in de volksvertegenwoordiging terechtkomen als zodanig. Mogelijk komt deze representerende rol tot uiting door middel van articulatie en aggregatie van de standpunten van jongeren. Hier wordt verder ook niet over uitgeweid. Desondanks wilde ik hier wel aandacht aan besteden, omdat bij de PJO van de Engelse *Labour Party* deze zelfstandige rol op deze manier naar voren is gekomen (Berry, 2008), waardoor het tot de mogelijkheden behoort dat Nederlandse PJO's ook een zelfstandige representerende rol hebben.

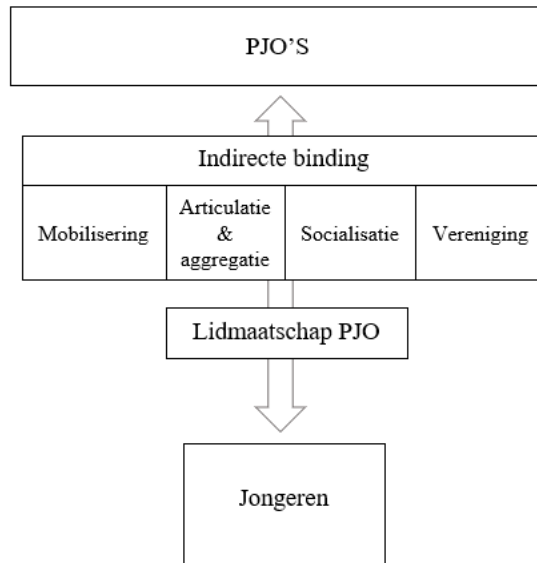
De invulling die aan deze rol wordt gegeven bestaat uit vrijwel dezelfde functies zoals PJO's deze voor de moederpartij vervullen, te beginnen met de generieke mobilisatiefunctie, zoals deze eerder al is beschreven (Bolin et al., 2022). Daarnaast vervullen PJO's ook een articulatie- en aggregatiefunctie, waarin zij dienstdoen als politieke arena waarin jongeren gehoord kunnen worden en waarin standpunten worden geformuleerd (Berry, 2008). Het druk uitoefenen op de moederpartij om uiting te geven aan de standpunten van PJO's, wat verdergaat dan alleen de standpunten communiceren naar de moederpartij, kan een uiting zijn van de zelfstandige articulatie- en aggregatiefunctie en uiteindelijk ook de zelfstandige representatiefunctie.

De politieke arena die door PJO's gevormd wordt, draagt vervolgens ook bij aan de politieke educatie van jongeren (Berry, 2008). Dit impliceert dat er ook sprake is van een socialisatiefunctie die ziet op politieke educatie van jongeren zonder hen hiermee klaar te stomen voor de eventuele moederpartij.

Ten slotte wordt er ook nog een functie besproken die ik niet eerder ben tegengekomen in de andere literatuur. Dit is wat ik een verenigingsfunctie zou noemen, waarbij PJO's als platform dienen om samen te komen met gelijkgestemden en waarbij PJO's zich opstellen als gezelligheidsvereniging (Berry, 2008).

In figuur 11 is weergegeven hoe deze zelfstandige verbindende rol er voor PJO's uitzien. Hierbij is alleen uitgegaan van indirecte binding via het lidmaatschap van de PJO, waarbij de organisatie van de PJO een bemiddelende rol heeft tussen jongeren in de maatschappij en de PJO. Directe binding zoals deze in figuur 9 en 10 is weergegeven, is in dit schema niet meegenomen. Er wordt in de literatuur namelijk niet gesproken over directe binding door PJO's.

Het is echter de vraag in hoeverre dit een correcte weergave van de werkelijkheid is, aangezien er behalve de Britse casus verder geen aanwijzingen zijn dat er inderdaad sprake is van een zelfstandige representerende rol voor PJO's.

Figuur 11: invulling van de zelfstandige rol van PJO's

3.4 Verwachte functies van Nederlandse PJO's

Op basis van de bovenstaande paragrafen is de verwachting dat Nederlandse PJO's een mobilisatie- en rekruteringsfunctie hebben; dat zij een socialisatiefunctie hebben; dat zij een verenigingsfunctie hebben en dat zij een articulatie- en aggregatiefunctie hebben. Daarnaast impliceert de meeste literatuur dat zij dit doen ten behoeve van de moederpartij, maar het is niet uitgesloten dat zij dit ook ten dele doen om zelf jongeren te representeren.

Er zijn enkele factoren die nog benoemd moeten worden die bepalend zouden kunnen zijn voor de vraag of PJO's een bepaalde functie vervullen en in welke mate zij dit doen. De eerste factor is zoals eerder al is beschreven de relatie tussen PJO en moederpartij. Eerder is gezegd dat een sterke relatie bijdraagt aan het vervullen van de functies van PJO's (Poguntke, 2002). Enige kanttekening die hierbij geplaatst moet worden, is dat een hechtere relatie voor meer maatschappelijk georiënteerde jongeren afschrikkend kan werken (Cross & Young, 2008b). Het is dus waarschijnlijk dat PJO's die sterk gefocust zijn op de articulatie- en aggregatiefunctie, met als doel problemen voor jongeren aan te pakken, een minder hechte relatie met de moederpartij hebben om dit te bewerkstelligen. Al moet hier bij gezegd worden dat hiermee de invloed van de PJO op de moederpartij ook afneemt, waardoor de PJO mogelijk minder goed in staat is de moederpartij mee te krijgen wanneer zij een probleem wil oplossen.

Daarnaast moet rekening gehouden worden met de aard van de partij. Hiermee wordt bedoeld dat het bepalend kan zijn of de moederpartij van de PJO mogelijk een massapartij, een catch-all partij of wellicht een kader- of kartelpartij (Katz & Mair, 1005; Poguntke, 2006; Hooghe et al., 2004). Hierbij zijn massapartijen steviger verankerd in de samenleving. Zij maken sterk gebruik van PJO's om te kunnen voorzien in een behoefte om zoveel mogelijk groepen in de samenleving een passende organisatie aan te bieden (Poguntke, 2006). Dit speelde vooral in Nederland ten tijde van de verzuiling.

Er wordt wel gesproken van een neergang van de massapartijen in Europa (Hooghe et al., 2004), dus mogelijk speelt deze invloed nu geen rol meer. Maar om het toch benoemd te hebben; bij PJO's van massapartijen zullen voornamelijk de socialisatiefunctie en de rekruteringsfunctie een rol spelen (Bruter & Harrison, 2009). Dit komt voort vanuit hun geschiedenis, waarbij zij wilden bijdragen aan het onderwijzen van de ideologie van de moederpartij en waarbij zij een aantrekkelijke vijver om uit te vissen waren voor toekomstige volksvertegenwoordigers.

De PJO's van moederpartijen die onder de overige partijsoorten vallen, zullen zich meer bezighouden met het mobiliseren van zoveel mogelijk jonge kiezers en zullen ook de focus hebben op rekrutering (Poguntke, 2006).

Ten slotte wordt ook beargumenteerd dat door de toenemende pluriformiteit van de samenleving PJO's steeds meer in belang inboeten (Poguntke, 2002;2006). Deze toenemende pluriformiteit zorgt ervoor dat PJO's een steeds minder grote groep jongeren aan de moederpartij weten te binden, omdat het articuleren en aggregeren van belangen steeds lastiger wordt. Daarom kunnen de mate waarin functies vervuld worden over de tijd dus ook veranderen.

4 Methoden

In dit onderzoek wordt geprobeerd vast te stellen welke functies Nederlandse PJO's hebben. Om dit doel te bereiken is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Allereerst zal in dit hoofdstuk (paragraaf 4.1) worden ingegaan op het kwalitatieve onderzoek, bestaande uit documentstudie en interviews. Hierbij zal het interpretatieve paradigma worden besproken en wordt een operationalisatie van het interviewschema gegeven. Daarna volgt een beschrijving van de dataverzameling en de participanten (paragraaf 4.2). Vervolgens zal worden uitgelegd hoe de thematische analyse zal worden uitgevoerd (paragraaf 4.3). Er zal worden afgesloten met een paragraaf over ethiek (paragraaf 4.4) en een paragraaf over de wetenschappelijke nauwkeurigheid van dit onderzoek (paragraaf 4.5).

4.1 Opzet van het kwalitatieve onderzoek

4.1.1 Interpretatieve paradigma

In dit onderzoek wordt verkend welke functies PJO's vervullen en hoe zij hier invulling aan geven. De onderzoeksvraag die hierbij wordt beantwoord is: *Zijn de functies die in de internationale literatuur aan PJO's worden toegeschreven terug te vinden bij Nederlandse PJO's en zo ja, hoe vervullen zij deze?* Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek. Het kwalitatieve onderzoek is benaderd vanuit het interpretatieve paradigma.

Een paradigma is de manier waarop of het perspectief waarmee naar de realiteit gekeken wordt (Babbie, 2021). Dit paradigma gaat uit van observatie en interpretatie om de sociale wereld te begrijpen (Hennink et al., 2020). Er is bij onderzoek vanuit het interpretatieve paradigma dus veel ruimte geweest voor de subjectiviteit van zowel de participanten als de onderzoeker.

In deze scriptie zijn leden van PJO's geïnterviewd, om erachter te komen hoe zij de rol van hun PJO zien en welke functies zij terugzien bij hun PJO. Als onderzoeker heb ik geprobeerd de ervaringen van de respondenten te duiden en deze uit te leggen in het kader van de gevonden literatuur. De bevindingen uit de documentstudie, die op het eerste gezicht een objectieve weergave van de werkelijkheid zijn, zijn geïnterpreteerd in de context van de interviews, waardoor ook deze gegevens in zekere zin onderhevig zijn aan subjectiviteit.

4.1.2 Kwalitatief onderzoek

In dit onderzoek staan twee vormen van kwalitatief onderzoek centraal: interviews en het bestuderen van tekstuele documenten.

Kwalitatief onderzoek is geschikt om nieuwe onderwerpen te verkennen (Hennink et al, 2020). Aangezien er nog geen onderzoek gedaan is naar de functies van Nederlandse PJO's, is er sprake van een eerste verkenning die aanknopingspunten kan bieden voor toekomstig onderzoek. Kwalitatief onderzoek biedt in dit geval de mogelijkheid om uit te zoeken hoe de kennis uit de internationale

literatuur van toepassing is op Nederlandse PJO's en kan zorgen voor verdieping en nuance ten opzichte van de Nederlandse literatuur.

Deze verdieping en nuance ziet vooral op de verschillen tussen PJO's en hun functies. Kwalitatief onderzoek maakt het mogelijk om de PJO's die in deze scriptie centraal staan met elkaar te vergelijken. Op basis van de literatuur zijn er verwachtingen geformuleerd over de functies die politieke jongerenorganisaties zouden hebben. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 3. Op basis van deze verwachtingen is een deductief codeboek opgesteld, waarmee zowel de transcripten van de interviews als de gebruikte documenten worden gecodeerd. Dit deductieve codeboek is aangevuld op basis van de interviews, in het geval uit de interviews nog andere functies naar voren kwamen.

De analyse van de data gebeurt middels thematische analyse. Dit houdt in dat er per thema, in dit geval per functie, wordt gecodeerd. Deze manier van analyse is gekozen, omdat de verwachtingen zich goed lenen voor een indeling in verschillende thema's, passend bij de gevonden functies.

Naar verwachting is de combinatie van documentstudie en interviews voldoende om tot saturatie te komen, wat inhoudt dat het verzamelen van meer data niet direct leidt tot nieuwe inzichten. Naar alle waarschijnlijkheid zal er al enige overlap zitten tussen de informatie uit de documenten en de interviews. Deze herhaling wijst erop dat saturatie heeft plaatsgevonden.

Wel moet hierbij de kanttekening geplaatst worden dat het hier saturatie betreft met betrekking tot de onderzochte PJO's. Het is waarschijnlijk dat de combinatie van documentstudie en interviews een uitputtend beeld schetst van de functies van de onderzochte PJO's, maar dit betekent niet dat hiermee ook uitspraken gedaan kunnen worden over de overige PJO's in Nederland.

4.1.3 Documentstudie

De eerste fase van het kwalitatieve onderzoek bestaat uit het bestuderen van verschillende documenten. De functies van de PJO's die in deze scriptie centraal staan, zijn af te leiden aan de hand van de relatie tussen moederpartij en PJO, de werkzaamheden van een PJO, het lidmaatschap van de PJO en de politieke standpunten van een PJO.

Deze onderwerpen zijn in zekere mate terug te vinden in documenten van de PJO's zelf. Welke documenten zullen worden bestudeerd, zijn weergegeven in tabel 3. Hierin is te vinden welke informatie in welk documenttype naar alle waarschijnlijkheid te vinden is. Per functie zal worden toegelicht waarom de keuze is gemaakt voor deze documenttypen.

Tabel 3: documenttypen documentstudie

	Rekrutering en mobilisatie	Articulatie en aggregatie	Socialisatie
Huishoudelijk Reglement (HR) en Statuten PJO's	x	x	x
HR en Statuten moederpartij	x	x	
Politieke programma's en beginselprogramma's		x	
Jaarverslagen	x		x
Congresstukken			x
Persberichten		x	
Ledenaantallen	x		
Gegevens samenstelling Eerste en Tweede Kamer	x		

Rekrutering en mobilisatie

De verwachting is dat Nederlandse PJO's een generieke en een specifieke mobilisatiefunctie hebben en dat zij een rekruteringsfunctie vervullen. Deze drie functies vragen ieder om een andere methode om deze te onderzoeken.

Allereerst kan de generieke mobilisatiefunctie onderzocht worden. Dit kan onderzocht worden aan de hand van de ledentallen van de PJO's van de jaren 2000-2020. Deze cijfers geven een indicatie in hoeverre PJO's er in slagen leden aan zich te binden en of dit over de jaren veranderd is. Ook kan gekeken worden hoeveel procent van de Nederlandse jongeren lid is van een PJO. Dit wordt ook onderzocht door De Roon (2020) voor de jaren 2000-2016 en deze data kunnen als basis dienen voor de analyse in deze scriptie.

Het onderzoeken van de specifieke mobilisatiefunctie is ingewikkelder. Het is moeilijk om te meten hoeveel leden van de PJO uiteindelijk lid worden van de moederpartij, omdat je deze cijfers bij alle politieke partijen op zou moeten vragen en partijen dit liever niet doen in verband met privacy (Hooghe et al., 2004), als partijen dit zelf al registreren. Ook is het niet mogelijk om een dusdanig wijdverspreide vragenlijst uit te zetten die dit meet, zoals de vragenlijsten die in Hooghe et al. (2004) zijn gebruikt.

Om toch een indicatie te kunnen geven van de specifieke mobilisatiefunctie, kan worden onderzocht in hoeverre PJO's lidmaatschap van de moederpartij stimuleren. Hierbij kan gekeken worden naar mogelijkheden die PJO's bieden omtrent lidmaatschap van de moederpartij. Dit kan zijn het automatisch lid worden van de moederpartij wanneer leden te oud zijn om lid te zijn van een PJO, of een korting op lidmaatschap van de moederpartij. Een andere optie hiervan is duo-lidmaatschap, iets dat alle PJO's aanbieden (De Roon, 2020).

Ook kan bij het stimuleren van PJO-leden om lid te worden van de moederpartij gedacht worden aan middelen om alvast bij de moederpartij te kunnen ervaren hoe het is om lid te zijn. Denk hierbij aan het krijgen van toegang tot media die alleen voor moederpartijleden beschikbaar zijn, zoals een besloten website voor partijleden, of het krijgen van het partijblad.

Naar verwachting zijn er drie manieren om te achterhalen of er sprake is van stimulans om lid te worden van de moederpartijen. Dit kan gezocht worden in het HR of de statuten van de PJO; dit kan gezocht worden op de website van de PJO; en eventueel zou bij het bestuur van de PJO opgevraagd kunnen worden of zij op andere manieren lidmaatschap bij de moederpartij stimuleren.

Ten slotte kan de rekruteringsfunctie gemeten worden aan de hand van data over de samenstelling van de Eerste en Tweede Kamer. Hier kan van Eerste en Tweede Kamerleden van de jaren 2000-2020 nagegaan worden of zij lid zijn geweest van een PJO. Op deze manier kan worden vastgesteld in hoeverre PJO's een kweekvijver zijn voor toekomstige volksvertegenwoordigers.

Socialisatie

De mate waarin scholingsactiviteiten worden aangeboden kan worden vastgesteld aan de hand van jaarverslagen en mogelijk ALV- en congresstukken. In deze jaarverslagen wordt vaak een overzicht opgenomen van de activiteiten die gedurende een jaar bij de PJO hebben plaatsgevonden. Eventuele scholingsactiviteiten zouden hierin ook opgenomen kunnen zijn.

Het meten van de interne democratie van de PJO kan mogelijk bijdragen aan het vaststellen of er sprake is van vorming. Berry (2008) stelt dat een democratische interne organisatiestructuur PJO-leden de mogelijkheid geeft om te leren hoe dit in de moederpartij werkt en dat zij zo ook leren deel te nemen in de politieke arena.

Het in kaart brengen van de mate van interne democratie kan wederom aan de hand van ALV- en congresstukken, maar ook aan de hand van huishoudelijke reglementen en statuten. Hierbij moet gezegd worden dat een interne democratie met veel inspraak van de leden geen garantie is voor een socialisatiefunctie, maar dat het wellicht een indicatie geeft van de facilitering van deze functie.

Articulatie en aggregatie

De articulatie- en aggregatiefunctie gaat zoals gezegd over het in kaart brengen van de standpunten en belangen van jongeren door jongerenpartijen, maar ook over de mate waarin moederpartijen deze wensen en belangen vervolgens overnemen.

Allereerst is het van belang om vast te stellen in hoeverre PJO's daadwerkelijk aan articulatie en aggregatie doen. Om te achterhalen in hoeverre PJO's dit doen, kan gekeken worden of de PJO's beginselprogramma's en/of politieke programma's hebben opgesteld om hun standpunten tot uiting te brengen.

Articulatie is echter tweeledig. Voordat PJO's de meningen van hun leden kunnen communiceren naar de moederpartijen, moeten zij deze wel eerst verzamelen en bundelen (Berry, 2008). Het is hierbij van belang dat dit binnen de PJO democratisch wordt uitgevoerd (Berry, 2008).

Om vast te stellen of er sprake is van een democratische structuur binnen PJO's, kan wederom gekeken worden naar de statuten, maar ook naar het huishoudelijk reglement van een PJO. Hierbij kan gekeken worden of de organisatiestructuur voldoende toestaat dat leden kunnen meebepalen over de koers van de PJO en of leden voldoende inspraak hebben in de standpunten van PJO's om echt te kunnen spreken van articulatie en aggregatie.

Of en in hoeverre de geformuleerde standpunten worden overgenomen door de moederpartijen, is afhankelijk van de relatie tussen moederpartij en PJO. Hoe formeel de relatie tussen PJO en moederpartij is, is te onderzoeken aan de hand van de statuten van beide organisaties. In deze statuten wordt veelal vastgelegd hoe de beide organisaties aan elkaar verbonden zijn. In deze scriptie zal ik daarom de statuten van de afgelopen 20 jaar bestuderen.

Wanneer blijkt dat er geen sprake is van een sterk geformaliseerde relatie, kan gekeken worden hoe de PJO's vormgeven aan hun informele relatie en in hoeverre ze deze inzetten om druk uit te oefenen op de moederpartij. De vraag hierbij is of ze zich manifesteren als 'luis in de pels' van de moederpartij of dat zij weinig druk uitoefenen op de moederpartij.

Om dit te onderzoeken, kan worden gekeken naar persberichten van PJO's. Deze hebben PJO's veelal op hun eigen website verzameld of in jaarverslagen vermeld. Daarnaast kan hiervoor ook in de krantenbank NexisUni worden gezocht. Ook kan dit aan de hand van interviews worden onderzocht.

4.1.4 Operationalisering interviewschema

Naast het bestuderen van documenten, zijn er ook semigestructureerde interviews gehouden. Er is gekozen voor semigestructureerde interviews, omdat deze scriptie een verkenning is van de functies die PJO's kunnen hebben en deze manier van interviewen de mogelijkheid geeft voor de respondenten om zelf nog de verwachte functies aan te vullen (Hennink et al., 2020).

Deze interviews hadden als doel om de ervaringen van de respondenten bij hun PJO's vast te leggen en om zowel vast te leggen hoe een PJO feitelijk te werk gaat als hoe de respondenten het lidmaatschap bij een PJO ervaren.

De interviews zijn gehouden aan de hand van een interviewschema (zie bijlage I). In dit schema zijn de verwachtingen verwerkt en is rekening gehouden met het feit dat de interviews moeten bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Om dit te bevorderen wordt het interview ingeleid met een korte introductie over de reden voor het interview, het doel van het onderzoek en de onderzoeksvraag. Daarnaast is de inleiding gebruikt om te bespreken hoe de interviews verwerkt en bewaard zullen worden.

Na de introductie zijn nog enkele inleidende vragen gesteld over de PJO waar de respondent onderdeel vanuit maakt om zo een context te schetsen. Dit zijn vragen geweest over hoe de PJO eruit

ziet, welke politieke opvattingen de PJO heeft en hoe een jaar bij een PJO er gemiddeld genomen uitziet. Deze inleidende vragen maakten het in alle gevallen mogelijk om direct over te gaan op de kernvragen.

Hierbij is geprobeerd om de vragen zo open mogelijk te stellen, zonder hierbij direct in te gaan op de verwachte functies. Wel waren de vragen geclusterd volgens de verschillende functies. In de praktijk zijn de vragen echter niet per cluster gesteld of in de volgorde zoals in het interviewschema. In de meeste gevallen kwamen de respondenten zelf met informatie die aansloot bij een vervolgvraag. Hierbij zijn wel altijd alle vragen van het interviewschema gevraagd, maar nooit in dezelfde volgorde.

Er zijn ook vragen gesteld die niet op het interviewschema terug te vinden zijn. Dit waren zogenoemde probes, die als doel hadden om de antwoorden van de respondenten verder te specificeren. Het doel van deze probes was om een zo compleet mogelijk antwoord op de interviewvragen te krijgen (Hennink et al., 2020).

Elk interview is afgesloten met de vraag ‘Welke functie heeft jouw politieke jongerenorganisatie volgens jou?’. Deze vraag is gesteld ter afronding van het interview, maar ook om de respondenten de mogelijkheid te geven zelf nog functies toe te voegen aan de bestaande verwachtingen. Op deze manier is bij alle interviews sprake geweest van saturatie; alle mogelijke functies die de PJO’s volgens zichzelf hebben, zijn uit de interviews naar voren gekomen.

4.2 Dataverzameling en participanten

4.2.1 Dataverzameling documentstudie

De dataverzameling voor de documentstudie heeft grotendeels plaatsgevonden tijdens mijn stage bij het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP). In het kader van mijn stageopdracht zijn op meerdere manieren de benodigde documenten verzameld.

Allereerst heb ik op de website van de betreffende PJO’s en hun moederpartij gezocht naar de volgende documenten:

- HR en Statuten PJO’s
- HR en Statuten moederpartij
- Politieke programma’s
- Jaarverslagen
- Congresstukken

Hier waren in de meeste gevallen de documenten van de afgelopen twee jaar te vinden. Om documenten te vinden voor eerdere jaren, heb ik op mijn stage gebruik kunnen maken van een programma om gearchiveerde websites te doorzoeken. Deze zoektocht heeft verschillende documenten van 2002 tot 2021 opgeleverd. Naast een online zoektocht heb ik ook op het DNPP gezocht naar papieren versies van HR, statuten en jaarverslagen. Dit heeft ook nog enkele documenten opgeleverd.

Het is niet gelukt om alle documenten over de afgelopen 20 jaar te verzamelen, maar er zijn wel voldoende documenten om een eerste indruk te krijgen van de functies van PJO's. Enkele respondenten waren ook bereid om de missende documenten aan te leveren, wat het voor hun PJO's wel mogelijk maakte om de gehele 20 jaar te onderzoeken.

De ledentallen van de PJO's heb ik uit de jaarrekeningen van hun moederpartijen gehaald. Om in aanmerking te komen voor subsidie moeten de moederpartijen namelijk opgeven aan het ministerie van BZK hoeveel leden de PJO's hebben. Ook hier is het niet gelukt om alle ledentallen van alle PJO's te vinden. De missende data zijn aangevuld middels een overzicht van de ledentallen uit het proefschrift van Charlotte de Roon (2020). Uiteindelijk heb ik zo alle ledentallen verzameld.

Ten slotte heb ik voor persberichten van PJO's gezocht op de websites van de PJO's zelf, maar ook in de krantenbank van NexisUni. Trefwoorden die voor deze zoektocht gebruikt zijn, zijn steeds de naam van een onderzochte PJO al dan niet in combinatie met 'politieke jongerenorganisatie'. Ook is de combinatie van trefwoorden gebruikt van de naam van de PJO en haar moederpartij.

In bijlage II zal een uitgebreid overzicht worden gegeven van de documenten die bestudeerd zijn. Voor elke PJO wordt hier weergegeven voor welk jaar welke documenten beschikbaar zijn.

4.2.2 *Beschrijving van de participanten*

Voor deze scriptie zijn zes interviews afgenomen. Dit is een minder dan oorspronkelijk de bedoeling was. Het is niet gelukt om de JFVD te bereiken. Dit is geprobeerd via verschillende mailadressen van zowel de landelijke als de regionale JFVD en via LinkedIn, maar zonder succes.

Voor de andere PJO's is het wel gelukt om iemand te spreken. Vijf van de zes respondenten zijn geselecteerd op basis van hun rol binnen de PJO en zij zijn benaderd via de mail of telefonisch. De zesde persoon is geselecteerd op basis van beschikbaarheid, omdat het niet gelukt is om iemand te benaderen met een significante rol binnen de JOVD. De respondenten zijn weergegeven in tabel 4. Bij het benaderen van de respondenten is uitgelegd wat het doel is van deze scriptie en welke vragen er ongeveer gesteld zouden worden.

Tabel 4: respondenten

Participantnummer	Sekse	Naam PJO	Naam moederpartij
P.01	Man	Perspectief	ChristenUnie
P.02	Vrouw	Jonge Socialisten	PvdA
P.03	Vrouw	Jonge Democraten	D66
P.04	Man	SGP-Jongeren	SGP
P.05	Man	CDJA	CDA
P.06	Man	JOVD	VVD

Er is gekozen om de interviews online te houden. Dit is voornamelijk gedaan vanwege de reistijd en de reiskosten. Voor deze online interviews is gebruik gemaakt van Google Meet en het geluid van de interviews is opgenomen. Hiervoor is voor het interview begon toestemming gevraagd aan de

respondenten. De interviews duurden tussen de 45 minuten en 60 minuten, met een gemiddelde duur van 55 minuten. De interviews vonden plaats in de periode van 20 juni tot 5 augustus 2022.

Na het afnemen van de interviews zijn deze woord voor woord getranscribeerd. De transcripten zijn geanonimiseerd, waardoor deze slechts te herleiden zijn naar de betreffende PJO en niet naar de respondent. Elke respondent heeft zijn of haar eigen transcript in kunnen zien en heeft de mogelijkheid gekregen om dingen te schrappen als hij of zij dat noodzakelijk vond. De transcripten zijn opgeslagen op mijn persoonlijke schijf van de Rijksuniversiteit Groningen en zullen na mijn afstuderen automatisch gewist worden.

4.3 Methode van data-analyse

De verzamelde data zal worden verwerkt door middel van thematische analyse. Dit geldt voor zowel de verzamelde documenten als de getranscribeerde interviews. Thematische analyse is een methode om zogeheten thema's in de data te achterhalen (Braun et al, 2012). In deze scriptie komen de thema's overeen met de verwachte functies.

De thematische analyse is gedaan in zes stappen, die een voor een aan bod zullen komen. Om de thematische analyse uit te voeren is gebruik gemaakt van het programma ATLAS.TI. Hierin zijn de documenten en de transcripten verwerkt. Dit programma biedt de mogelijkheid om markeringen en memo's aan te brengen in de tekst. Van deze mogelijkheid is in de eerste stap van de analyse gebruik gemaakt. Om te beginnen heb ik namelijk alle documenten en transcripten doorgelezen, om mij zo de data eigen te maken. Ter voorbereiding op de rest van de analyse zijn er ook alvast enkele passages gemarkeerd die kunnen bijdragen aan de onderzoeksvraag.

De tweede stap was het formuleren van het initiële codeboek. Dit is gedaan op basis van de verwachte functies voor PJO's uit de literatuur. De thema's waar de codes zijn ondergebracht, zijn dan ook de volgende: generieke mobilisatie; specifieke mobilisatie; rekrutering; articulatie; aggregatie; scholing; en vorming.

De volgende stap was het coderen van de data aan de hand van het initiële codeboek. Hierbij is in ATLAS.TI in de tekst van de documenten en transcripten door middel van verschillende kleuren en memo's aangegeven waar de betreffende passage over gaat. Het was hierbij ook mogelijk dat een bepaalde passage meerdere codes toegewezen kreeg. De codes bestonden uit deductieve codes die vooraf zijn vastgesteld op basis van de verwachtingen uit de literatuur. De thema's en de bijbehorende codes zijn te vinden in het codeboek in bijlage IV.

Tijdens deze stap heeft ook een intercodeurbetrouwbaarheidscheck (ICB-check) plaatsgevonden. Hierbij heb ik een andere student gelijktijdig enkele delen van de transcripten laten coderen, om te controleren of de coderingen ongeveer overeenkwamen. Op deze manier kon gecontroleerd worden of de codes helder geformuleerd waren en of er consistent gecodeerd is.

De vierde stap was het opstellen van het finale codeboek. Hierbij zijn aan gedurende de analyse nog enkele inductieve codes toegevoegd, die ook zouden kunnen bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvraag.

Bij de vijfde stap is gecontroleerd of de verschillende thema's genoeg van elkaar verschilden, wat het geval bleek te zijn. Hierdoor maakten de thema's inzichtelijk in hoeverre de verschillende PJO's de verwachte functies vervulden. Het inzichtelijk maken heb ik gedaan door middel van de functie code table in ATLAS.TI. Deze functie laat zien welke codes in elk document voorkomen, hoe vaak deze voorkomen en laat tevens zien aan welke passage deze codes zijn gekoppeld. Op deze manier werd in een oogopslag duidelijk welke functies PJO's wel of niet hebben, hoe vaak er over deze functies gesproken wordt en hoe deze wordt ingevuld.

De laatste stap is het formuleren van het uiteindelijke codeboek en het rapporteren van de resultaten. Het finale codeboek is te vinden in bijlage III. Hierin is een logische volgorde aangebracht in de thema's. Deze volgorde is ook aangehouden bij de rapportage van de resultaten van de analyse. Deze resultaten worden weergegeven in hoofdstuk 5.

4.4 Ethiek

Aan deze scriptie hebben zes respondenten meegewerkt. Om ervoor te zorgen dat zij geen schade ondervinden als gevolg van hun medewerking, is gedurende het hele onderzoek rekening gehouden met drie kernprincipes om te garanderen dat er sprake is van ethisch verantwoord onderzoek. Deze principes zijn *respect of persons*, *benefice en justice* (Hennink et al., 2020). Deze principes houden in dat er rekening moet worden gehouden met het welzijn van de participanten, dat de resultaten een breder nut moeten hebben dan alleen voor de onderzoeker zelf en dat de data veilig wordt opgeslagen (Hennink et al., 2020).

Het welzijn van de participanten is gedurende het hele onderzoek gewaarborgd. Dit is in eerste instantie gedaan door de respondenten te informeren over het doel en het onderwerp van het interview en de scriptie, zodat zij op basis van deze informatie zelf de keuze konden maken of zij mee wilden werken. Ook zijn zij op de hoogte gesteld over het opslaan van de data en de uiteindelijke scriptie. Verder hebben zij de mogelijkheid gekregen om de transcripten in te zien en eventueel passages hieruit te schrappen als zij dit nodig achtten. Hier heeft geen enkele respondent uiteindelijk gebruik van gemaakt. Ten slotte mochten de respondenten ook de uiteindelijke scriptie inzien om te controleren of hun uitspraken juist zijn geïnterpreteerd en niet uit hun verband gehaald zijn.

Bij het opstellen van het onderzoek is de *benefice* meegenomen. Deze worden besproken aan de hand van de verschillende relevanties in hoofdstuk 1. Tijdens de interviews is hier tevens rekening mee gehouden door in het geval van een mogelijk advies door te vragen, zodat dit in de resultaten ook als advies kan worden geformuleerd. In de resultaten en de conclusie is ook geprobeerd om de maatschappelijke bijdrage van deze scriptie naar voren te laten komen.

Ten slotte is ook justice gewaarborgd bij het verwerken van de gegevens. Elke respondent is om toestemming gevraagd voor hun participatie. Tevens is gevraagd of de interviews mochten worden opgenomen. Daarbij is vermeld dat de opnames alleen voor mij toegankelijk zijn en dat deze vernietigd worden zodra de scriptie is afgerond. Ten slotte zijn de transcripten geanonimiseerd zodat niet te achterhalen is wie de uitspraken gedaan heeft.

4.5 Wetenschappelijke nauwkeurigheid

Wetenschappelijke nauwkeurigheid is de graadmeter voor kwalitatief onderzoek. Er zijn vier criteria waar kwalitatief onderzoek aan moet voldoen om te kunnen spreken van wetenschappelijk nauwkeurig onderzoek. Dit zijn geloofwaardigheid, overdraagbaarheid, afhankelijkheid en overtuigingskracht (Lincoln & Guba, 1986).

Met geloofwaardigheid wordt bedoeld dat de uitkomsten van het onderzoek overeenkomen met de werkelijkheid (Shenton, 2004). Om deze geloofwaardigheid te realiseren zijn verschillende methoden toegepast. Allereerst is geprobeerd om respondenten zoveel mogelijk het gevoel te geven dat zij vrijuit konden spreken. Dit is bewerkstelligd doordat zij vrijwillig konden deelnemen aan de interviews, doordat de interviews volledig geanonimiseerd zijn en doordat de respondenten voorafgaand aan het onderzoek geïnformeerd zijn dat zij de mogelijkheid hadden om eventuele uitspraken uit het transcript te verwijderen als zij dit liever niet wilden laten opnemen in de scriptie.

Daarnaast is gebruik gemaakt van thematische analyse bij het bestuderen van de documenten en de transcripten. Deze gestructureerde en algemeen geaccepteerde methode voor data-analyse zorgt ervoor dat de data consequent is geanalyseerd en dat er minder ruimte was voor subjectiviteit bij het bestuderen van de gegevens (Shenton, 2004). Ook de ICB-check door een medestudent draagt bij aan de geloofwaardigheid van de resultaten, omdat deze de mate van subjectiviteit controleerde.

Er is sprake van overdraagbaarheid van het onderzoek als de resultaten hiervan kunnen worden toegepast in een andere context (Shenton, 2004). Dit is met kwalitatief onderzoek niet altijd een gegeven, doordat sommige resultaten eigen zijn aan een bepaalde situatie. In dit geval zijn bepaalde resultaten ook gekoppeld aan de verschillende PJO's. Desondanks is het wel mogelijk om de resultaten enigszins te generaliseren, doordat de contexten van de verschillende PJO's uitgebreid beschreven zijn in hoofdstuk 2. Hierin is per PJO de geschiedenis, de politieke stroming, de relatie met de moederpartij en de organisatiegraad beschreven.

Daarnaast is uitgebreid beschreven in welke context het onderzoek heeft plaatsgevonden. Er is beschreven hoe de data verzameld is, hoe de analyse heeft plaatsgevonden, hoe de interviews eruitzagen en wanneer het onderzoek heeft plaatsgevonden. Dit biedt andere onderzoekers eventueel de mogelijkheid het onderzoek in een andere context nogmaals uit te voeren.

Ook met betrekking tot de afhankelijkheid is de beschrijving van de methoden van belang (Shenton, 2004). De beschrijving van de methoden biedt onderzoekers de mogelijkheid om hetzelfde fenomeen op een later moment nogmaals te bestuderen op dezelfde wijze. Wanneer dit andere resultaten oplevert, kan dit worden toegeschreven aan een verandering in het fenomeen. Dit is een bevestiging van de afhankelijkheid van de resultaten aan het onderzochte fenomeen en niet aan de onderzoeksmethoden.

Het laatste criterium voor wetenschappelijke onafhankelijkheid is de overtuigingskracht. Dit houdt in dat de onderzoeksresultaten een goede weerspiegeling zijn van de ervaringen van de respondenten, en dat zij niet het gevolg zijn van de eigen identiteit en de interpretaties van de onderzoeker (Shenton, 2004). Gezien het feit dat ik als onderzoeker zelf het interviewschema heb opgesteld en zelf de analyse heb uitgevoerd, is het niet onwaarschijnlijk dat ik invloed heb uitgeoefend op de resultaten. Met het oog op reflexiteit, ben ik me gedurende het onderzoek constant bewust geweest van deze tekortkoming (Shenton, 2004). Ook zal op deze reflexiteit worden teruggekoppeld in de discussie.

Om overtuigingskracht na te streven heb ik tevens mijn eigen subjectiviteit proberen te beperken door de respondenten de resultaten te laten lezen. Op deze manier konden zij beoordelen of mijn interpretaties in lijn waren met hun uitspraken en of zij hun PJO herkenden in de bevindingen.

5 Resultaten

In het onderstaande hoofdstuk worden de resultaten van de documentstudie en de interviews gepresenteerd. Deze zullen leiden tot het beantwoorden van de onderzoeksvraag: *'Zijn de functies die in de internationale literatuur aan PJO's worden toegeschreven terug te vinden bij Nederlandse PJO's en zo ja, hoe vervullen zij deze?'*. Op de vraag of Nederlandse PJO's de functies vervullen die in de internationale literatuur aan PJO's worden toegeschreven, kan bevestigend geantwoord worden. De Nederlandse PJO's vervullen dezelfde functies, zowel ten behoeve van de moederpartij als ten behoeve van hun eigen representerende rol.

In de resultaten die in dit hoofdstuk worden gepresenteerd, zal worden besproken hoe zij invulling geven aan deze functies. Eerst zal echter de relatie van de verschillende PJO's met hun moederpartijen worden besproken. Daarna zal per paragraaf een functie centraal staan en wordt uitgelicht hoe hieraan invulling wordt gegeven voor de verschillende PJO's. Vervolgens zal een paragraaf van dit hoofdstuk worden gewijd aan de factoren die de mate waarin een functie wordt vervuld, kunnen beïnvloeden. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een conclusie.

5.1 Relatie politieke jongerenorganisaties en moederpartijen

In het derde hoofdstuk wordt het belang van de relatie tussen PJO's en hun moederpartijen benoemd. Doordat de mate van indirecte binding afhangt van de intensiteit van de formele relatie van de PJO en de moederpartij (Poguntke, 2002), zal deze relatie naar alle waarschijnlijkheid ook bijdragen aan de mate waarin PJO's dezelfde functies vervullen als de moederpartij. Omdat het bestaan van deze relatie dus de basis is voor de vraag of PJO's de verwachte functies vervullen, wordt deze relatie hier eerst besproken.

Op basis van de analyse van de statuten van de PJO's die in deze scriptie centraal staan en de interviews, is de relatie tussen de PJO's en de moederpartijen vastgelegd. Hier is enerzijds gekeken naar hoe de formele relatie is geformuleerd. Anderzijds is gekeken naar de intensiteit van de relatie, door te kijken naar de mate waarin PJO's toegang hebben tot de organen van de moederpartij.

Te beginnen met hoe de relatie is omschreven in de statuten van de PJO's. In tabel 5 wordt een overzicht gegeven van de doelstelling van PJO's zoals zij deze in hun statuten beschrijven en hoe zij zich hierin verhouden tot de moederpartij. In deze tabel wordt niet de gehele doelstelling weergegeven, alleen de bepalingen waaruit blijkt dat er een relatie is met de moederpartij.¹⁴

De JOVD uitgezonderd noemen alle PJO's die in deze scriptie centraal staan de moederpartij in hun doelstelling. De JS noemen echter niet te handelen in overeenstemming met de doelstelling met de PvdA; zij benoemen in de statuten voornamelijk hun onafhankelijkheid. De overige vijf PJO's noemen ofwel in lijn met de ideologie van de moederpartij ofwel in lijn met de doelstellingen van de moederpartij te handelen.

¹⁴ Voor alle bepalingen over de doelstellingen van PJO's, zie bijlage VI.

Van deze vijf PJO's noemen Perspectief en het CDJA echter nog wel dat zij er ook zijn om de moederpartij scherp te houden; zij benoemen mee te denken met de moederpartij en kritisch te begeleiden of in debat te gaan.

Tabel 5: Statutaire bepalingen met betrekking tot het doel van de PJO's.

PJO	Doelstelling PJO
Perspectief ¹⁵	Artikel 5.2. De vereniging heeft ten doel het interesseren en enthousiasmeren van jongeren voor de vereniging en de ChristenUnie en hen stimuleren om constructief mee te denken. Artikel 5.5. De vereniging heeft ten doel het debat aan te gaan met de ChristenUnie en andere politieke en maatschappelijke groeperingen. Artikel 5.7. De vereniging heeft ten doel het toerusten van de leden tot actieve deelname aan de politiek door studie en bezinning in samenwerking met de ChristenUnie.
JS ¹⁶	Artikel 2.1. De vereniging is een onafhankelijke sociaal-democratische politieke jongerenorganisatie. Ze is verbonden aan de Partij van de Arbeid.
JD ¹⁷	Artikel 2.1. De vereniging stelt zich als politieke jongerenorganisatie ten doel om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van D66.
CDJA ¹⁸	Artikel 1.1.3.A. Het meedenken met en het kritisch begeleiden van de christendemocratie in het algemeen en van de te 's-Gravenhage gevestigde vereniging het Christen Democratisch Appèl, bij verkorting aangeduid met CDA, in het bijzonder. Artikel 1.1.4. D. Het CDJA tracht zijn doel te bereiken door te bevorderen, dat leden actief aan het organisatieleven van het CDA deelnemen.
SGP-J ¹⁹	Artikel 2.1. Zij belijdt mitsdien het absolute gezag van Gods Woord (naar de zuivere Statenvertaling) over alle terreinen des levens en derhalve mede over het terrein van het staatkundige en maatschappelijke leven zoals nader uitgewerkt in het Program van Beginselen van de Staatkundig Gereformeerde Partij (hierna: SGP). Artikel 2.2. De vereniging heeft ten doel het bevorderen bij haar leden van de kennis van- en de liefde voor de beginselen en het doel van de Staatkundig Gereformeerde Partij, zoals deze zijn neergelegd in het in lid 1 bedoelde Program van Beginselen.
JOVD ²⁰	-
JFVD ²¹	Artikel 2. [...] De vereniging stelt zich als politieke jongerenorganisatie voorts ten doel om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van Forum voor Democratie.

Op basis van tabel 5 kan gezegd worden dat de JOVD het meest onafhankelijk is van de moederpartij, gevolgd door de JS. Perspectief en het CDJA vertonen ook enige vorm van onafhankelijkheid door in hun statuten vast te leggen dat zij niet alleen handelen in lijn met de doelstelling, maar dat zij ook de partij scherp willen houden. De JD, de SGP-J en de JFVD lijken formeel de meest afhankelijke relatie met de moederpartij te hebben.

¹⁵ Perspectief (2016). *Statuten Perspectief, ChristenUnie-jongeren*.

¹⁶ JS (2019). *Statuten Jonge Socialisten in de PvdA*.

¹⁷ JD (2020). *Statuten & Huishoudelijk reglement: versie september 2020*.

¹⁸ CDJA (2018). *Statuten CDJA*.

¹⁹ SGP-J (2015). *STATUTEN VAN DE VERENIGING 'SGP-jongeren'*.

²⁰ JOVD (2018). *Statuten Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie*.

²¹ JFVD (2017). *Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD) Statuten*.

‘Dat is wel een beetje de sfeer die er altijd hangt. We zeggen altijd: ‘de JOVD is de jongerenorganisatie van de VVD, maar onafhankelijk.’ Dus als organisatie probeert de JOVD zich altijd wel af te zetten tegen de VVD, en dat is ook een van de functies die ze hebben natuurlijk.’ P.06

Nu is besproken hoe de PJO’s de formele relatie hebben vastgelegd, zal nu worden gekeken naar de invulling van deze relatie, ofwel de intensiteit van de relatie. Dit is het belangrijkste aspect van de relatie tussen PJO en moederpartij, omdat hieruit blijkt in hoeverre PJO’s kunnen doordringen tot de moederpartij. In hoofdstuk 3 zijn al enkele manieren genoemd waarop PJO’s toegang kunnen hebben tot de besluitvorming van de moederpartij. Op basis van de resultaten zijn hier nog enkele manieren bijgekomen. Deze zullen worden weergegeven in tabel 6. Hierin zal per PJO worden aangemerkt welke manieren zij heeft om de besluitvorming van de moederpartij te beïnvloeden.

Tabel 6²²: Toegang voor PJO’s tot de besluitvorming van de moederpartij

	PerspectiefF	JS	JD	SGP-J	CDJA	JOVD	JFVD
Partijbestuur	+	+	?	+	+	+	?
Vergadering Tweede Kamerfractie	+	+	+	+	-	-	?
Individuele Tweede Kamerleden	?	+	+	+	+	+	?
Vergadering Eerste Kamerfractie	?	+	?	?	-	-	?
Congres van de moederpartij	++	+	++	+	++	++	?
Partijraad	?	?	?	?	?	?	?

Legenda tabel 6:

Toegang tot orgaan: +

Toegang tot orgaan en stemrecht binnen het orgaan: ++

Geen toegang: -

Onbekend: ?

Een allereerste opmerking over tabel 6 is dat er geen gegevens bekend zijn over de invulling van de relatie tussen JFVD en FVD. Er kan dus geen uitspraak gedaan worden over de intensiteit van de relatie. Over de andere PJO’s is meer bekend. Te beginnen met de toegang tot het partijbestuur. Hierbij kan het gaan om het bijwonen van de vergaderingen van het partijbestuur, zoals bij de JS en de JOVD het geval is, maar het kan ook gaan om regelmatig contact met de partijvoorzitter, dit is het geval bij PerspectiefF en het CDJA.

Een andere manier waarop PJO’s toegang hebben tot de besluitvorming van de moederpartij, is door het bijwonen van fractievergadering van de Tweede Kamerfractie van de moederpartij. Bij PerspectiefF, de JS en de JD worden deze vergaderingen wekelijks bezocht. Bij de SGP-J is deze mogelijkheid er wel, maar wordt hier minder gebruik van gemaakt. Het CDJA en de JOVD hebben deze mogelijkheid niet.

²² Tabel 6 is gebaseerd op de interviews en de bronnen zoals weergegeven in bijlage II. Een verdere uitwerking van de statutaire bepalingen die tevens gebruikt zijn bij het opstellen van deze tabel staan in bijlage VI.

Wat betreft het bijwonen van de fractievergaderingen van de Eerste Kamerfractie van de moederpartij, is het alleen van de JS bekend dat zij deze mogelijkheid hebben en hier ook wekelijks gebruik van maken.

Ongeacht of de PJO's toegang hebben tot de fractievergaderingen, proberen zij contact op te zoeken met individuele Kamerleden om met hen te bespreken wat er speelt onder jongeren. Van Perspectief werd niet duidelijk of zij ook van deze mogelijkheid gebruik maken.

De laatste mogelijkheid tot beïnvloeding van de besluitvorming van de moederpartij is de toegang tot congressen. Hierbij hebben het CDJA, de JOVD, de JS en Perspectief de mogelijkheid om namens de PJO te spreken op het congres van de moederpartij. Voor de JD en SGP-J is het niet duidelijk of zij deze mogelijkheid ook hebben.

Op het congres heeft de SPG-J de mogelijkheid om namens de PJO zelf een motie in te dienen. Andere PJO's hebben deze mogelijkheid niet. Zij zijn aangewezen op het combilidmaatschap van hun leden – waarbij jongeren zowel lid zijn van de moederpartij als de PJO – om moties in te kunnen dienen namens de PJO, maar wel als lid van de moederpartij. Daarom hebben deze PJO's ++ gekregen, omdat hoewel zij feitelijk geen stemrecht hebben op congressen, dit door de combilidmaatschappen in de praktijk wel het geval is. Van de JOVD en de JS is het niet duidelijk of zij ook op deze manier moties indienen namens de PJO, daarom hebben deze + toegekend gekregen.

Perspectief is de enige PJO die afgevaardigden namens de PJO mag aanwijzen, die wel stemrecht hebben op het congres van de moederpartij.

Doordat niet alle vormen van toegang tot de besluitvorming voor PJO's bekend zijn, is het moeilijk om uitspraken te doen over welke PJO de meest hechte relatie heeft met de moederpartij. In zijn algemeenheid kan wel gezegd worden dat de PJO's allemaal toegang hebben tot de besluitvorming van de moederpartij, hoewel het verschilt tot welke organen zij toegang hebben. Een andere opmerking die gemaakt kan worden, is dat PJO's binnen geen enkel orgaan stemrecht hebben als PJO. Zij hebben dus geen formele middelen om moederpartijen te dwingen hun standpunten over te nemen.

5.2 De generieke en specifieke mobilisatiefunctie.

Nu duidelijk is hoe de relatie tussen de PJO's en hun moederpartijen eruit ziet, kan worden gekeken naar de functies die de PJO's vervullen. De eerste twee functies die hierbij aan bod komen zijn de generieke en de specifieke mobilisatiefunctie. Alle PJO's vervullen deze functies, al is het voor de specifieke mobilisatiefunctie niet duidelijk in hoeverre dit daadwerkelijk leidt tot doorstroom naar de moederpartij.

Allereerst de generieke mobilisatiefunctie. Deze generieke mobilisatiefunctie wordt uitgedrukt in de ledentallen; in hoeverre weten de PJO's jongeren te werven om te lid te worden van hun PJO. Eerder is al genoemd dat de geaggregeerde ledentallen in Nederland stijgen. Op individueel niveau zijn er echter

ook een enkele PJO's die hun ledentallen zien dalen. De twee PJO's waarbij echt een trend van dalende ledentallen te zien is, zijn de SGP-J en Perspectief. Dit zou dus betekenen dat zij minder goed in staat zijn om jongeren te mobiliseren. Hierbij moet echter gezegd worden dat de SGP-J nog steeds een relatief grote PJO is.

De JOVD, JD, JS en JFVD laten daarentegen een stijging zien in de ledentallen. Vooral de opkomst van de JFVD is opvallend. Deze is in slechts drie jaar tijd opgeklommen tot grootste PJO van Nederland. Mogelijk is de opkomst van de JFVD een oorzaak voor de toegenomen geaggregeerde ledentallen. De CDJA blijft wat betreft ledental vrij stabiel. Dit is lijn met de ledentallen van de CDJA van voor 2000.

Al met al valt de mate waarin deze PJO's samen leden mobiliseren mee. In de inleiding van deze scriptie werd ook al genoemd dat minder dan 1% van de jongeren in Nederland lid is van een PJO.

Wel kan hierbij opgemerkt worden dat PJO's tegenwoordig ook sociale media tot hun beschikking hebben om jongeren te bereiken. Mogelijk mobiliseren PJO's dus meer jongeren tot politieke participatie dan het op het eerste gezicht lijkt.

Wanneer de ledentallen naast het aantal volgers van de sociale media van PJO's worden gelegd, is het aantal volgers inderdaad veelal hoger dan de ledentallen. Dit kan erop wijzen dat het bereik van de PJO's dus groter is dan de ledentallen doen vermoeden. Echter, het is ook waarschijnlijk dat onder de volgers van PJO's zich oud-leden bevinden die inmiddels niet meer tot de doelgroep van de PJO behoren.

Het meest opvallend aan tabel 7 is het aantal volgers op Instagram en Facebook van de JFVD. Deze zijn fors hoger dan de ledentallen van deze PJO en wegens het korte bestaan van de JFVD is het onwaarschijnlijk dat een groot gedeelte hiervan oud-lid is van de JFVD. Er kan dus aangenomen worden dat de JFVD nog meer jongeren bereikt dan blijkt uit de ledentallen.

Tabel 7: Volgers sociale media van PJO's.²³

	Perspectief	JS	JD	CDJA	SGPJ	JOVD	JFVD
Twitter	2815	5737	5998	4306	4965	3930	4244
Instagram	1477	3740	3319	3738	2711	1993	17.153
Facebook	1800	4600	6700	3600	3400	6100	9000

In de interviews is ook gevraagd naar de verschillende invloeden op het ledenaantal die in de literatuur worden beschreven. Allereerst zal de motivatie om lid te worden van een PJO worden beschreven.

Hierin gaven alle respondenten aan dat de voornaamste reden om lid te worden is het kunnen sparren over politiek met gelijkgezinden en het actief willen bijdragen aan veranderingen in de politiek. Daarnaast zijn er ook leden die lid worden van een PJO om zo later een politieke functie te kunnen vervullen, maar het merendeel is toch om maatschappelijke of sociale redenen lid van een PJO.

²³ Peildatum 29 augustus 2022.

Dat er meer leden lid zijn vanwege hun maatschappelijke motivatie dan vanwege een professionele motivatie, blijkt ook uit het feit dat wanneer een politieke partij deel uitmaakt van de regering dit eerder negatieve gevolgen heeft voor de mobilisatie van leden dan dat dit tot meer leden leidt. P.03 gaf aan dat het voor leden juist een reden kan zijn om zich uit te schrijven wanneer de moederpartij deel uitmaakt van de regering, uit ontevredenheid met de regeringspartij.

Een laatste opmerking over de generieke mobilisatiefunctie is dat een hoger ledental voor de moederpartij meer leden kan opleveren voor de PJO. Kijkend naar de ledentallen is dit in elk geval bij de JFVD het geval; zowel FvD als JFVD maken allebei een grote groei door. P.03 noemt ook dat een toename in het ledental van de moederpartij zorgt voor een toename in ledental bij de PJO. Zij noemt het combilidmaatschap als een belangrijke factor hierin. Ook P.01 noemt dat het combilidmaatschap vooral gunstig is voor de PJO wat betreft ledenaantallen en niet zozeer voor de moederpartij. Het is echter niet duidelijk in hoeverre dit voor alle PJO's geldt.

Het is dus de vraag in hoeverre het combilidmaatschap bijdraagt aan de specifieke mobilisatiefunctie. Deze functie zal nu besproken worden. De specifieke mobilisatiefunctie ziet op de mate waarin PJO's bijdragen aan de doorstroom van leden naar de moederpartij. Bij het bestuderen van deze functie zal voornamelijk ingegaan worden op het combilidmaatschap dat PJO's aanbieden.

Van de PJO's die in deze scriptie centraal staan, bieden alleen de SGP-J en de JFVD geen combilidmaatschap aan. De SGP-J hebben dit echter in het verleden wel gedaan. Als alternatief worden leden van de SGP-J die bijna te oud zijn voor hun lidmaatschap wel benaderd of zij lid willen worden van de SGP. Dit is ook de enige alternatieve manier die in de interviews genoemd is om leden te stimuleren om lid te worden van de moederpartij.

Verder heb ik geen aanwijzingen kunnen vinden dat de PJO's die in deze scriptie centraal staan zich actief bezig houden met het stimuleren van lidmaatschap bij de moederpartij. Toch geven de respondenten aan dat er wel sprake van doorstroom van de PJO naar de moederpartij is. Bij het CDJA, Perspectief en de SGP-J wordt er in de interviews gesproken van een bijna één-op-één doorstroom van de PJO naar moederpartij. Het is echter moeilijk te meten in hoeverre dit daadwerkelijk het geval is en hoeveel het combilidmaatschap bijdraagt aan de doorstroom naar de moederpartij.

Bij het CDJA, de JD en Perspectief is er sprake van een groot percentage van de leden dat een combilidmaatschap heeft. Wel worden leden van de JD niet zozeer gestimuleerd om lid te worden bij D66. P.03 zegt hierover het volgende:

'We zijn toch een relatief brede PJO en hebben daarbij dus ook wel leden rondlopen die GroenLinks of PvdA stemmen, of aan de andere kant VVD. En dat vinden we juist ook wel waardevol, dus dat het niet zo een op een is gekoppeld.. Dus we promoten dat niet heel nadrukkelijk het lid worden.'

Ook bij de JOVD worden leden niet gestimuleerd om lid te worden van de moederpartij, voornamelijk vanwege het onafhankelijke karakter van de PJO. Het is niet duidelijk hoe de verhouding is tussen

combileden en alleen JOVD-leden. De JS noemen dat ook daar weinig gedaan wordt om jongeren te stimuleren lid te worden van de PvdA, maar dat dit wel wenselijk zou zijn.

Een laatste opmerking over de specifieke mobilisatiefunctie die nog gemaakt kan worden, is dat hoewel PJO's wellicht niet actief stimuleren dat jongeren lid worden van de moederpartij, zij hier wel aan bijdragen door als PJO te bestaan. Deze manier van specifieke mobilisatie wordt benoemd door P.05.

Doordat jongeren de mogelijkheid geboden wordt om jonge mensen te ontmoeten en lid te worden van een actieve vereniging, blijven zij langer hangen bij het CDJA en uiteindelijk het CDA dan wanneer zij alleen lid zouden kunnen worden van een afdeling van het CDA waar zij verder geen leeftijdsgenoten treffen.

5.3 De rekruteringsfunctie

Het combilidmaatschap dat in de vorige paragraaf beschreven is, draagt niet alleen bij aan de specifieke mobilisatiefunctie, maar ook aan de rekruteringsfunctie, omdat jongeren als combilid ook al ingezet kunnen worden door de moederpartij. Hiervan wordt bij alle PJO's gebruik gemaakt, vooral in de gemeentelijke en provinciale politiek. Ook op landelijk niveau is er in zekere mate sprake van rekrutering – zij het indirecte rekrutering door middel van netwerken -, maar dit is voornamelijk van oud-leden van PJO's en het komt in mindere mate voor.

Allereerst de rekrutering van jongeren voor de moederpartijen op gemeentelijk en provinciaal niveau. De informatie hierover is voornamelijk gebaseerd op interviews, jaarverslagen en congresstukken.²⁴ Zoals gezegd speelt het combilidmaatschap hierin een rol, doordat PJO-leden die tevens lid zijn van de moederpartij op deze manier bij de verkiezingen op de lijst van de moederpartij kunnen staan. Alle geïnterviewde respondenten gaven aan dat hiervan bij hun PJO sprake was. Dit werd voornamelijk geïllustreerd aan de hand van de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, maar in de jaarverslagen en congresstukken werden hier ook voorbeelden van gegeven.

De PJO die naar eigen zeggen de meeste jongeren op de lijst had staan voor de gemeenteraadsverkiezingen was het CDJA. Bij zowel de JS als de JD zouden er tussen de 80 en 100 leden op de gemeenteraadslid hebben gestaan en bij de SGP-J wordt gesproken van ongeveer 10% van hun leden die politiek actief zijn. Van de JOVD en Perspectief is het niet duidelijk hoeveel leden er verkiesbaar waren voor de gemeenteraadsverkiezingen, maar er is zeker sprake van rekrutering onder de jongeren. Van de JFVD zijn wat betreft rekrutering geen gegevens beschikbaar.

Zoals gezegd speelt het combilidmaatschap bij deze vorm van rekrutering een doorslaggevende rol. Het combilidmaatschap betekent dat jongeren zowel lid zijn van de PJO als van de moederpartij, waardoor zij al tijdens hun PJO-lidmaatschap voor de moederpartij mee kunnen doen aan verkiezingen.

²⁴ Zie bijlage II voor het overzicht van jaarverslagen en congresstukken.

De manier waarop de rekruteringsfunctie wordt ingevuld, verschilt per PJO. Hierin zit het verschil voornamelijk in de mate waarin de moederpartij jongeren benadert en de mate waarin PJO's jongeren stimuleren om actief te worden in de lokale politiek. Daarnaast kan door middel van opleiding binnen de PJO gestimuleerd worden dat leden zich verkiesbaar stellen, door hen hiervoor op te leiden.

Het opleiden van de leden om hen zo klaar te stomen voor de lokale en provinciale politiek gebeurt door speciale trainingen aan te bieden voor leden die erover denken zich verkiesbaar te stellen. In tabel 8 is te zien dat sommige PJO's hiervoor een specifiek programma hebben, zoals Smaakmakers en Generatie2018 bij respectievelijk PerspectieF en het CDJA. Bij de JS worden wel trainingen aangeboden, maar is hier geen specifiek traject voor opgezet. De SGP-J heeft wel de wens om een opleidingstraject op te zetten volgens P.05, maar op dit moment bestaat deze nog niet. Van de JFVD zijn geen gegevens bekend.

Uit de jaarverslagen²⁵ blijkt dat PJO's pas de afgelopen 10 jaar zich bezighouden met het opleiden van jongeren met het doel om hen beter voor te bereiden op een functie in de lokale of provinciale politiek.

Tabel 8: Opleiding van PJO's ten behoeve van rekrutering.²⁶

PJO	Opleiding leden politieke functies
PerspectieF	Smaakmakers
JS	Aparte trainingen voor politiek geïnteresseerden
JD	JD academy
SGP-J	Wens tot een SGP-J academy
CDJA	Projecten Generatie2014, Generatie2015, Generatie2017, Generatie2018, buddynetwerk
JOVD	Generatie JOVD
JFVD	?

Naast het aanbieden van opleiding om jongeren enthousiast te maken voor de lokale politiek, kunnen PJO's ook jongeren aansporen om zichzelf verkiesbaar te stellen. Ook kunnen jongeren vanuit de moederpartij gevraagd worden zich verkiesbaar te stellen. Dit verschilt per PJO.

Bij de JS wordt er relatief weinig gerekruteerd door de moederpartij volgens P.02. Bij de JS moeten leden voornamelijk zelf op zoek naar een positie in de politiek. Alleen wanneer de nood om een positie op de gemeenteraadsljst te vullen groot is, worden leden van de JS actief benaderd vanuit de PvdA om een positie te vullen.

Bij het CDJA komt het deelnemen van jongeren aan de gemeenteraadsverkiezingen zowel vanuit de jongeren zelf als vanuit het CDA en het CDJA. Hierbij kunnen enerzijds jongeren zelf het initiatief nemen om op een lijst te komen, anderzijds worden bij lokale afdelingen van het CDA jongeren

²⁵ Zie bijlage II.

²⁶ Deze tabel is gebaseerd op interviews en op jaarverslagen en congresstukken, zie bijlage II om te raadplegen welke jaarverslagen en congresstukken.

gevraagd om op de lijst te staan. Daarnaast stimuleert het CDJA lokale afdelingen van het CDA om jongeren te vragen. Dit doet hij zodat jongeren vervolgens op lokaal niveau de standpunten voor jongeren op de agenda kunnen zetten. Bij het CDJA blijkt als enige PJO duidelijk uit de jaarverslagen dat hij actief bezig is met het werven van jongeren voor verkiezingen, anders dan door het aanbieden van opleiding.

Bij Perspectief moet het eerste initiatief veelal vanuit de leden zelf komen door een motivatie te schrijven voor een politieke functie aan het bestuur van Perspectief, maar vervolgens worden deze leden vanuit de CU benaderd voor een politieke functie. Zij hoeven dus niet zelf de CU te benaderen. Daarnaast is er samenwerking tussen het bestuurslid opleiding van Perspectief en de talentmanager van de CU om jongeren aan een politieke functie – bijv. gemeentesecretaris, fractiemedewerker of gemeenteraadslid - te koppelen.

Bij de JD is de mate waarin jongeren benaderd worden om op een gemeenteraadslid te staan wisselend. Enerzijds is de wens er wel bij D66 om meer jongeren te werven voor politieke functies, anderzijds moet het soms echt vanuit de leden zelf komen. In de afgelopen jaren worden er wel meer jongeren geworven voor D66, maar volgens P.03 zou hier nog meer uitgehaald kunnen worden.

Bij de SGP-J is de rekrutering sterk gekoppeld aan socialisering. Hierbij wordt het scholen van leden genoemd als een middel om jongeren op te leiden tot politici en om eventueel talent te scouten. Ook is de SGP-J voornemens om een academie op te zetten, waar jongeren zich kunnen ontwikkelen tot politici.

P.06 gaf aan dat leden vaak gevraagd worden voor functies in de lokale politiek door de VVD, omdat hiervoor weinig animo is binnen de VVD.

Over de JFVD zijn geen gegevens wat betreft rekrutering voor de lokale en regionale politiek.

'Ik denk dat de politiek gewoon niet supersexy is, dus er zijn niet heel veel mensen die in de gemeenteraad zouden willen. Dus ik denk dat als er een jongere is, die redelijk sociaal is, goed kan nadenken over maatschappelijke kwesties en dan ook nog jouw politieke gedachtegoed omarmt, dat politieke partijen dan echt denken: kom alsjeblieft bij ons. En ga alsjeblieft bij ons in de gemeenteraad zitten, want er zijn gewoon niet heel veel mensen die dat willen doen.' P.06

Een laatste opmerking over de rekrutering van PJO-leden voor de lokale en regionale politiek is dat uit de jaarverslagen²⁷ blijkt dat dit op gemeentelijk niveau meer plaatsvindt dan op provinciaal niveau. Bij gemeenteraadsverkiezingen hebben zich de afgelopen 20 jaar meer jongeren verkiesbaar gesteld dan bij de provinciale verkiezingen.

Naast de verschillen is er ook een belangrijke overeenkomst met betrekking tot rekrutering, namelijk het belang van een netwerk. Dit wordt door alle respondenten benoemd als het belangrijkste aspect van rekrutering. Het opbouwen van een netwerk zorgt ervoor dat leden eerder in aanraking komen met de

²⁷ Zie bijlage II.

politiek en door anderen enthousiast gemaakt worden om een politieke functie te vervullen. Ook kun je als lid zelf op je netwerk een beroep doen wanneer je een functie binnen de politiek zou willen vervullen.

Belangrijk om hierbij te benoemen is dat voornamelijk actieve leden een netwerk opbouwen en dat dit dus ook uiteindelijk de leden zijn die een functie in de politiek vervullen.

Het belang van een netwerk speelt ook een rol bij rekrutering voor functies in de landelijke politiek. Bij rekrutering voor de landelijke politiek gaat het voornamelijk om indirecte rekrutering, waarbij het netwerk dat oud-leden van PJO's in hun tijd bij de PJO opbouwen, bijdraagt aan het verkrijgen van een functie in de landelijke politiek. Rekrutering op landelijk niveau komt in mindere mate voor dan op lokaal niveau, gezien het feit dat er minder posities te vervullen zijn. Ook hier lijkt het zo te zijn dat het voornamelijk leden zijn die een functie binnen de PJO hebben vervuld die een functie krijgen bij de moederpartij.

De rekrutering van leden van PJO's voor de landelijke politiek is gebaseerd op cijfers die gebruikt zijn voor het onderzoek van R. van der Hulst (z.d). Dit zijn cijfers over de mate waarin in PJO-leden later een functie bekleeden in het Europees Parlement, de Eerste Kamer, de Tweede Kamer of het kabinet. Dit zijn cijfers over de jaren 2002-2012.

Gedurende deze periode hebben 89 voormalig PJO'ers een functie bekleed binnen één van de vier bovengenoemde organen. Dit was afgerond 14% van alle politici die in die periode een zetel binnen een van deze organen hadden. Deze 89 voormalig PJO'ers waren afkomstig uit alle Nederlandse PJO's, niet alleen de PJO's die in deze scriptie centraal staan.

Vanuit het CDJA hebben er uiteindelijk 35 leden een functie bekleed in de landelijke politiek, vanuit de SGP-J waren dit 9 leden, vanuit de JS 11 leden en vanuit de JOVD waren dit 21 leden. Er waren in deze periode slechts 2 leden van de JD actief in de landelijke politiek en van Perspectief geen enkele. De JFVD bestond in deze periode nog niet.

Vanaf 2012 zijn hier in de Tweede Kamer en Eerste Kamer slechts 13 PJO-leden bijgekomen, waarvan 12 in de Tweede Kamer²⁸. Van de andere organen zijn hiervan geen gegevens. Van de 12 Tweede Kamerleden zijn er drie van de JD, drie van de JOVD, vier van het CDJA en twee van de JS. Perspectief heeft nog altijd geen leden zien doorstromen naar het parlement. De JFVD daarentegen heeft al wel 1 lid een functie als Kamerlid zien vervullen, dit is echter vanaf 2021, wat eigenlijk buiten de onderzochte periode valt (Parlement.com, z.d.c.).

Het enige Eerste Kamerlid dat in de periode 2012-2020 een zetel had afkomstig is van een PJO, is een oud-lid van de JS.

²⁸ De bronnen voor deze analyse worden weergegeven in bijlage VII

5.4 De socialisatiefunctie

De volgende functie die besproken wordt is de socialisatiefunctie. Wederom kan geconcludeerd worden dat alle PJO's deze functie vervullen. In hoofdstuk 3 is benoemd dat de socialisatiefunctie kan worden uitgesplitst naar een nauwere en een bredere socialisatiefunctie, waarbij de bredere socialisatiefunctie gaat over het leren over het politieke bestel en ideologieën in het algemeen. De nauwere socialisatiefunctie betreft het leren van jongeren over de ideologie van de moederpartij en dient als opleiding van het toekomstig partij kader. Daarnaast is in hoofdstuk 3 benoemd dat de socialisatiefunctie enerzijds vervuld kan worden door scholing, waarbij specifieke scholingsactiviteiten worden aangeboden, en anderzijds vorming, waarbij socialisatie een onbedoeld effect is van het lidmaatschap van de PJO. Ten slotte is uit de resultaten gebleken dat PJO's bij het uitvoeren van de socialisatiefunctie er verschillende doelstellingen kunnen zijn. De ene PJO legt meer nadruk op de persoonlijke ontwikkeling van de leden, waar de andere PJO meer de nadruk legt op het opleiden van toekomstige politici voor de moederpartij.

In tabel 9 is per PJO weergegeven hoe de PJO's die in deze scriptie centraal staan de socialisatiefunctie vormgeven.

Tabel 9: Invulling socialisatiefunctie per PJO

Socialisatiefunctie	Soort socialisatie		Invulling		Nadruk	
	Brede socialisatiefunctie	Nauwe socialisatiefunctie	Scholing	Vorming	Persoonlijke ontwikkeling	Ten behoeve van rekrutering
Perspectief	+/-	+	+	+	-	+
JS	+/-	+	+	+	+	+
JD	-	+	+	+	+	+
SGP-J	+	+	+	+	-	+
CDJA	+/-	+	+	+	+	+
JOVD	-	+	+	+	+	+
JFVD	?	+	?	+/-	?	?

Legenda tabel 9:

PJO doet aan dit aspect van socialisatie: +

PJO noemt dit aspect van socialisatie, maar alleen sporadisch: +/-

PJO noemt nergens dit aspect van socialisatie: -

Geen informatie beschikbaar: ?

De eerste opmerking die over de socialisatiefunctie gemaakt kan worden, is dat op de JS na, alle PJO's die in deze scriptie centraal staan in hun statuten de socialisatiefunctie noemen als onderdeel van hun doelstelling.²⁹ Er wordt gesproken over studie, vormingsactiviteiten, bevorderen van kennis en over persoonlijke ontwikkeling. Hoe zij invulling geven aan de socialisatiefunctie, zal nu nader worden toegelicht.

²⁹ Voor de volledige statutaire bepalingen over de doelstellingen van PJO's, zie bijlage VI.

Te beginnen met het onderscheid tussen de nauwe en de brede socialisatiefunctie. In hoofdstuk 3 is besproken hoe de brede socialisatiefunctie tegenwoordig veelal wordt vervuld door de media en op scholen en minder door politieke partijen en PJO's. Dit bleek ook in de resultaten. De enige PJO die structureel de brede socialisatiefunctie lijkt te vervullen, is de SGP-J, die langsgaan op scholen om zo jongeren kennis te laten maken met de politiek in brede zin en ook lespakketten hebben opgesteld om jongeren te onderwijzen. Ook de JS, het CDJA en Perspectief hebben dit in het verleden gedaan, maar slechts een of twee jaar. De andere PJO's noemen geen invulling van de brede socialisatiefunctie.

De PJO's houden zich voornamelijk bezig met de nauwe socialisatiefunctie, waarbij zij zich bezig houden met het opleiden van hun leden over de ideologie die zijzelf aanhangen en die de moederpartij aanhangt. Daarnaast leren zij hun leden de vaardigheden die bijdragen aan het participeren in de politiek. Om te leren over de ideologie en om bepaalde vaardigheden aan te leren, bieden PJO's allerlei cursussen en trainingen aan. Daarnaast vindt er binnen de PJO ook politieke vorming plaats als onbedoeld effect van het lidmaatschap van de PJO.

Uit de interview en jaarverslagen en congresstukken van de PJO's is gebleken dat de scholingsactiviteiten bij de verschillende PJO's behoorlijk overeenkomen.³⁰ De benaming kan verschillen, maar de inhoud is vrijwel hetzelfde. Bij alle PJO's die in deze scriptie centraal staan worden activiteiten of trainingen aangeboden om leden vaardigheden te leren. Dit kunnen debattrainingen zijn, trainingen over de ideologie, trainingen om te leren onderhandelen of schrijftrainingen. Daarnaast vindt ook politiek inhoudelijke scholing plaats door lezingen te organiseren en door middel van politieke werkgroepen waarin leden kunnen nadenken over politieke vraagstukken.

Bij de JD en SGP-J wordt benoemd dat een gedeelte van die trainingen slechts bedoeld is voor actieve jongeren en vrijwilligers. Zo worden er bij de JD kaderweekenden georganiseerd voor leden die een functie hebben binnen de JD. Dit is echter niet overal het geval. Wel is er bij alle respondenten de PJO's overeenstemming dat er meer sprake is van politieke vorming wanneer een lid echt actief is binnen de organisatie.

Als vorming worden verschillende aspecten genoemd in de interviews en in de jaarverslagen en congresstukken. Allereerst noemt P.02 dat het praten met gelijkgezinden bijdraagt aan de ontwikkeling van discussievaardigheden en aan inhoudelijke politieke kennis. P.03 noemt dat de JD bijdraagt aan de politieke vorming doordat er de ruimte wordt geboden om ook fouten te kunnen maken en hiervan te kunnen leren. Ook zou het meehelpen aan de verkiezingscampagnes van de moederpartij bijdragen aan de politieke vorming, doordat jongeren hierbij leren over hoe dit te werk gaat en ondertussen ook leren over de ideologie van de moederpartij.

Daarnaast kan ook een bestuursfunctie bij de PJO bijdragen aan de vorming van jongeren. Dit noemen P.01 en P.03 als iets wat zij ervaren hebben. Doordat een bestuurslid van een PJO het leven in

³⁰ Voor de bronnen, zie bijlage II.

de moederpartij van dichtbij meemaakt, zorgt dit ervoor dat deze veel leert over de partijstructuur en de gang van zaken bij de Tweede Kamerfracties.

Ook het bijwonen van congressen draagt bij aan de vorming van jongeren. Deze zijn hetzelfde ingericht als bij de moederpartij en kunnen daarmee bijdragen aan het voorbereiden op een congres bij de moederpartij. Daarnaast noemt P.06 de JOVD ‘politiek Den Haag in het klein’, waarbij op congressen in zekere zin wordt nagedaan hoe het er in de Tweede Kamer aan toe gaat.

[...]Ik weet ook niet waar het vandaan komt, maar het grootste is gewoon achterkamertjespolitiek. Mensen van mening laten veranderen. Als jij en dan voor stemt, dan stem ik daar tegen. Je bent helemaal een beetje zo aan het puzzelen, een meerderheid aan het vinden op congressen. [...]Dus dat is een beetje dat meerderheden zoeken en dat politieke koehandel. Gewoon heel organisch. Maar dat is wel een beetje de dynamiek die er dan is en dat leer je dan wel als JOVD bestuurder of JOVD-lid. 'P.06

Ten slotte doen alle PJO's die in deze scriptie centraal staan mee aan het PJO-parlement. Hierbij gaan verschillende PJO's met elkaar in debat en onderhandelen zij over bepaalde plannen om als het ware de politiek in de Tweede Kamer te simuleren. Ook dit is een manier voor jongeren om zich te verdiepen in het politieke gedachtegoed van de PJO en in het politieke spel.

Naast het onderscheid tussen de bredere en de nauwere socialisatiefunctie en de verschillende scholings- en vormingsactiviteiten, is er nog een onderscheid te maken bij het vervullen van de socialisatiefunctie. Bij het vervullen van de socialisatiefunctie leggen sommige PJO's namelijk de nadruk meer op persoonlijke ontwikkeling, waar andere PJO's het accent meer leggen op het opleiden van toekomstige politici ten behoeve van de moederpartij.

Zo wordt door de JD, de JS en het CDJA benadrukt dat scholing vooral als doel heeft om de persoonlijke ontwikkeling van de leden te bevorderen. Daarbij zijn de scholingsactiviteiten niet zozeer bedoeld om jongeren op te leiden voor de moederpartij, al kan dit wel een bijeffect zijn. P.06 van de JOVD benoemt dat de opleiding voor de moederpartij voornamelijk onbedoeld gebeurt en dat de opleidingsactiviteiten vooral als doel hebben om jongeren de mogelijkheid te bieden zich te ontwikkelen.

Bij de SGP-J en Perspectief zie je daarentegen dat de scholing veelal gekoppeld is aan rekrutering. Het opleiden van jongeren is toch voor een groot deel ten behoeve van de moederpartij, waar socialisatie ervoor zorgt dat jongeren in de toekomst een politieke functie kunnen vervullen. Bij Perspectief blijkt dit uit het feit dat er op het gebied van scholing een zekere samenwerking is tussen de CU en Perspectief.

Voor de JFVD is het niet duidelijk in hoeverre zij de socialisatiefunctie vervullen voor de eigen leden of ten behoeve van de moederpartij.

Wat wel opvallend is, is dat de socialisatiefunctie bij de meeste van de PJO's in de afgelopen jaren meer in dienst is komen te staan van de rekruteringsfunctie. Dit blijkt voornamelijk uit de

oprichting van de verschillende projecten die pas in de laatste tien jaar van de onderzochte periode zijn opgestart en die veelal als doel hebben leden op te leiden voor politieke functies. Deze zijn weergegeven in tabel 8. Voor het oprichten van deze projecten lag de nadruk van socialisatie minder uitdrukkelijk op rekrutering.

‘Je vist toch in een vijver van politiek geïnteresseerden die al politiek geïnteresseerd zijn en daar ook al voorgesorteerd hebben in wat ze dan interessant vinden. En het is moeilijk om nog die stap daarvoor, om daar heel actief mensen te bereiken..’ P.05

5.5 De articulatie- en aggregatiefunctie

De articulatie- en aggregatiefunctie is de volgende functie die aan bod komt. Hierbij zal eerst besproken worden in welke mate de leden van PJO's de mogelijkheid hebben om hun mening en politieke voorkeuren te uiten en hoe die worden gebundeld. Vervolgens zal ingegaan worden op hoe de PJO's de standpunten van hun leden communiceren naar de moederpartij.

Allereerst wordt het verzamelen van de meningen en politieke preferenties van leden besproken. Het is niet duidelijk hoe en of de JFVD zich hiermee bezig houdt, dit is niet terug te vinden in de jaarverslagen of statuten. Bij de overige PJO's die in deze scriptie centraal staan, gaat het bepalen van politieke standpunten vrijwel hetzelfde. De onderstaande tekst is gebaseerd op interviews, jaarverslagen en congresstukken.³¹

De meningen van de leden van PJO's worden uitgedrukt aan de hand van standpunten. Deze standpunten kunnen op zichzelf staand zijn of zij kunnen deel uitmaken van een politiek programma. Standpunten die op zichzelf staan, worden door het jaar heen geformuleerd en gepubliceerd. Dit gebeurt door werkgroepen bestaande uit leden van de PJO. Alle PJO's hebben dit soort werkgroepen, al verschilt de benaming hiervan per PJO.

Deze werkgroepen bestaan uit leden van de PJO en elke werkgroep bespreekt een eigen thema. In deze werkgroepen wordt de actualiteit gevolgd en bediscussieerd. Op basis van wat er in deze groepen besproken wordt, kunnen er visiestukken, moties en concrete standpunten worden geformuleerd. Zoals gezegd voorzien deze het hele jaar door in standpunten. Ook werken deze werkgroepen mee aan het voorbereiden en amenderen van het politieke programma.

In het politiek programma worden standpunten gebundeld tot een document dat de visie op vele aspecten van de maatschappij van een PJO weergeeft. Op de JFVD na hebben alle PJO's die in deze scriptie centraal staan een politiek programma, of wordt hieraan gewerkt. Het voorbereiden van een politiek programma gebeurt veelal ook in de werkgroepen. Bij de JOVD was de procedure voor het formuleren van het politieke programma anders. Bij de JOVD werden stellingen voorbereid door de

³¹ Voor een overzicht van de jaarverslagen en congresstukken, zie bijlage II.

werkgroepen, die vervolgens op een debatavonden werden besproken en waarover werd gestemd om tot standpunten te komen.

Nadat als het ware een conceptversie van het politieke programma is gemaakt, is er op het congres van de PJO de mogelijkheid om amendementen en resoluties in te dienen om het politieke programma te wijzigen. Deze kunnen worden ingediend door leden, maar ook door afdelingen. Ook moet het politiek programma door de ALV worden goedgekeurd. Naast de eventuele mogelijkheid voor leden om het politiek programma te wijzigen op ALV's, hebben de leden bij alle PJO's ook de mogelijkheid om op zichzelf staande standpunten in te dienen.

Kort gezegd hebben leden door middel van de werkgroepen en de ALV's dus de mogelijkheid om hun politieke preferenties te uiten, die vervolgens aan de hand van standpunten naar buiten worden gebracht door de PJO. Deze standpunten kunnen op zichzelf gepresenteerd worden of in de vorm van een politiek programma.

De inhoud van deze standpunten en politieke programma's verschilt vanzelfsprekend per PJO. Hierin kan een onderscheid worden gemaakt tussen de mate waarin PJO's de standpunten van hun moederpartij overnemen en de breedte van de politieke programma's van de PJO's.

Zo zeggen de respondenten van de JOVD, de JD en het CDJA dat hun politieke programma en hun standpunten de mening van jongeren over politiek-maatschappelijke thema's uiten. Dit betreft niet alleen thema's die jongeren betreffen, maar kan uiteenlopen van standpunten over migratie tot de economie.

De standpunten van deze PJO's komen wel voort uit dezelfde ideologie als die van hun moederpartijen, maar er zijn wel wezenlijke verschillen op bepaalde thema's. Over het algemeen zijn deze standpunten progressiever of ambitieuzer dan die van de moederpartij.

Bij Perspectief en de SGP-J lijken de standpunten grotendeels in overeenstemming met de moederpartij. P.01 en p.04 spreken van weinig verschil tussen de standpunten van de moederpartij en de PJO. De verschillen die er zijn, zijn voornamelijk op het gebied van jongerethema's.

Van de JS is het nog niet duidelijk in hoeverre het politiek programma in overeenstemming gaat zijn met de standpunten van de PvdA en of zij hierin voornamelijk jongerethema's aanpakken of dat zij hierin de visie van hun leden op de maatschappij in bredere zin weergeven. In een eerder politiek programma uit 2010 was er sprake van de tweede optie; een politiek programma dat de visie van de leden op verschillende aspecten van de maatschappij weergaf. P.02 zegt over de mate waarin het politiek programma gebaseerd is op de standpunten van de PvdA het volgende:

'We maken het ons heel erg eigen, maar we halen natuurlijk wel inspiratie uit de PvdA. Maar het is niet dat we dat van de PvdA pakken en dat omschrijven naar ons programma. We maken wel echt ons eigen programma, maar we halen wel inspiratie eruit. Het is ook geheel aan de werkgroepen hoe ze dat inrichten. Dus het verschilt ook weer per werkgroep hoe ze dat doen.' P.02

Wanneer de PJO's standpunten geformuleerd hebben en eventueel gebundeld in politieke programma's, worden deze gecommuniceerd naar de moederpartij. Dit kunnen PJO's doen door direct intern contact te zoeken met de moederpartij, maar zij kunnen dit ook indirect doen door met hun standpunten naar buiten te treden.

Hierbij noemen de respondenten het direct intern benaderen van de moederpartij bij het CDJA, de JS, de JD en de SGP-J de eerste stap. Voor deze interne benadering doen de PJO's beroep op de relatie met de moederpartij zoals beschreven in paragraaf 5.1. Hierbij doen PJO's beroep op de toegang die zij hebben tot de besluitvormingsorganen van de moederpartij. Deze zijn weergegeven in tabel 6. Voor het gemak zal deze hier nogmaals gepresenteerd worden.

Tabel 6³²: Toegang voor PJO's tot de besluitvorming van de moederpartij

	Perspectief	JS	JD	SGP-J	CDJA	JOVD	JFVD
Partijbestuur	+	+	?	+	+	+	?
Vergadering Tweede Kamerfractie	+	+	+	+	-	-	?
Individuele Tweede Kamerleden	?	+	+	+	+	+	?
Vergadering Eerste Kamerfractie	?	+	?	?	-	-	?
Congres van de moederpartij	++	+	++	+	++	++	?
Partijraad	?	?	?	?	?	?	?

Legenda tabel 6:

Toegang tot orgaan: +

Toegang tot orgaan en stemrecht binnen het orgaan: ++

Geen toegang: -

Onbekend: ?

*'Met het leenstelsel hebben we bijvoorbeeld op het CDA-congres in september een resolutie ingediend en toen hebben we eigenlijk een soort flashmob gehad in de congreszaal waar bij alle interruptiemicrofoons iets van 10 jongeren op een rij stonden en we hebben een half uur lang allemaal jongeren die vanwege hun studieschuld wat voor problemen dan ook hebben of vrienden hebben met problemen daarin laten spreken. En uiteindelijk met 80 procent is die resolutie aangenomen.'*P.05

Wanneer deze interne benadering niet werkt, wordt veelal uitgeweken naar externe middelen – en dus de indirecte weg - om bekendheid te geven aan de standpunten van de PJO. De SGP-J is hierop de uitzondering, die houdt het voornamelijk bij de interne middelen. Van de JOVD is het niet duidelijk in hoeverre zij kwesties eerst intern aankaart, maar het is wel duidelijk dat zij veel gebruik maakt van externe middelen.

Er zijn verschillende manieren waarop PJO's hun standpunten op de indirecte wijze bij de moederpartij proberen aan te kaarten. De rode draad in deze manieren is de rol van de media hierin. Vaak worden deze middelen ingezet zodat deze door de media worden opgepakt, om zo druk uit te oefenen op de moederpartij.

³² Tabel 6 is gebaseerd op de interviews en de bronnen zoals weergegeven in bijlage II. Een verdere uitwerking van de statutaire bepalingen die tevens gebruikt zijn bij het opstellen van deze tabel staan in bijlage VI.

Uit de persberichtenlijsten uit jaarverslagen en congresstukken³³ is gebleken dat alle PJO's, met uitzondering van JFVD, opiniestukken en andere persberichten uitbrengen over bepaalde standpunten die zij belangrijk vinden. Deze opiniestukken en persberichten worden in kranten en tijdschriften gepubliceerd, maar ook worden zij op de eigen website en sociale media geplaatst. Ook zoeken de PJO's door middel van tv-optredens van in de meeste gevallen een bestuurslid naar bekendheid voor hun standpunten.

Daarnaast proberen PJO's de aandacht van de moederpartij te trekken door middel van ludieke acties of protesten. Zo heeft de JS een protestactie georganiseerd bij de Poolse ambassade om aandacht te vragen voor homorechten in Polen. Een ander voorbeeld is het openen van een XTC-winkel in Amsterdam door de JD om de legalisering van XTC aan te kaarten. Dit is slechts een greep uit acties die door PJO's ondernomen worden.

Ook werken de PJO's samen om verschillende standpunten aan te kaarten bij de moederpartijen. Zij doen dit aan de hand van manifesten die zij als verschillende PJO's samen aanbieden aan de moederpartijen. Zo is er een samenwerking geweest tussen CDJA, de JS en DWARS van Groenlinks waaruit het Paprikamanifest is voortgekomen dat pleitte voor een regeringscoalitie tussen de moederpartijen. Meer recent hebben de PJO's PerspectieF, JOVD, CDJA, de JD, de JS, SGP-J en Oppositie van DENK een manifest opgesteld over de oorlog in Oekraïne en maatregelen tegen Rusland. Daarnaast is er ook een manifest over internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen opgesteld door het CDJA, de JS, de JD, de SGP-J, PerspectieF en Dwars en Oppositie.

Het opzoeken van de media door middel van persberichten, mediaoptredens, ludieke acties en manifesten heeft ten dele als doel om de standpunten onder de aandacht van de moederpartij te brengen, maar is ook bedoeld om te standpunten onder een breder publiek onder de aandacht te brengen.

'[...] Het is natuurlijk wel zo dat als wij als PJO's samenwerken en onze politiek leider kiest ervoor om zo'n politiek manifest niet aan te nemen, en anderen wel, dan staat het natuurlijk raar als jij als fractieleider er niet bent. Dus soms denk ik dat het politiek strategisch gewoon handig is dat je daar dan aan mee doet.' P.02

Ten slotte noemt P.05 nog een manier om de articulatie- en aggregatiefunctie te vervullen. Bij de CDJA wordt het actief gestimuleerd dat jongeren zich verkiesbaar stellen in de provinciale en gemeentelijke verkiezingen, om zo de standpunten van het CDJA op de lokale politieke agenda te krijgen.

Een afsluitende opmerking over deze functie is dat het niet duidelijk is in hoeverre de PJO's erin slagen door te dringen tot de moederpartij met haar standpunten. Alle PJO's die geïnterviewd zijn geven wel aan zich gehoord te voelen door de moederpartij, maar noemen ook dat het moeilijk te meten is in hoeverre de moederpartij daadwerkelijk werk maakt van de input van de PJO's.

³³ Voor een overzicht van de jaarverslagen en congresstukken, zie bijlage II.

5.6 Politieke jongerenorganisaties als onafhankelijke actoren

In de literatuur is besproken dat PJO's ook op zichzelf een representerende rol hebben voor jongeren (Bolin et al., 2022; Berry, 2008) en dat zij aan deze rol ook invulling geven aan de hand van functies. Hierbij is niet het uitgangspunt dat PJO's collaterale organisaties zijn die hun functies vervullen om indirecte binding tussen de moederpartij en jongeren te bewerkstelligen (Poguntke, 2006), maar wordt ervan uitgegaan dat PJO's ook functies vervullen om een schakelfunctie te vervullen tussen jongeren en zichzelf.

Uit de resultaten is gebleken dat de PJO's hun functies inderdaad ook vervullen om jongeren te vertegenwoordigen. De eerste functie die PJO's voor zichzelf vervullen is de generieke mobilisatiefunctie. Uit de interviews is gebleken dat de PJO's die in deze scriptie centraal staan de generieke mobilisatiefunctie voornamelijk voor zichzelf vervullen. Dit kwam in paragraaf 5.2 ook al even naar voren. Hierbij noemen P.01 en P.04 de subsidie die verbonden is aan het ledental als reden.

'Maar wij hebben er zelf heel veel belang bij hoeveel leden wij hebben. Want hoe meer leden, hoe meer geld.' P.01

Daarnaast is uit de interviews en de jaarverslagen en congresstukken³⁴ gebleken dat PJO's de scholingsfunctie ook voor zichzelf en voor haar leden vervullen. Dit is in de paragraaf 5.4 over socialisatie ook al besproken. PJO's bieden inderdaad ook scholing aan voor de persoonlijke ontwikkeling van hun leden, niet alleen met het doel om leden op te leiden tot toekomstige politici. Deze socialisatie dient ook om jongeren beter in staat te stellen functies binnen de PJO te vervullen, zoals een bestuursfunctie of een functie in een werkgroep.

Daarnaast bieden PJO's hun leden de mogelijkheid om met elkaar te sparren over politieke ideeën op bijeenkomsten, om zo hun politiek inhoudelijke kennis aan te scherpen. In principe noemden alle PJO's de persoonlijke ontwikkeling van hun leden als doel van socialisatie, al werd bijvoorbeeld bij de SGP-J en Perspectief de nadruk gelegd op de meerwaarde die scholing heeft voor de moederpartij.

De mogelijkheid om te kunnen sparren met gelijkgezinden is tevens een invulling van de articulatie- en aggregatiefunctie, omdat op deze manier duidelijk wordt wat de standpunten van jongeren zijn. Wanneer de articulatie- en aggregatiefunctie niet wordt vervuld om aan politieke partijen door te geven wat de mening van jongeren is, is deze functie bedoeld ervoor te zorgen dat jongeren zich gehoord voelen en zodat de PJO zelf hier gevolg aan kan geven. Dit gebeurt bij alle PJO's door middel van werkgroepen en congressen, die ervoor zorgen dat standpunten naar buiten worden gebracht en dat er eventueel een politiek programma wordt geformuleerd.

Bij het vervullen van articulatie- en aggregatiefunctie ten behoeve van de moederpartij, is het vervolgens de keuze aan de moederpartij om gehoor te geven aan de standpunten die de PJO geformuleerd heeft en naar de moederpartij heeft gecommuniceerd. In de literatuur werd niet duidelijk

³⁴ Voor een overzicht van de jaarverslagen en congresstukken, zie bijlage II.

hoe de PJO's uiteindelijk hun standpunten en/of politieke programma's zouden vertalen naar acties of beleid, aangezien zij niet binnen de volksvertegenwoordiging gevolg kunnen geven aan hun standpunten. Er zijn twee manieren aan het licht gekomen waarop PJO's hun standpunten tot uitvoering kunnen brengen.

Allereerst kan het extern druk uitoefenen op de moederpartij via de media in zekere zin gezien worden als het vervullen van de zelfstandige articulatie- en aggregatiefunctie, aangezien dit verder strekt dan het communiceren van de gebundelde belangen van jongeren aan de moederpartij. Wanneer de media worden opgezocht of ludieke acties worden georganiseerd, proberen PJO's ervoor te zorgen dat hun standpunten worden vertaald naar concrete acties.

Daarnaast geeft P.05 een inzicht in hoe jongeren hun eigen belangen op de – voornamelijk lokale - politieke agenda krijgen. Hoewel jongeren alleen een politieke functie kunnen vervullen als zij lid zijn van de moederpartij, kunnen zij als combileden wel de jongeren vertegenwoordigen terwijl zij op de lijst staan van de moederpartij. Op deze manier kunnen PJO's hun standpunten mogelijk ten uitvoer brengen in lokaal beleid.

'We zijn verder heel veel bezig met duurzaamheid [...] Daar sturen wij echt heel erg veel op. En zeker nu met de gemeenteraadsverkiezingen en straks met de statenverkiezingen kan je dat ook mooi via lokale programma's doen. Dat je zorgt dat jongeren op de lijst duurzaamheid als thema's krijgen. dan kan je daar opeens heel erg op gaan sturen dat het binnenkomt in Den Haag. Ja dan kan je net even wat tandjes bijzetten, als jongeren.' P.05

Ten slotte vervullen de PJO's ook een verenigingsfunctie, waarbij PJO's als platform dienen voor gelijkgestemden. Deze functie komt bij alle PJO's naar voren. Er worden bij alle PJO's ledenweekenden, borrels en andere activiteiten georganiseerd die als doel hebben om leden met elkaar in contact te brengen. Deze functie wordt vooral vervuld om in de behoefte te voorzien om gelijkgezinden te zoeken die de jongeren niet in hun eigen omgeving kunnen vinden.

'Het is ook gewoon een gezelligheidsvereniging natuurlijk. Dus het is voor heel veel mensen ook gewoon een vriendengroep en een sociale uitlaatklep zeg maar.' P.06

5.7 Conclusie resultaten

In de inleiding van dit hoofdstuk is al kort benoemd dat de PJO's die in deze scriptie centraal staan allemaal in meer of mindere mate de functies vervullen die in de internationale literatuur gevonden zijn.

Al met al kan gezegd worden dat PJO's zowel de generieke als de specifieke mobilisatiefunctie vervullen. Over deze functies kan weinig gezegd worden in hoeverre dit in lijn is met de functies zoals de internationale literatuur ze beschrijft, omdat hierover eigenlijk niet geschreven is.

Van de generieke mobilisatiefunctie kan gezegd worden dat de mate waarin PJO's jongeren bereiken en motiveren lid te worden van de PJO gering is. Het geaggregeerde ledental van de PJO's

beslaat minder dan 1% van de jongeren in Nederland. Daarnaast bereiken zij jongeren door middel van sociale media, maar dit bereik lijkt niet veel groter dan het ledental, met uitzondering van de JFVD die wel beduidend meer jongeren bereiken middels sociale media.

De specifieke mobilisatiefunctie wordt vervuld aan de hand van het combilidmaatschap. Alleen de SGP-J en de JFVD hebben dit niet. De SGP-J doet wel enigszins aan de specifieke mobilisatiefunctie, doordat met jongeren telefonisch contact wordt opgenomen om hen te stimuleren lid te worden van de moederpartij.

Het is echter niet duidelijk hoe en of het combilidmaatschap daadwerkelijk bijdraagt aan de specifieke mobilisatiefunctie, omdat het niet te meten is hoeveel leden er daadwerkelijk doorstromen van PJO naar moederpartij.

Met betrekking tot de rekruteringsfunctie kan gezegd worden dat deze op drie niveaus wordt vervuld: lokaal, provinciaal en landelijk. Hierbij wordt er het meest door de moederpartijen gerekruteerd op lokaal niveau.

Op lokaal en provinciaal niveau is er sprake van directe rekrutering, waarbij leden die zowel lid zijn van de PJO als de moederpartij worden gerekruteerd om zichzelf verkiesbaar te stellen. Het combilidmaatschap dat PJO's en hun moederpartijen aanbiedt is hierbij dus doorslaggevend.

Deze directe rekrutering wordt door PJO's veelal aangemoedigd door leden die erover denken zich verkiesbaar te stellen opleiding aan te bieden ter voorbereiding op een positie in de gemeenteraad of provinciale staten.

Vervolgens is er wel verschil in de mate waarin jongeren daadwerkelijk gerekruteerd worden door de moederpartij, waarbij de moederpartij daadwerkelijk jongeren vraagt om zich verkiesbaar te stellen. Dit gebeurt niet overal in gelijke mate; bij sommige PJO's is het vooral aan de leden zelf om te solliciteren naar een plek op een verkiezingslijst.

Waar de respondenten van de PJO's het echter over eens zijn, is dat het netwerk dat jongeren opbouwen bij de PJO een grote rol speelt in de rekrutering. Dit is zowel belangrijk om gevraagd te worden voor een positie op de verkiezingslijst als om eerder in aanmerking te komen wanneer zelf gesolliciteerd wordt.

Dit netwerk speelt naar alle waarschijnlijkheid ook een rol bij de indirecte rekrutering waarvan voornamelijk op landelijk niveau sprake is. Hierbij draagt het netwerk dat oud-leden van PJO's in hun tijd bij de PJO opbouwen bij aan het verkrijgen van een functie in de landelijke politiek. Dit gebeurt echter op kleinere schaal dan in de lokale politiek.

De socialisatiefunctie wordt door alle PJO's vervuld. Er zitten echter wel verschillen in de invulling hiervan. Zo is er het onderscheid tussen de nauwe en brede socialisatiefunctie. Alle PJO's die in deze scriptie centraal staan, vervullen de nauwe socialisatiefunctie. De SGP-J is de enige PJO die ook de brede socialisatiefunctie vervult, door op scholen voorlichting te geven over de politiek in het algemeen

en lespakketten aan te bieden. De JS, het CDJA en Perspectief hebben dit wel ook een of twee keer gedaan de afgelopen jaren, maar zij hebben dit niet doorgezet.

De focus van de PJO's ligt dus op de nauwe socialisatiefunctie. Zij vervullen deze door het aanbieden van scholingsactiviteiten aan leden en ook onbedoeld doordat politieke vorming plaatsvindt. Scholingsactiviteiten kunnen bijvoorbeeld debattrainingen, schrijftrainingen of trainingen over de ideologie van de moederpartij zijn. Politieke vorming van de leden kan plaatsvinden door het bijwonen van congressen, door mee te doen aan debatten of het PJO-parlement of door een bestuursfunctie te vervullen bij een PJO.

Een laatste opmerking over de socialisatiefunctie is dat deze de afgelopen tien jaar meer samen lijkt te hangen met rekrutering, waarbij speciale trainingen en cursussen worden aangeboden om leden op te leiden tot toekomstige politici voor de moederpartij. Hierbij moet gezegd worden dat bij de JD, de JS, het CDJA en de JOVD het zwaartepunt van de socialisatiefunctie nog wel ligt op het bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van leden, waarbij de meeste vormen van scholing niet als doel hebben jongeren op te leiden tot toekomstige politici.

De articulatie- en aggregatiefunctie wordt tevens vervuld door alle PJO's, met uitzondering van de JFVD, waar geen informatie met betrekking tot deze functie beschikbaar is. De leden van PJO's krijgen door middel van werkgroepen en congressen de mogelijkheid om standpunten en politieke programma's te formuleren.

Deze standpunten kunnen vervolgens op twee manieren naar de moederpartij gecommuniceerd worden. Dit kan op directe, interne wijze, waarbij PJO's de formele relatie die zij met hun moederpartij hebben gebruiken om hun standpunten naar de moederpartij te communiceren. Daarnaast – veelal in tweede instantie – kunnen PJO's hun standpunten op externe, indirecte wijze naar de moederpartij communiceren, door de media op te zoeken. Dit kan ofwel via persberichten en opiniestukken, ofwel via ludieke acties, protesten en media-optredens. Tevens kunnen PJO's hun standpunten in samenwerking met andere PJO's naar de moederpartij communiceren door het opstellen van manifesten.

Ten slotte bleek uit deze resultaten dat PJO's niet alleen de functies vervullen om indirecte binding tussen de moederpartij en jongeren te bewerkstelligen, maar dat zij ook deze functies vervullen om jongeren aan zichzelf te binden, om zo een zelfstandige representerende rol te vervullen.

Hierbij spreekt het bijna voor zich dat de PJO's de generieke mobilisatiefunctie voor zichzelf vervullen, aangezien zij leden hebben. Bovendien hebben zij zelf als PJO voordeel van het hebben van meer leden, omdat zij dan meer overheidssubsidie ontvangen.

De socialisatiefunctie vervullen zij ook op een manier die niet ten behoeve van de moederpartij is. Zo dient de scholing van leden ertoe dat zij een functie binnen de PJO kunnen vervullen, maar dient deze ook om te voorzien in de persoonlijke ontwikkeling van leden.

De articulatie- en aggregatiefunctie ten behoeve van de PJO zelf wordt niet vervuld om aan politieke partijen door te geven wat de mening van jongeren is, maar om ervoor te zorgen dat jongeren zich gehoord voelen en zodat de PJO zelf hier gevolg aan kan geven.

Het zelf gehoor geven aan de standpunten en/of politieke programma's die PJO's formuleren samen met hun leden, doen PJO's enerzijds door het extern druk uitoefenen op de moederpartij, om zo de moederpartij te overtuigen de standpunten uit te voeren. Anderzijds kunnen zij dit doen door combileden van de PJO en moederpartij te stimuleren zich verkiesbaar te stellen met het doel om de standpunten van jongeren uit te dragen.

6. Conclusie en discussie

Het doel van deze scriptie was het in kaart brengen welke functies Nederlandse PJO's vervullen en hoe zij hier invulling aan geven. Het onderzoek kende de volgende onderzoeksvraag: *'Zijn de functies die in de internationale literatuur aan PJO's worden toegeschreven terug te vinden bij Nederlandse PJO's en zo ja, hoe vervullen zij deze?'*.

Voordat door middel van documentstudie en interviews is gekeken naar de functies zoals de Nederlandse PJO's deze vervullen, zijn op basis van de internationale literatuur verwachtingen geformuleerd over deze functies. De verwachting was dat als collaterale organisaties van politieke partijen, PJO's bijdragen aan de indirecte binding tussen de moederpartij en jongeren. Van politieke partijen is bekend dat zij ook aan de hand van hun eigen organisatie invulling geven aan de verbindende rol die zij hebben tussen overheid en burger. Dit doen zij aan de hand verschillende functies: de rekruterings- en selectiefunctie; de articulatie- en aggregatiefunctie; de socialisatie- en mobilisatiefunctie; en de communicatiefunctie. Het is de verwachting dat PJO's op dezelfde wijze invulling geven aan hun indirecte verbindende rol en dus dat zij dezelfde functies vervullen ten behoeve van de moederpartij.

Vanwege het feit dat PJO's niet vertegenwoordigd zijn in de volksvertegenwoordiging, is het waarschijnlijk dat zij deze functies anders invullen dan hun moederpartijen. Daarom is gekeken in de internationale literatuur hoe buitenlandse PJO's invulling geven aan deze functies. Hieruit is gebleken dat de PJO's in andere landen de functies inderdaad anders invullen dan de moederpartij en geen invulling geven aan de communicatiefunctie en de selectiefunctie zoals als Koole (1992) deze beschrijft, dus er is vanuit gegaan dat Nederlandse PJO's dit ook niet doen.

De functies die PJO's specifiek zouden hebben, is een generieke mobilisatiefunctie, een specifieke mobilisatiefunctie, een indirecte rekruteringsfunctie, een nauwe socialisatiefunctie en een articulatie- en aggregatiefunctie. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat zij deze functies, samen met een verenigingsfunctie, niet alleen vervullen om indirecte binding tussen de moederpartij en jongeren te bewerkstelligen, maar ook om binding tussen jongeren de PJO te bewerkstelligen.

In het kwalitatieve onderzoek is vervolgens verkend in hoeverre verschillende Nederlandse PJO's deze functies vervullen en hoe zij hier invulling aan geven. Op de vraag of Nederlandse PJO's deze functies vervullen, kan het antwoord kort zijn: zij vervullen inderdaad deze functies. Hoe PJO's invulling geven aan deze functies en de mate waarin, vraagt echter om een extensievere uitleg.

De eerste functie die PJO's vervullen is de generieke mobilisatiefunctie. Zij doen dit door leden te werven voor hun eigen PJO en door leden te betrekken bij politiek door middel van sociale media.

Deze generieke mobilisatiefunctie vervullen PJO's voornamelijk voor zichzelf. Het belang voor de moederpartijen van deze functie ziet voornamelijk op het feit dat wanneer een PJO veel leden heeft, er meer leden zijn die kunnen doorstromen naar de moederpartij en die gerekruteerd kunnen worden.

Het combilidmaatschap draagt naar alle waarschijnlijkheid bij aan de specifieke mobilisatiefunctie. Er wordt vanuit de PJO's echter vrijwel niet actief gestimuleerd om lid te worden van de moederpartij. Alleen de SGP-J, die geen combilidmaatschap aanbiedt, belt jongeren op om lid te worden van moederpartij, wanneer zij bijna te oud zijn voor een PJO-lidmaatscha.

Het is ook mogelijk dat PJO's deze specifieke mobilisatiefunctie onbewust vervullen, doordat zij als organisatie leden enthousiast maken voor de politiek, die daardoor later lid worden van de moederpartij.

De rekruteringsfunctie vindt plaats op provinciaal en lokaal niveau en op landelijk niveau. Op provinciaal en lokaal niveau lijkt er sprake te zijn van twee soorten rekrutering. Allereerst de indirecte rekrutering zoals deze in de literatuur beschreven wordt, waarbij jongeren en de moederpartij gebruik maken van het netwerk dat jongeren opbouwen. Zowel de jongere als de moederpartij kunnen beroep doen op dit netwerk, wanneer een politieke functie vervuld moet worden. Daarnaast is er in zekere zin ook sprake van directe rekrutering, die mogelijk wordt gemaakt door het combilidmaatschap. Bij deze vorm van rekrutering worden jongeren die zowel lid zijn van de PJO als van de moederpartij gevraagd om een politieke functie te vervullen. Met andere woorden, de overlappende ledenaanhang van de PJO en de moederpartij vormt een reservoir voor de laatste om kandidaten uit te rekruteren.

Bij rekrutering voor de landelijke politiek is er sprake van indirecte rekrutering, waarbij oud-PJO-leden een politieke functie op landelijk niveau hebben. Dit zijn voornamelijk leden die eerder een functie binnen de PJO bekleedden. Er is minder sprake van rekrutering op landelijk niveau dan op provinciaal en lokaal niveau.

De socialisatiefunctie is duidelijk aanwezig bij de PJO's. Dit betreft de nauwere socialisatiefunctie waarbij jongeren leren over de ideologie van de moederpartij en jongeren politieke vaardigheden aanleren. Deze functie uit zich zowel aan de hand van scholing als aan de hand van vorming.

Bij alle PJO's worden scholingsactiviteiten aangeboden. Dit betreft trainingen over de ideologie van de moederpartij en de PJO, maar ook trainingen over vaardigheden als schrijven, debatteren en onderhandelen worden aangeboden. Daarnaast vindt er ook vorming van de leden plaats door actieve deelname binnen de PJO. Hierbij vindt er vorming plaats door discussie met gelijkgezinden, door middel van deelname aan politieke werkgroepen en door aanwezigheid op PJO's waar het politieke spel wordt aangeleerd. Ten slotte doen de PJO's die in deze scriptie centraal staan ook mee aan het PJO-parlement; bij deze activiteit worden scholing en vorming gecombineerd om jongeren te leren over het politieke spel en het politieke gedachtegoed.

De volgende functie die de PJO's die in deze scriptie onderzocht zijn vervullen, is de articulatie- en aggregatiefunctie. Deze functie vervullen zij allereerst door de meningen van hun leden te bundelen tot standpunten en politieke programma's. Deze standpunten en politieke programma's worden

vormgegeven door politieke werkgroepen en door de ALV's, waarbij moties en amendementen kunnen worden ingediend.

Vervolgens kunnen deze standpunten naar de moederpartij gecommuniceerd worden. Dit gebeurt ofwel op directe wijze intern, door middel van toegang tot de besluitvormingsorganen van de moederpartij, ofwel op indirecte wijze extern, door het opzoeken van de media. Het opzoeken van de media doen PJO's door het uitbrengen van opiniestukken, persberichten en manifesten, maar ook door het organiseren van ludieke acties en protesten.

De bovenstaande functies worden door de PJO's in grote mate vervuld voor de moederpartij, om zo binding te bewerkstelligen tussen jongeren en de moederpartij. Echter, de PJO's vervullen deze functies ook in zekere mate om jongeren aan zichzelf te binden, waardoor zij zelf ook jongeren kunnen representeren. Hier is in de literatuur weinig aandacht aan besteed, wat naar mijn mening onterecht is. De Nederlandse PJO's vervullen de generieke mobilisatiefunctie, de scholingsfunctie, de articulatie- en aggregatiefunctie en daarnaast ook de verenigingsfunctie in hoge mate voor zichzelf en niet ten behoeve van de moederpartij.

Het werven van eigen leden ten uitvoering van de generieke mobilisatiefunctie spreekt voor zich. Wat betreft de scholingsfunctie wordt deze niet alleen vervuld om toekomstige politici op te leiden, maar is deze ook bedoeld om te voorzien in de persoonlijke ontwikkeling van jongeren. Daarnaast vervullen de PJO's ook in zekere mate de articulatie- en aggregatiefunctie voor jongeren en voor zichzelf. PJO's lijken niet zozeer als doel te hebben om de belangen en meningen van jongeren in kaart te brengen voor de moederpartij, maar zijn er vooral op gericht om uitvoering te geven aan deze standpunten.

Ten slotte vervullen PJO's ook een verenigingsfunctie. Die wordt door de alle PJO's genoemd als functie die zij hebben. Hierbij gaat het om het samenbrengen van gelijkgestemden en het organiseren van activiteiten die sociale interactie en gezelligheid als doel hebben.

Concluderend kan gezegd worden dat de PJO's de functies die in de internationale literatuur aan hen worden toegeschreven in meer of mindere mate vervullen, al zijn er wel enkele verschillen, zij het gering. Een verschil tussen de PJO's in de internationale literatuur en de Nederlandse PJO's, is dat de Nederlandse PJO's in hoge mate PJO's aan zichzelf proberen te binden. Een ander verschil met de PJO's in het buitenland is dat er ook sprake is van directe rekrutering, in plaats van alleen indirecte rekrutering.

6.1 Discussie en vervolgonderzoek

Er zijn nog wel enkele punten die onder de aandacht gebracht moeten worden. Zo is er in dit onderzoek naar de functies van Nederlandse PJO's uitgegaan van de functies voor Nederlandse politieke partijen zoals Koole (1992) deze beschrijft om invulling te geven aan de indirecte verbindende rol die PJO's hebben. Op basis van deze functies is in de internationale literatuur gezocht naar bronnen. Hiervoor is

gekozen, omdat dit een veelgeciteerde bron is en omdat andere literatuur over de functies van politieke partijen veelal deze functies als uitgangspunt neemt. Hierbij moet echter wel gezegd worden dat dit niet de meest recente bron is en dat het mogelijk zo is dat de functies van politieke partijen inmiddels verschoven zijn door een verandering van de samenleving.

Ook noemt Koole uitdrukkelijk dat deze functies de verbindende rol tussen burger en politieke partij uitdrukken, maar dat dit ook door middel van andere functies zou kunnen. Dit betekent dat het niet onwaarschijnlijk is dat PJO's ook nog andere functies kunnen vervullen dan in deze scriptie genoemd worden. Hij noemt hierbij echter geen voorbeelden. Dit neemt niet weg dat het onderzoeken van deze functies en het terugvinden van deze functies bij PJO's aantoont dat PJO's bijdragen aan de binding van de moederpartij aan de maatschappij, zij het op indirecte wijze. Ook het feit dat er nog geen andere functies in het onderzoek naar voren zijn gekomen, wijst erop dat de functies die in deze scriptie centraal staan in elk geval de belangrijkste zijn.

Dat PJO's ook andere functies zouden kunnen vervullen, was ook moeilijk te verkennen door de gebruikte onderzoeksmethode. Kwalitatief onderzoek is onderhevig aan interpretatie en kan daardoor als gevolg hebben dat de resultaten in lijn met de verwachtingen worden uitgelegd. Er is wel geprobeerd om dit zoveel mogelijk te ondervangen. Gedurende het onderzoek is er altijd bewustzijn geweest van de mogelijke subjectiviteit. Door de ICB-check is geprobeerd om te controleren of er consistent gecodeerd is. Daarnaast is tijdens de interviews ook geprobeerd om open vragen te stellen zonder de verwachte functies te benoemen, om zo de respondent niet te sturen in de richting van de betreffende functies. Ook is geprobeerd met vragen over de doelstelling en de vraag 'Wat is volgens jou de functie van jouw PJO?' andere functies aan het licht te brengen. Deze vragen hebben echter geen nieuwe functies opgeleverd.

Wat wel uit de resultaten naar voren kwam, is dat de PJO's in grote mate de functies ook voor zichzelf vervullen en niet alleen ten behoeve van de moederpartij. In de gebruikte internationale literatuur is dit een onderbelicht aspect en hier is ook weinig bij stilgestaan. Voor toekomstig onderzoek kan het daarom interessant zijn om meer onderzoek te doen naar de functies die PJO's voor zichzelf vervullen en hoe dit bijdraagt aan het partijsysteem. Het is hierbij ook de vraag in hoeverre de functies die PJO's vervullen samenvallen met de behoeften van hun moederpartijen en of daar mogelijk hun bijdrage in het partijsysteem schuilt. Dit is een interessante vraag voor toekomstig onderzoek.

Het is op dit moment niet duidelijk wat de uitwerking is van de indirecte binding die PJO's bewerkstelligen tussen jongeren en zichzelf, als zij hierbij niet als tussenorganisatie voor de moederpartij optreden. PJO's maken zelf immers geen deel uit van de volksvertegenwoordiging, dus hoe kunnen zij dan een verbindende rol spelen van jongeren met de politiek?

Daarnaast kan het interessant zijn om te onderzoeken of de rol van PJO's is afgenomen binnen het politieke systeem als gevolg van een gefragmenteerde samenleving. Poguntke (2002; 2006) beargumenteert dat PJO's steeds minder in staat zijn jongeren te vertegenwoordigen, omdat zij

tegenwoordig een breder scala aan meningen moeten representeren. Hierdoor vertegenwoordigen zij uiteindelijk een steeds kleiner gedeelte van de jongeren.

In deze verkenning is niet naar voren gekomen dat de rol van PJO's bij indirecte binding tussen de moederpartij en jongeren daadwerkelijk is afgenomen over tijd (Poguntke, 2006), maar het is wel interessant om te onderzoeken hoe jongeren dit zien. Er zou dan gekeken kunnen worden in hoeverre jongeren het idee hebben dat het huidige PJO-landschap voldoende in staat is om alle jongeren in Nederland een podium te bieden. Gezien het feit dat er in Nederland nog steeds PJO's bijkomen, is het niet onwaarschijnlijk dat het wel meevalt met de neergang van de rol van PJO's.

Dit blijkt ook uit het feit dat het geaggregeerde ledental van de Nederlandse PJO's stijgende is, al is het geaggregeerde ledental nog steeds gering. Dit is ook niet in lijn met verschillende eerdere onderzoeken (Hooghe et al., 2004; Poguntke, 2002, 2006; Mycock & Tonge, 2012). Omdat de ledentallen voor PJO's in zekere mate ook tekenend zijn voor de mate waarin jongeren door PJO's vertegenwoordigd worden in de politiek – wat op dit moment dus erg weinig is – , kan het ook nuttig zijn om meer onderzoek te doen naar de factoren die hierop invloed hebben. Mogelijk kunnen PJO's en hun moederpartijen hiervan leren hoe zij meer jongeren kunnen bereiken en zo hun verbindende rol nog beter kunnen vervullen.

Daarnaast kan in de toekomst ook nog een verkenning gedaan worden naar de functies van de Nederlandse PJO's die niet in deze scriptie besproken zijn. Mogelijk hebben deze PJO's nog andere functies dan in deze scriptie besproken zijn en geven zij hier ook weer een andere invulling aan. In combinatie met deze eerste verkenning kan er dan een compleet beeld gevormd worden van de functies van Nederlandse PJO's.

Ten slotte kan dan ook gekozen worden voor meerdere onderzoeken per functie. Door de breedte van dit onderzoek naar alle functies, zijn de resultaten soms enigszins oppervlakkig. Een studie die zich in een van de functies verdiept, heeft meer ruimte om de diepte in te gaan.

Wanneer er meer diepgaand onderzoek naar de functies gedaan wordt, kan ook aandacht besteed worden aan de invloeden die bijdragen aan de mate waarin de PJO's functies vervullen. In paragraaf 3.4 worden enkele factoren benoemd die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van bepaalde functies. Hierin is in deze scriptie geen aandacht besteed, maar voor toekomstig onderzoek zou hier wel naar gekeken kunnen worden.

6.2 Afsluiting

Het beeld van de functies van Nederlandse PJO's is nog niet compleet, aangezien er nog enkele PJO's zijn die niet onderzocht zijn. Ook was dit slechts een eerste verkenning van de functies die binnen beperkte tijd en met beperkte middelen is uitgevoerd. Er is nog ruimte voor een uitgebreider systematisch onderzoek naar de functies van alle Nederlandse PJO's. In oktober verschijnt het proefschrift van Charlotte de Roon over Nederlandse PJO's, wat al een grote toevoeging zal zijn aan de kennis die tot nu over Nederlandse PJO's beschikbaar is.

Op dit moment is deze eerste verkenning in ieder geval een aanvulling op de literatuur over de functies van Nederlandse PJO's, aangezien deze literatuur vrijwel non-existent was. Daarnaast heeft deze verkenning laten zien dat verschillende Nederlandse PJO's in meer of mindere mate wel een rol spelen in de binding van jongeren aan de moederpartij, en daarmee aan de politiek. En daarnaast dat zij ook als zelfstandige organisatie bijdragen aan binding met jongeren.

PJO's zijn dus niet alleen maar een verlengde van de moederpartij en hebben een eigen rol in het binden van jongeren aan de politiek. Deze toch ook min of meer zelfstandige rol in de binding van jongeren, naast de voordelen die zij voortbrengen voor de moederpartij, laat zien dat PJO's zeker relevantie hebben in het partijsysteem en in de politieke participatie van jongeren, wat ook in zekere mate relevant kan zijn voor de toekomst van het partijsysteem. Gezien de rol van PJO's is het dus geen gek idee dat bijvoorbeeld een politieke partij als JA21 een eigen politieke jongerenorganisatie zal oprichten. Deze scriptie biedt alvast handvatten hoe het toekomstige JA27 haar rol kan invullen.

Literatuurlijst

- Babbie, E. R. (2021). *The practice of social research* (Fifteenth). Cengage.
- Berry, C. (2008). Labour's lost youth: young people and the labour party's youth sections. *The Political Quarterly*, 79(3), 366–376. <https://doi.org/10.1111/j.1467-923X.2008.00939.x>
- van Biezen, I., P. Mair, & T. Poguntke (2012). Going, going,...Gone? The decline of party membership in contemporary Europe. *European Journal of Political Research* 51, 24–56.
- Bolin, N., Backlund, A. & Jungar, A.C. (2022). Attracting tomorrow's leaders: Who joins political youth organisations for material reasons? *Party politics* 0(0), 1-13. <https://doi.org/10.1177/13540688221083560>.
- Bos, E. (1995). Achter de deuren van politieke jongerenorganisaties. (E. M. Habben Jansen, Ed.). Instituut voor Publiek en Politiek.
- Braun, V., & Clarke, V. (2012). Thematic analysis. In H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf, & K. J. Sher (Red), *APA handbook of research methods in psychology, Vol. 2: Research designs: Quantitative, qualitative, neuropsychological, and biological* (pp. 57-71). Washington, DC: American Psychological Association.
- Bruter, M., & Harrison, S. (2009). Tomorrow's leaders? *Comparative Political Studies*, 42(10), 1259–1290.
- CBS (2020). *Wie mogen er stemmen?* Longreads.cbs.nl. geraadpleegd op 13 juli 2022 van <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingspiramide>
- CBS (2020). *Bevolkingspiramide*. CBS.nl. Geraadpleegd op 13 juli 2022 van <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingspiramide>
- CDJA (2018). *Statuten CDJA*. Den Haag.
- ChristenUnie (z.d). *De geschiedenis van een beginselpartij*. ChristenUnie.nl. geraadpleegd op 7 juli 2022 van <https://www.christenunie.nl/page/85>.
- Cross, W., & Young, L. (2008a). Activism among young party members: the case of the Canadian liberal party. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 18(3), 257–281. <https://doi.org/10.1080/17457280802227660>
- Cross, W., & Young, L. (2008b). Factors influencing the decision of the young politically engaged to join a political party. *Party Politics*, 14(3), 345–369.
- D66 (1992). *Statuten en Huishoudelijk Reglement D66*.
- Dekker, P. & Hooghe, M. (2003) De burger-nachtwaker. Kwantitatieve en kwalitatieve verschuivingen in het participatiegedrag van de Nederlandse en Vlaamse bevolking. *Sociologische Gids* 50(2), 156–181.
- DNPP (z.d.,a). *Geschiedenis jaren zestig*. Jovd-digitaal.dnpp.nl. Geraadpleegd op 9 september van <https://jovd-digitaal.dnpp.nl/perioden/jaren-zestig/geschiedenis>.
- DNPP (z.d.,b). *Geschiedenis jaren negentig*. Jovd-digitaal.dnpp.nl. Geraadpleegd op 9 september van <https://jovd-digitaal.dnpp.nl/perioden/jaren-negentig/geschiedenis>.

DNPP (2020). *Ledentallen Nederlandse politieke partijen per 1 januari 2020*. DNPP.nl. geraadpleegd op 13 juli 2022 van https://dnpp.nl/themas/lt/per_jaar/2020 .

DNPP (2022). *Ledentallen van politieke partijen*. DNPP.nl. Geraadpleegd op 5 september 2022 van <https://dnpp.nl/themas/leden>

Dragstra, L. (2008). *Enige opmerkingen over partijfinanciering: de regelgeving voor publieke en private financiering van politieke partijen in Nederland en Duitsland nader bekeken en beoordeeld* (dissertatie). Wolf.

Ensing, J.J. (2019). *Onafhankelijk tegen wil en dank: De Jonge Democraten tussen 1984 en 2000*. Geraadpleegd op 6 september van <https://theses.ubn.ru.nl/handle/123456789/9117>.

de Groot, K., & Kok, S. (2009). *Bruggenbouwers: 75 jaar SGP-Jongeren*. Gouda: SGP-Jongeren.

Hennink, M., Hutter, I., & Bailey, A. (2020). *Qualitative Research Methods*. London, England: SAGE Publication Ltd.

Hooghe, M., Stolle, D., & Stouthuysen, P. (2004). Head start in politics: the recruitment function of youth organizations of political parties in Belgium (Flanders). *Party Politics*, 10(2), 193–212.

van der Hulst, R. (z.d). *Jong geleerd... De invloed van politieke jongerenorganisaties op hun moederpartijen*. Geraadpleegd op 29 juli van https://www.parlement.com/9353000/1/j4nvih7l3kb9lrw_j9vvknrezmh4csi/vj8ann3ctrw9/f=/jong_geleerd.pdf.

Koole, R. (1992). *De opkomst van de moderne kaderpartij: veranderende partijorganisatie in Nederland 1960-1990*. Het Spectrum.

Jarvis, S. E., Montoya, L., & Mulvoy, E. (2005). *The Political Participation of Working Youth and College Students*. CIRCLE Working Paper 36. *Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement (CIRCLE), University of Maryland*.

JD (1984). *Statuten Jonge Democraten*.

JFVD (2017). *Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD) Statuten*. Amsterdam.

JFVD (z.d.). *Onderzoekscommissie presenteert rapport app-berichten JFVD*. Jongerenfvd.nl. Geraadpleegd op 7 augustus 2022 van <https://www.jongerenfvd.nl/onderzoeksrapport-jfvd> .

Jonge Socialisten (2022). *Statuten Jonge Socialisten in de PvdA*. Den Haag.

JOVD (z.d.). *Dit is de JOVD*. JOVD.nl. Geraadpleegd op 7 augustus 2022 van https://jovd.nl/dit_is_de_jovd/.

de Lange, S. L., Leyenaar, M. H., & Jong, P. D. (2014). *Politieke partijen: overbodig of nodig?* Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1986). But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. *Relational Systems Evaluation*, 1986, 73-84. doi: 10.1002/ev.1427

Lipschits, I. (1984) *Functies van politieke partijen*. In: *Het belang van politieke partijen*. R. Koole.

Mycock, A., & Tonge, J. (2012). The party politics of youth citizenship and democratic engagement. *Parliamentary Affairs*, 65(1), 138–161. <https://doi.org/10.1093/pa/gsr053> .

- Parlement.com (z.d.,a). *Perspectief, ChristenUnie-jongeren (Perspectief)*. Parlement.com. Geraadpleegd op 7 juli 2022 van https://www.parlement.com/id/vi6pj65ks1yw/perspectief_christenunie_jongeren.
- Parlement.com (z.d.,b). *Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD)*. Parlement.com. Geraadpleegd op 7 augustus 2022 van https://www.parlement.com/id/vkczeslb0hcx/jongerenorganisatie_forum_voor.
- Parlement.com (z.d.,c) *F.J.H. (Freek) Jansen MA*. Parlement.com. Geraadpleegd op 30 augustus van https://www.parlement.com/id/vldgbxvi4wx2/f_j_h_freek_jansen.
- Perspectief (2000a). *Statuten Perspectief, ChristenUnie-jongeren*. Amersfoort.
- Perspectief (2000a). *Perspectief Jaarverslag 2000*. Amersfoort.
- Pickard, S. (2019). *Politics, protest and young people: political participation and dissent in 21st century Britain*. Palgrave Macmillan.
- Poguntke, T. 2002. Party organizational linkage: Parties without firm social roots? In *Political parties in the new Europe: Political and analytical challenges*, ed. K.R. Luther and F. Müller-Rommel. Oxford: Oxford University Press.
- Poguntke, T. 2006. Political parties and other organizations. In *Handbook of party politics*, ed. R.S. Katz and W. Crotty. London: Sage.
- Prodemos (z.d.). *Wat is een politieke partij?* Prodemos.nl. geraadpleegd op 4 september 2022 van <https://prodemos.nl/kennis-en-debat/publicaties/informatie-over-politiek/politieke-partijen/is-politieke-partij/>.
- de Roon, C. (2020). Party youth wing membership in the Netherlands: the role of organization-level characteristics. *Acta Politica*, 55(4), 629–647. <https://doi.org/10.1057/s41269-019-00135-6>.
- Russell, A. (2005). Political parties as vehicles of political engagement. *Parliamentary Affairs*, 58(3), 555–569.
- Scarrow, S.E., and B. Gezgor. (2010). Declining memberships, changing members? European political party members in a new era. *Party Politics* 16, 823–843.
- SGP-Jongeren (2015). *Statuten van der vereniging SGP-Jongeren*. Rotterdam.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22, 63-75. doi:10.3233/EFI-2004-22201.
- Veling, K., de Jong, A. H. M., de Lange, S. L., & Voerman, G. (2018). *Het publieke belang van politieke partijen: eindrapport van de Evaluatie- en Adviescommissie Wet financiering politieke partijen*. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Voerman, G. (2012). *Over de toekomst van de politieke partij*. Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen.
- Voerman, G. 2016. *Gezamenlijk ledental Nederlandse politieke partijen naar dieptepunt*. Groningen: Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen.
- Weber, R. (2018). Why do young people join parties? the influence of individual resources on motivation. *Party Politics* 26(4), 496-509. <https://doi.org/10.1177/135406881879257>.

Welp, P. (1998). *De jongerenorganisaties van de Nederlandse politieke partijen, 1945-1995*. Geraadpleegd op 22 juli 2022 van <https://dnpp.nl/publicaties/jaarboeken/1998>.

Wet financiering politieke partijen. Geraadpleegd op 12 juli 2022 van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0033004/2022-07-02>.

Whiteley P.F. (2007). Are groups replacing parties? A multi-level analysis of party and group membership in the European democracies. In *Britain after Blair*, University of Chicago.

Bijlage I: Interviewschema

Introductie:

Bedankt voor het meewerken aan mijn masterscriptie. Het doel van dit interview is het in kaart brengen van de functies van politieke jongerenorganisaties. Hierbij interview ik jongeren van verschillende PJO's. De vragen zullen gaan over wat jullie als PJO doen gedurende het jaar, hoe jullie PJO is vormgegeven, hoe het lidmaatschap bij jullie PJO eruit ziet en hoe de relatie is met jullie moederpartij.

Allereerst wil ik vragen of ik het interview mag opnemen. Alleen ikzelf heb toegang tot de opnames en deze zullen vernietigd worden als ik ben afgestudeerd. Deze opnames gebruik ik om een transcript te kunnen maken. Wanneer ik dit transcript heb uitgewerkt, zal ik deze opsturen. Als er dan een passage in staat waarvan je liever niet hebt dat deze in het onderzoek komt, kan ik deze dan nog schrappen. Ook krijg je de optie om mijn scriptie nog in te zien. In de scriptie zal ik alleen benoemen dat ik iemand van jullie PJO heb gesproken. Dit zal verder volkomen anoniem zijn.

Dus als jij hiermee akkoord bent, kunnen we beginnen.

Inleidende vragen → contextvragen

- Vertel eens wat meer over de PJO waar jij lid van bent
- Hoe zou jouw PJO politiek gezien omschreven kunnen worden?
- Hoe ziet een jaar bij jouw PJO er gemiddeld genomen uit?
- Wat is de doelstelling van jullie PJO?

Generieke Mobilisatie

- Hoe proberen jullie leden aan jullie PJO te binden?
- Hebben jullie veel actieve leden?
- Zijn jullie tevreden over de mate waarin jullie jullie achterban bereiken?
- Hoe heeft het ledental zich bij jullie de afgelopen jaren ontwikkeld? Merken jullie ook afname in het aantal leden?
 - Denk je dat jullie ledental ook bepalend is voor dat van de moederpartij?

Specifieke mobilisatie

- Hoe is de relatie met jullie moederpartij?
- Stimuleren jullie je leden om lid te worden van jullie moederpartij?
 - En zo ja, op welke wijze? Automatisch lidmaatschap na PJO, duo-lidmaatschap, exclusieve ervaringen bij de moederpartij?
- Stromen veel van jullie leden door naar de moederpartij?
- Wordt er vanuit de moederpartij ook actie ondernomen om jullie leden te stimuleren lid te worden bij hen?

- Zijn er wat jou betreft ook omstandigheden die het minder aantrekkelijk maken om door te stromen naar moederpartij?
- Is het voor jullie ook een doel om leden te werven voor de moederpartij?

Rekrutering

- Zien jullie jezelf als opleidingsorganisatie voor jullie moederpartij?
- Zijn er veel van jullie oud-leden die nu een belangrijke rol hebben binnen de moederpartij?
- Denk jij dat je zelf een betere politicus bent door jouw lidmaatschap van de PJO?
- Waarom denk je dat leden lid worden van jullie PJO?
- Zien jullie jezelf ook als kweekvijver voor de moederpartij?

Scholing en vorming

- Wat voor activiteiten houden jullie gedurende het jaar?
- Wat is het doel van deze activiteiten
- Bieden jullie echt specifieke scholingsactiviteiten aan
- Heb je zelf het idee geleerd te hebben?
- Heb jij het idee dat jouw lidmaatschap bij de PJO je voorbereid op het echte leven als politicus?
- Heb jij het gevoel dat zij de ideologie van de moederpartij, het partijwezen en het algehele politieke bestel eigen gemaakt hebben door middel van hun lidmaatschap van de PJO?

Interne democratie

- Hoe ziet jullie interne organisatiestructuur eruit?
- Zou je jullie interne organisatiestructuur beschrijven, is die democratisch
- Lijkt deze op de structuur zoals deze bij de moederpartij is?
- Hebben leden ook invloed op jullie standpunten op deze manier?

Articulatie en aggregatie

- Kun je kort jullie standpunten samenvatten?
- Denk je dat dit een goede weergave is van de opinie van jullie leden?
- Willen jullie met jullie standpunten alle jongeren vertegenwoordigen of alleen jullie achterban?
- Worden jullie standpunten beïnvloed door de standpunten van de moederpartij?
- Hebben jullie standpunten invloed op die van de moederpartij
- Hebben jullie mogelijkheden om de standpunten van de moederpartij te beïnvloeden
 - Zo ja maken jullie daar gebruik van
- Oefenen jullie misschien op een andere manier ook druk uit op de moederpartij?

- Wat is de belangrijkste drijfveer van leden om lid te worden van een PJO?

Afsluiting

Als laatste belangrijke vraag: Wat is volgens jou de functie van jouw PJO?

Bedankt voor het meewerken. Zodra ik het transcript heb uitgewerkt, zal ik deze mailen. Ook zal ik mijn scriptie sturen ter inzage wanneer deze is afgerond. Heb jij op dit moment nog vragen?

Bijlage II: Overzicht documentstudie

De onderstaande documenten zijn voor de documentstudie geanalyseerd. De bronnen zijn gerangschikt per documenttype.

Huishoudelijke Reglementen en Statuten:

- CDJA (2003). *Statuten en huishoudelijk reglement.*
- CDJA (2006). *HUISHOUDELIJK REGLEMENT van de Vereniging Christen Democratisch Jongeren Appel.*
- CDJA (2008). *HUISHOUDELIJK REGLEMENT van de Vereniging Christen Democratisch Jongeren Appel.*
- CDJA (2012). *Statuten CDJA.*
- CDJA (2012). *HUISHOUDELIJK REGLEMENT van de Vereniging Christen Democratisch Jongeren Appel.*
- CJDA (2013). *Statuten CDJA.*
- CDJA (2016). *Huishoudelijk Reglement Vereniging CDJA.*
- CDJA (2018). *Statuten CDJA.*
- JD (2003). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2005). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2006). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2007). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2008). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2012). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2013). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2014). *Statuten en Huishoudelijk Reglement der Jonge Democraten.*
- JD (2016). *Statuten en Huishoudelijk Reglement: versie juni 2016.*
- JD (2018). *Statuten en Huishoudelijk Reglement: versie september 2018.*
- JD (2019). *Statuten en Huishoudelijk Reglement: versie september 2019.*
- JD (2020). *Statuten en Huishoudelijk Reglement: versie september 2020.*
- JFVD (2018). *Huishoudelijk Reglement Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD).*
- JFVD (2017). *Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD) Statuten.*
- JOVD (2018). *Huishoudelijk Reglement Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie.*
- JOVD (2018). *Statuten Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie.*
- JOVD (2011). *Statuten en Huishoudelijk Reglement van de JOVD.*
- JOVD (2006). *Statuten van de JOVD.*
- JS (2005). *Huishoudelijk Reglement.*
- JS (2009). *Statuten.*
- JS (2010). *Huishoudelijk Reglement: Versie Najaarscongres 2010.*

JS (2011). *Huishoudelijk Reglement: Versie Voorjaarscongres 2011*.
JS (2012). *Huishoudelijk Reglement: Versie Najaarscongres 2012*.
JS (2013). *Huishoudelijk Reglement: Versie Voorjaarscongres 2013*.
JS (2019). *Statuten Jonge Socialisten in de PvdA*.
JS (2020). *Huishoudelijk Reglement: Versie Voorjaarscongres 2020*.
Perspectief (2004). *Huishoudelijk Reglement Perspectief, ChristenUnie-jongeren*.
Perspectief (2016). *Huishoudelijk Reglement Perspectief, ChristenUnie-jongeren*.
Perspectief (2016). *Statuten Perspectief, ChristenUnie-jongeren*.
SGP-J (2007). *Statuten van de vereniging SGP-Jongeren*.
SGP-J (2015). *Statuten van de vereniging SGP-Jongeren*.
SGP-J (2017). *HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN DE VERENIGING 'SGP-jongeren'*.

Politieke programma's:

CDJA (2001). *Politiek pamflet 2001*.
CDJA (2006). *Politiek actiepamflet 2006-2008*.
CDJA (2013). *Politiek programma CDJA*.
CDJA (2016). *Politiek Programma CDJA*.
CDJA (2019). *Politiek Programma CDJA*.
JD (2002). *Politiek Programma Jonge Democraten*.
JD (2003). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JD (2004). *Politiek Programma*.
JD (2005). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JD (2006). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JD (2007). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JD (2008). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JD (2011). *Politiek Programma Jonge Democraten*.
JD (2012). *Politiek Programma Jonge Democraten*.
JD (2013). *Politiek Programma Jonge Democraten*.
JD (2014). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JD (2015). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JD (2016). *Politiek Programma der Jonge Democraten*.
JOVD (2002). *Politiek Kernpunten Programma 2002 – 2006*.
JOVD (2006). *PKP 2006 - 2010: Politiek Kernpunten Programma*.
JOVD (2010). *Politiek Kernpunten Programma 2010-2014*.
JOVD (2014). *Politiek Kernpunten Programma 2014-2018*.
JOVD (2018). *Politiek Programma JOVD*.
JS (2010). *Politiek programma JS in de PvdA: Versie Najaarscongres 2010*.

Perspectief (2006). *Voor elkaar!: Politiek programma.*
Perspectief (2011). *Politiek programma.*
Perspectief (2014). *'Politiek met een hart': Politiek Programma 2014-2016.*
SGP-J (2006). *Speerpunten van de SGP-Jongeren.*
SGP-J (z.d.). *Politiek Programma.*
SGP-J (2010). *Politiek Programma 2010-2014.*

Jaarverslagen en congresstukken:

CDA (2004). *Jaarverslag 2004: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2005). *Jaarverslag 2005: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2006). *Jaarverslag 2006: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2007). *Jaarverslag 2007: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2009). *Jaarverslag 2009: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2011). *Jaarverslag 2011: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2012). *Jaarverslag 2012: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2013). *Jaarverslag 2013: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2014). *Jaarverslag 2014: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2015). *Jaarverslag 2015: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDA (2016). *Jaarverslag 2016: CDA en Gelieerde Organen en Organisaties.*
CDJA (2017). *CDJA jaarverslag 2017.*
CDJA (2018). *Jaarverslag CDJA 2018.*
CDJA (2019). *Jaarverslag 2019.*
CDJA (2020). *Jaarverslag 2020.*
JD (2003). *Congresboek: 42e Algemene Ledenvergadering.*
JD (2004). *Congresboek Jonge Democraten Najaarscongres.*
JD (2006). *Congresboek ALV48: Najaarscongres 2006.*
JD (2006). *JD Voorjaarscongres ALV47.*
JD (2007). *Congresboek ALV50: Voorjaarscongres 2007.*
JD (2008). *Congresboek ALV 53.*
JD (2011). *Congresboek: Najaarscongres Maastricht 2011.*
JD (2012). *Voorjaarscongres Utrecht 2012.*
JD (2012). *Najaarscongres der Jonge Democraten: ALV 63 te Rotterdam.*
JD (2016). *Septembercongres: ALV75.*
JFVD (2019). *Jaarverslag bestuur 2019.*
JFVD (2020). *Jaarverslag JFVD 2020.*
JOVD (2002). *Secretarieel Jaarverslag 2002.*
JOVD (2003). *Secretarieel Jaarverslag 2003.*

JOVD (2004). *Secretarieel Jaarverslag 2004*.

JOVD (2006). *Secretarieel Jaarverslag 2006*.

JOVD (2010). *Secretarieel Jaarverslag 2010*.

JOVD (2011). *Secretarieel Jaarverslag 2011*.

JOVD (2012). *Secretarieel Jaarverslag 2012*.

JOVD (2013). *Secretarieel Jaarverslag 2013*.

JOVD (2014). *Secretarieel Jaarverslag 2014*.

JOVD (2015). *Secretarieel Jaarverslag 2015*.

JOVD (2016). *Secretarieel Jaarverslag 2016*.

JOVD (2017). *Secretarieel Jaarverslag 2017*.

JOVD (2018). *Secretarieel Jaarverslag 2018*.

JOVD (2019). *Secretarieel Jaarverslag 2019*.

JOVD (2020). *Bestuursverslag 2020*.

JS (2005). *Derde congreskrant Najaarscongres 2005*.

JS (2006). *Jonge Socialisten in de PvdA Najaarscongres 2006: Derde Congreskrant*.

JS (2009). *Derde congreskrant Voorjaarscongres 2009*.

JS (2010). *Derde congreskrant VC10*.

JS (2010). *Derde Congreskrant: Najaarscongres 2010 Groningen*.

JS (2011). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres Den Haag 2011*.

JS (2011). *Sociaal Democratie in de 21ste Eeuw: Najaarscongres 2011*.

JS (2012). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres 2 en 3 juni 2012*.

JS (2012). *Najaarscongres 24 en 25 november 2012: Derde Congreskrant*.

JS (2013). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres 1 en 2 juni 2013*.

JS (2013). *Derde Congreskrant: Najaarscongres 9 en 10 november 2013*.

JS (2014). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres 14 en 15 juni 2014*.

JS (2014). *Derde Congreskrant: Najaarscongres 22 en 23 november 2014*.

JS (2015). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres 13 en 14 juni 2015*.

JS (2015). *Derde Congreskrant: Najaarscongres 21 en 22 november 2015*.

JS (2016). *Congres: werk, werk, werk*.

JS (2016). *Derde Congreskrant: Najaarscongres 19 en 20 november 2016*.

JS (2017). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres 10 en 11 juni 2017*.

JS (2017). *Derde Congreskrant: Najaarscongres 11 en 12 november 2017*.

JS (2017). *Jaarstukken Jonge Socialisten in de PvdA 2017*.

JS (2018). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres 9 en 10 juni 2018*.

JS (2018). *Derde Congreskrant: Buitengewoon congres 8 september 2018*.

JS (2018). *Derde Congreskrant: Najaarscongres 2018 17 en 18 november*.

JS (2019). *Derde Congreskrant: Voorjaarscongres De Toekomst van Werk*.

JS (2019). *125 jaar sociaaldemocratie: Najaarscongres*.

JS (2020). *Duurzaamheid: Congres Breda 12 & 13 september 2020*.

Perspectief (2002). *Jaarverslag 2002*.

Perspectief (2003). *Jaarverslag 2003*.

Perspectief (2006). *Jaarverslag 2006*.

Perspectief (2007). *Jaarverslag 2007*.

Perspectief (2008). *Jaarverslag 2008*.

Perspectief (2009). *Jaarverslag 2009*.

Perspectief (2010). *Jaarverslag 2010*.

Perspectief (2011). *Jaarverslag 2011*.

Perspectief (2012). *Jaarverslag 2012*.

Perspectief (2014). *Jaarverslag 2013-2014*.

Perspectief (2015). *Jaarverslag Perspectief: Seizoen 2014-2015*.

Perspectief (2016). *Jaarverslag Perspectief, ChristenUnie-jongeren 2015-2016*.

Perspectief (2018). *Jaarverslag Perspectief 2017 – 2018*.

Perspectief (2020). *Jaarverslag 2020, Perspectief, ChristenUnie-jongeren*.

SGP-J (2001). *Jaarverslag SGP-Jongeren 2001*.

SGP-J (2003). *Jaarverslag 2003*.

SPG-J (2006). *SGP-Jongeren Jaarverslag 2006*.

SGP-J (2007). *Ruimte: Jaarverslag van de SGP-Jongeren*.

SGP-J (2013). *Jaarverslag SGP-Jongeren 2013*.

SGP-J (2014). *SGP-Jongeren jaarverslag 2014*.

SGP-J (2015). *SGP-Jongeren jaarverslag 2015*.

SGP-J (2016). *SGP-Jongeren jaarverslag 2016*.

SGP-J (2017). *SGP-Jongeren jaarverslag 2017*.

SGP-J (2018). *Jaarverslag 2018 SGP-Jongeren*.

SGP-J (2019). *Jaarverslag 2019 SGP-Jongeren*.

SGP-J (2020). *Jaarverslag 2020*.

Bijlage III: Definitief codeboek

Concept (Thema)	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data
Relatie moederpartij en PJO	Formele relatie	Deductief	Er wordt beschreven of er sprake is van een formele erkenning.	speerpunten. En om gelijk even te beginnen met onze relatie met de Christenunie, wij zijn zeg maar een zelfstandige organisatie, op papier, alleen we zijn wel verbonden aan de christenunie op financieel gebied, maar ook met, we zijn natuurlijk, de cu is onze moederpartij.
	Invulling van de formele relatie	Deductief	Er wordt beschreven in hoeverre de erkenning door de moederpartij toegang geeft tot de besluitvoering van de moederpartij.	Onze voorzitter heeft wel een vast overlegmoment, een of twee wekelijks, met de partijvoorzitter van het cda, maar dat is meer afstemmen en samen ideeën maken dan dat wij daar onze plannen ook nog even moeten presenteren.
	Informele relatie	Deductief	Er wordt beschreven in welke mate de PJO afhankelijk is van de moederpartij.	We zeggen altijd: 'de JOVD is de jongerenorganisatie van de VVD, maar onafhankelijk.' Dus als organisatie probeert de jovd zich altijd wel af te zetten tegen de VVD, en dat is ook een van de functies die ze hebben natuurlijk
	Politieke relatie	Deductief	Er wordt besproken in hoeverre de PJO en de moederpartij politiek overeenkomen.	We zitten wel in hetzelfde gedachtegoed. Het zou toch wel heel raar zijn als wij een soort liberalen zijn en dan zouden we ook niet bij de cu horen. Nee, we zijn echt wel een christelijk sociale groep, of christelijk sociale organisatie. en daarom is de christenunie ook onze moederpartij. En je kan de invulling, daaraan kan verschillen. Zoals ik al zei onze standpunten kunnen soms afwijken. Maar ik denk dat vooral te maken heeft met hoe jongeren tegen dingen aankijken en hoe volwassenen
	Grond van de relatie	Deductief	Er wordt besproken of de relatie vanzelfsprekend is op basis van de verzuiling of dat deze op basis van eigen initiatief ontstaan is.	Eigenlijk wat we willen is jongeren, we komen echt vanuit een zuil, die geschiedenis ken je wel, vanuit de reformatische zuil, en ons doel is eigenlijk, he wij

zien de bijbel als de grondslag van ons doen, ons denken. En om dat te vertalen naar de politiek, en om te verspreiden onder jongeren, en om jongeren daaraan te verbinden.

Concept (Thema) Generieke mobilisering	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data
	Hoe ledenwerving	Deductief	Er wordt besproken hoe een PJO aan ledenwerving doet.	Dus primair ligt de ledenwerving ook heel veel bij de lagere afdelingen, die weten natuurlijk goed, wanneer is een introductieweek, wanneer zijn activiteiten waar we goed bij aan kunnen sluiten en wat zijn dan ook de goede momenten.
	Ledenaantallen	Deductief	Er wordt besproken hoeveel leden een PJO heeft en/of hoe deze ledentallen over tijd ontwikkeld zijn.	Ja we zitten nu rond de 4000 leden. Het daalt wel de afgelopen tijd, dat vinden we eigenlijk vooral heel jammer.
	Samenstelling ledenbestand	Inductief	De samenstelling van het ledenbestand wordt besproken	En ja dan diversiteit in het ledenbestand. Je ziet toch dat in pjos, maar dat hoor je ook van andere pjo's, weet niet of zij dat ook zo eerlijk vertellen, dat het toch veel jongens zijn die lid worden. wij zijn ons er wel heel bewust van en zijn er ook actief op aan het werven, maar het is dan toch echt soms, maar misschien is het dan wel goed dat wij dat zeggen, want de jovd zou dat misschien niet zeggen, terwijl het misschien wel zo is. en wij constateren het echt en zijn er gewoon heel gefrustreerd over. Soms willen we gewoon een diverser beeld hebben, dus daar zijn we wel heel bewust mee bezig.
	Actieve leden	Inductief	Er wordt besproken hoeveel leden actief zijn binnen de vereniging.	Dus ik denk dat we, dat er van die 4000 misschien 10% is die we echt regelmatig zien. en dan sommige mensen die heel erg op bepaalde activiteiten wel of niet afkomen.
Concept (Thema) Specifieke mobilisering	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data

Combilidmaatschap PJO en moederpartij	Deductief	Er wordt besproken of er de mogelijkheid bestaat een duo-lidmaatschap van PJO en moederpartij wordt aangeboden.	Voor leden hebben we een soort combideal. Dus je kan voor gereduceerde prijs als je lid wilt worden van d66 of van de JD. Als je dan van allebei lid wordt is dat goedkoper. Of 1 in ieder geval.
Succes Combilidmaatschap	Deductief	Er wordt besproken in welke mate PJO-leden een combilidmaatschap hebben.	Ik zou zeggen 60-40, js lid en combilid. Of 70-30, zou ik zeggen. we hebben wel meer JS'ers dan combileden.
Stimulans doorstroom naar moederpartij	Deductief	Er worden manieren genoemd waarop doorstroom naar de moederpartij wordt gestimuleerd.	Dat je een melding krijgt en dat je gebeld wordt, van joh, je bent 28, wil je lid worden van de sgp ipv sgpj.

Concept (Thema) Rekrutering	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data
	PJO als kweekvijver	Deductief	Er wordt benoemd dat de PJO een kweekvijver is voor de moederpartij.	in het verlengde daarvan kom je er automatisch toch wel bij uit dat je eigenlijk een soort kweekvijver bent ook voor landelijke politiek, ook voor lokale politiek. Je ziet toch wel de vrijwilligers die we hebben, die komen vaak toch wel uit, die gaan lokaal de fractie in, of ze zijn steunraadslid, iets in die richting. Een enkeling belandt ook in den haag. We proberen jongeren ook echt enthousiast te maken voor de ambtenarij.
	(Oud-)leden PJO in politieke functies	Deductief	Er wordt besproken in welke mate (oud-)PJO-leden politieke functies vervullen.	'In het verleden hadden wij samen met Perspectief voor de gemeenteraadsverkiezingen het programma smaakmakers en ik bedacht vorige week dat zouden we eigenlijk weer moeten doen. Want het was de koppeling tussen mensen die bij Perspectief geïnteresseerd werden in een positie in de lokale politiek. En het was een soort speeddate programma met mensen die actief waren in de lokale politiek.'
	Netwerk	Inductief	Er wordt besproken in welke mate het netwerk van een PJO-lid bijdraagt aan werving door de moederpartij.	Je komt in een netwerk, dat is sowieso wel makkelijk.

Concept (Thema) Socialisatiefunctie	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data
--	------	------	--------------	-----------------------

Welke scholingsactiviteiten	Deductief	Er wordt besproken welke scholingsactiviteiten er gedurende het jaar plaatsvinden.	Sinds 2 jaar hebben we echt op landelijk niveau een bestuurslid interne zaken, dat echt vrij specifiek hierover gaat. en nou ja we proberen het in zoveel onderdelen terug te laten komen, dus nouja wat we hebben, dat noemde ik net ook al even, een landelijke trainerspoule. Dat zijn vaak wat ervarenere leden of juist wel nieuwe leden, maar wel die op een of ander onderwerp vrij veel expertise hebben. En die geven dan allerlei soorten trainingen. Dus dat kan inhoudelijk zijn, bijv wat is sociaal liberalisme of een soort casus duurzaamheid (?). het die zitten ook vaak heel erg op de persoonlijke vaardigheden, dus dat kan retorica zijn of leiderschap of conflicthantering, dat soort dingen. Er zit ook een training congresvaardigheden bij, dus dat is weer meer voor de nieuwere leden.
Impact scholingsactiviteiten	Deductief	De ervaren impact van de scholingsactiviteiten wordt besproken.	‘Je kunt het eigenlijk ook een soort zien als een soort opleiding. Wij hebben ook een bestuurslid opleiding. Die is er ook echt mee bezig, met cursussen, met dat soort zaken. Wij zijn eigenlijk een soort school voor de latere politici.’
Vorming	Deductief	Er wordt besproken hoe het lidmaatschap van de PJO bijdraagt aan de politieke vorming.	JOVD is echt, dat is soms wel irritant, maar eigenlijk wel grappig, het is echt politiek den haag in het klein. Het is een speeltuin voor mensen die, ik weet niet helemaal wat ik van die sfeer vind, het is wel echt, soms, soms is het echt achterkamertjespolitiek om het achterkamertjespolitiek.
Impact vorming	Deductief	De ervaren impact van het lidmaatschap van de PJO wordt besproken.	Het moet niet, je prioriteit moet niet zijn dat je politiek in het klein speelt zeg maar. En op die manier elkaar klaarstoomt. Dat vind ik niet. maar het stoomt je wel klaar dat je gewoon met elkaar erover nadenkt, over wat houdt christendemocratie natuurlijk in. ... beetje langs de lijnen van de onderwerpen van de tweede kamer ook gewoon wordt gesproken met

	Doel socialisatie	Inductief	Er wordt besproken wat het doel is van de socialisatie	elkaar, gediscussieerd en gedebatteerd. Dus ja, wij geven zeg maar wel onze jongeren een soort educatie waardoor ze door kunnen stromen.
Concept (Thema) Articulatie en aggregatie	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data
	Totstandkoming politieke standpunten	Deductief	Er wordt besproken hoe de politieke standpunten van een PJO tot stand komen.	2x per jaar een politiek congres waar we dan een weekend lang heel voorstellen, dus wijzigingen op dat pp, ook losse politieke moties bespreken. En die kan dan in principe ieder lid gewoon indienen. Een beetje zoals ik net zei bij d66, dus je kan of als 5 leden iets indienen of via jouw afdeling. Wat we heel erg zien, waar heel veel van onze politieke output vandaan komt, dat zijn onze politieke werkgroepen. Dus die zijn ook weer een beetje op thema geordend, dus ook weer een werkgroep onderwijs, duurzaamheid, dat soort onderwerpen. En die zijn eigenlijk het hele jaar door bezig met hun politieke thema en zullen daar dus vaak ook allerlei voorstellen over schrijven.
	Politiek programma	Deductief	Er wordt besproken of er een politiek programma is.	Voor de rest houden wij ons, wij hebben leden en die leden bepalen eigenlijk door middel van onze ledenvergaderingen wat wij gaan doen. Wij hebben ook een politiek programma die je ook op onze site had kunnen vinden. Die wordt ook door de leden, die is door de leden geamendeerd. En er kunnen elke alv nu, door de alv resoluties worden aangenomen en daardoor veranderd dat politieke programma. Het is een soort dynamisch ding wat eigenlijk altijd meebeweegt met de mening van de leden. Met de mening van de meerderheid van de leden.
	Interne structuur	Deductief	De interne democratie van de PJO wordt besproken.	Ik vind het altijd heel leuk aan de jovd, het is een best wel platte organisatie wat dat

			betreft, je hebt zoveel invloed als je wilt.
Verschil standpunten moederpartij	Deductief	Er wordt besproken in hoeverre de standpunten tussen moederpartij verschillen en PJO overeenkomen.	Ja met het regeerakkoord zijn we best wel tevreden geweest, overwegende met welke andere partijen, of in elk geval dat d66 daar de meest progressieve partij in was, zijn er best wel veel d66 standpunten in gekomen. Iets anders waar wij best wel achter staan, zijn de kabinetsplannen rondom stikstof. Ja goed iets waar we het best wel oneens over zijn geweest met d66 de laatste tijd is de financiering, of de compensatie voor het leenstelsel. Zelfde voor de ont koppeling van de AOW.
Standpunten communiceren naar moederpartij	Deductief	Er wordt besproken hoe de PJO de geformuleerde standpunten communiceert naar de moederpartij.	Ja met het leenstelsel hebben we bijvoorbeeld op het cda congres in september een resolutie ingediend en toen hebben we eigenlijk een soort flashmob gehad in de congreszaal waar bij alle interruptiemicrofoons iets van 10 jongeren op een rij stonden en we hebben een half uur lang allemaal verhalen van jongeren die vanwege hun studieschuld wat voor problemen dan ook, of vrienden hebben met problemen, wat niet en ga zo maar door, daarin laten spreken. En uiteindelijk, met 80 procent is die resolutie aangenomen.
Voorbeeld afwijkende standpunten	Inductief	Er wordt een voorbeeld genoemd van standpunten die afwijken van de moederpartij.	We zijn verder heel veel bezig met duurzaamheid, het CDA heeft, vinden wij, daar soms wel wat steken laten vallen de afgelopen 10 jaar en iets te veel op haalbaar en betaalbaar gezeten en te weinig op de ambitie. Daar sturen wij echt heel erg veel op.
Uitvoerende taak bestuur	Inductief	Er wordt besproken hoe het landelijk bestuur uitvoering geeft aan de standpunten.	Als landelijk bestuur moet je daar dan iets mee doen.
Rekrutering als middel voor articulatie en aggregatie	Inductief	De toetreding van jongeren tot de lokale politiek wordt genoemd als pressiemiddel	We hebben het ook altijd over de CDJA;er op de lijst, een soort eigen eilandjes.

Succes articulatie en aggregatie

Inductief

Er wordt besproken in hoeverre de input van de PJO meegenomen wordt.

En kijk, ze zijn niet verplicht om naar ons te luisteren en ze zijn ook niet verplicht om te doen wat wij willen dat ze moeten doen. Maar de wil is er zeker en als zij denken van, zo kan het ook, en ja, nee ze zijn niet onwillig om niet naar ons te luisteren zeg maar.

Concept (Thema)	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data
Verenigingsfunctie	Ontmoeten gelijkgezinden	Deductief	De PJO wordt genoemd als plek waar gelijkgestemden elkaar kunnen ontmoeten.	En het tweede doel is denk ik echt het samenbrengen van mensen, jongeren, die geïnteresseerd zijn in de christendemocratie. En zorgen dat zij dan de plek krijgen, het platform, om het daar gewoon over te hebben.
	Verenigingsfunctie als motivatie	Inductief	De verenigingsfunctie wordt genoemd als motivatie om lid te worden	daar hebben we een hele tijd lang de slogan gehad 'je komt voor de inhoud, je blijft voor de gezelligheid'.
Concept (Thema)	Code	Type	Omschrijving	Voorbeeld uit de data
Overige codes	Doelstelling PJO	Inductief	De doelstelling van de PJO wordt besproken	Wij willen sowieso maatschappelijke problemen voor jongeren willen wij aan de kaak stellen. In het zicht brengen van de landelijke politiek
	Zelfstandige functie	Inductief	Er wordt een functie besproken die niet ten behoeve van de moederpartij wordt vervuld.	

Bijlage IV: Deductief codeboek

Concept (Thema)	Code	Type	Omschrijving
Relatie moederpartij en PJO	Formele relatie	Deductief	Er wordt beschreven of er sprake is van een formele erkenning.
	Invulling van de formele relatie	Deductief	Er wordt beschreven in hoeverre de erkenning door de moederpartij toegang geeft tot de besluitvoering van de moederpartij.
	Informele relatie	Deductief	Er wordt beschreven in welke mate de PJO afhankelijk is van de moederpartij.
	Politieke relatie	Deductief	Er wordt besproken in hoeverre de PJO en de moederpartij politiek overeenkomen.
	Grond van de relatie	Deductief	Er wordt besproken of de relatie vanzelfsprekend is op basis van de verzuiling of dat deze op basis van eigen initiatief ontstaan is.
Concept (Thema)	Code	Type	Omschrijving
Generieke mobilisering	Hoe ledenwerving	Deductief	Er wordt besproken hoe een PJO aan ledenwerving doet.
	Ledenaantallen	Deductief	Er wordt besproken hoeveel leden een PJO heeft en/of hoe deze ledentallen over tijd ontwikkeld zijn.
Concept (Thema)	Code	Type	Omschrijving
Specifieke mobilisering	Combidmaatschap PJO en moederpartij	Deductief	Er wordt besproken of er de mogelijkheid bestaat een duo-lidmaatschap van PJO en moederpartij wordt aangeboden.
	Succes Combidmaatschap	Deductief	Er wordt besproken in welke mate PJO-leden een combidmaatschap hebben.
	Stimulans doorstroom naar moederpartij	Deductief	Er worden manieren genoemd waarop

doorstroom naar de moederpartij wordt gestimuleerd.

Concept (Thema) Rekrutering	Code	Type	Omschrijving
	PJO als kweekvijver	Deductief	Er wordt benoemd of de PJO een kweekvijver is voor de moederpartij.
	(Oud-)leden PJO in politieke functies	Deductief	Er wordt besproken in welke mate (oud-)PJO-leden politieke functies vervullen.
Concept (Thema) Socialisatiefunctie	Code	Type	Omschrijving
	Welke scholingsactiviteiten	Deductief	Er wordt besproken welke scholingsactiviteiten er gedurende het jaar plaatsvinden.
	Impact scholingsactiviteiten	Deductief	De ervaren impact van de scholingsactiviteiten wordt besproken.
	Vorming	Deductief	Er wordt besproken hoe het lidmaatschap van de PJO bijdraagt aan de politieke vorming.
	Impact vorming	Deductief	De ervaren impact van het lidmaatschap van de PJO wordt besproken.
Concept (Thema) Articulatie en aggregatie	Code	Type	Omschrijving
	Totstandkoming politieke standpunten	Deductief	Er wordt besproken hoe de politieke standpunten van een PJO tot stand komen.
	Interne structuur	Deductief	De interne democratie van de PJO wordt besproken.
	Verschil standpunten moederpartij	Deductief	Er wordt besproken in hoeverre de standpunten tussen moederpartij en PJO overeenkomen.
	Standpunten communiceren naar moederpartij	Deductief	Er wordt besproken hoe de PJO de geformuleerde standpunten communiceert naar de moederpartij.

Concept (Thema) Verenigingsfunctie	Code	Type	Omschrijving
	Ontmoeten gelijkgezinden	Deductief	De PJO wordt genoemd als plek waar gelijkgestemden elkaar kunnen ontmoeten.

Bijlage V: Bronnen ledentallen politieke jongerenorganisaties

De ledentallen van PJO's heb ik opgevraagd bij Charlotte de Roon, een promovendus die onderzoek doet naar PJO's. Op basis van de bronnen en ledentallen die zij heeft gestuurd kon ik de volgende tabel maken voor de ledentallen van PJO's waar enkele figuren in deze scriptie op gebaseerd zijn.

	SGP-J	JS	JOVD	CDJA	JD	DWARS	ROOD	PpF	PINK	JFVD	OPPOSITIE	Totaal
2001	13268	689	819	649	321	254	-	-	-	-	-	16000
2002	14591	593	652	608	325	317	-	2402	-	-	-	19488
2003	13729	588	995	1256	755	388	-	2034	-	-	-	19745
2004	12891	1106	1221	1427	1054	969	1123	1584	-	-	-	21375
2005	12309	1305	1391	1537	1650	1047	1673	1933	-	-	-	22845
2006	11807	1066	1467	1767	1377	1077	1539	1967	-	-	-	22067
2007	9761	959	1256	1952	1225	1193	2257	2038	433	-	-	21074
2008	9684	1277	1294	1820	1322	967	2143	2149	680	-	-	21336
2009	10392	976	1294	1826	2074	1011	1569	1994	587	-	-	21723
2010	11175	976	1493	1904	3724	1142	1315	1943	577	-	-	24249
2011	9078	1215	1491	1530	4940	1490	1470	1845	695	-	-	23754
2012	7590	1540	2280	1495	4328	1570	1603	1661	621	-	-	22688
2013	6783	1490	2808	1797	5042	1530	1314	1544	620	-	-	22928
2014	6479	1555	2756	1679	5160	761	1472	1399	524	-	-	21785
2015	6094	2200	2647	1648	5678	760	1544	1234	651	-	-	22456
2016	6233	2020	2589	1539	5720	854	1484	1235	778	-	-	22452
2017	7346	1965	2476	1588	6000	1120	1355	1188	701	-	128	23867
2018	7216	1533	2696	1643	6000	2946	1349	1494	1261	3847	108	30093
2019	6036	1753	2638	1871	5270	3349	1219	1579	1062	3502	100	28379
2020	4279	1681	2513	1997	4598	4480	886	1423	2134	4214	102	28307

Geraadpleegde bronnen:

2001 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2003, 26 Jun). Overzicht subsidiëring politieke partijen 2001. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/nds-bzk0300393-b1>

2002 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2004, 30 Augustus). Overzicht subsidiëring politieke partijen 2002. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/nds-bzk0400479-b1>

2003 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2005, 26 September). Overzicht subsidiëring politieke partijen 2003. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-27422-9-b1>

2004 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2006, 3 Februari). Overzicht van de subsidies verstrekt op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen over het jaar 2004. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/nds-bzk0600040-b1>

2005 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2008, 7 Februari). Overzicht van de subsidies verstrekt op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen over het jaar 2005. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/nds-bzk0800052-b1>

2006 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2008, 7 Februari). Overzicht van de subsidies verstrekt op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen over het jaar 2006. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/nds-bzk0800052-b2>

2007 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2009, 4 Mei). Overzicht van de subsidies verstrekt op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen over het jaar 2007. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31700-VII-77.html>

2008 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2010, 7 Oktober). Overzicht van de subsidies verstrekt op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen over het jaar 2008. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32500-VII-3.html>

2009 Tweede Kamer der Staten-Generaal (2011, 18 Januari). Overzicht subsidiëring politieke partijen 2009. Via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32500-VII-79.html>

Ledentallen verzameld door Charlotte de Roon:

2010-2011 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ledentallen politieke jongerenorganisaties 2007-2012 (opgevraagd door De Roon bij BZK, 2014, 20 augustus)

2012-2015 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Leden politieke jongerenorganisaties 2012-2016 (opgevraagd door De Roon bij BZK, 2017, 15 maart)

2016 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Overzicht ledenaantallen jongerenorganisaties politieke partijen 2016 (opgevraagd door De Roon bij BZK, 2018, 9 februari)

2017-2018 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Overzicht ledenaantallen jongerenorganisaties politieke partijen 2017-2018 (opgevraagd door De Roon bij BZK, 2020, 13 januari)

2019 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Overzicht aantal subsidiabele leden jongerenorganisaties politieke partijen 2019 (opgevraagd door De Roon bij BZK, 2021, 11 januari)

2020 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Overzicht aantal subsidiabele leden jongerenorganisaties politieke partijen 2020 (opgevraagd door De Roon bij BZK, 2021, 10 december)

Bijlage VI: Bepalingen in de statuten van PJO's en moederpartijen

In de onderstaande tabellen wordt weergegeven op welke bepalingen in de statuten de resultaten in paragraaf 5.1 gebaseerd zijn. De bronnen zijn als volgt:

Perspectief (2016). *Statuten Perspectief, ChristenUnie-jongeren.*

JS (2019). *Statuten Jonge Socialisten in de PvdA.*

JD (2020). *Statuten & Huishoudelijk reglement: versie september 2020.*

CDJA (2018). *Statuten CDJA.*

SGP-J (2015). *STATUTEN VAN DE VERENIGING 'SGP-jongeren'.*

JOVD (2018). *Statuten Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie.*

JFVD (2017). *Jongerenorganisatie Forum voor Democratie (JFVD) Statuten.*

CU (2019). *Statuten ChristenUnie.*

PvdA (2022). *Statuten.*

D66 (2016). *Statuten Politieke Partij Democraten 66..*

CDA (2016). *Statuten en Huishoudelijk reglement.*

SGP(2015). *Partijstatuten.*

VVD (2016). *Statuten.*

FVD (2019). *Statuten.*

PJO	Doelstelling PJO
Perspectief	<p>Artikel 4. De vereniging wil een politieke jongerenbeweging zijn, waarvan de leden, in eenheid verbonden door de liefde voor God en de medemens, elkaar en andere jongeren interesseren en enthousiasmeren voor en mobiliseren en toerusten tot actieve deelname van christenen aan het publieke debat in maatschappij en politiek.</p> <p>Artikel 5. De vereniging heeft ten doel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jongeren te overtuigen van de waarde van het christelijk politiek alternatief; 2. het interesseren en enthousiasmeren van jongeren voor de vereniging en de ChristenUnie en hen stimuleren om constructief mee te denken; 3. een positief kritische visie op actuele maatschappelijke vraagstukken te ontwikkelen; 4. op basis van deze visie verantwoorde alternatieven aan te dragen in het publieke debat; 5. het debat aan te gaan met de ChristenUnie en andere politieke en maatschappelijke groeperingen; 6. het stimuleren van een sterke politieke en maatschappelijke bewustwording en betrokkenheid van de leden; 7. het toerusten van de leden tot actieve deelname aan de politiek door studie en bezinning in samenwerking met de ChristenUnie.
JS	<p>Artikel 2.1. De vereniging is een onafhankelijke sociaal-democratische politieke jongerenorganisatie. Ze is verbonden aan de Partij van de Arbeid.</p> <p>Artikel 2.2. Het doel van de vereniging is:</p> <ol style="list-style-type: none"> A. het betrekken van jongeren bij de politiek, B. de realisering van haar sociaal-democratische beginselen, zoals deze nader zijn omschreven in het door het Congres vastgestelde beginselmanifest.
JD	<p>Artikel 2.1. De vereniging stelt zich als politieke jongerenorganisatie ten doel om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van D66.</p> <p>Artikel 2.2. De vereniging tracht haar doel te bereiken door het opstellen en uitvoeren van een programma van werkzaamheden.</p>
CDJA	<p>Artikel 1.1.3.A. Het geven van politieke voorlichting en vorming, gericht op creatieve participatie en politieke standpuntbepaling van jongeren.</p> <p>Artikel 1.1.3.B. Het meedenken met en het kritisch begeleiden van de christendemocratie in het algemeen en van de te 's-Gravenhage gevestigde vereniging het Christen Democratisch Appèl, bij verkorting aangeduid met CDA, in het bijzonder.</p> <p>Artikel 1.1.4. Het CDJA tracht zijn doel te bereiken door:</p> <ol style="list-style-type: none"> A. Te bevorderen, dat de leden participeren in algemene ledenvergaderingen, acties, studieconferenties en andere bijeenkomsten; B. Activiteiten te organiseren toegankelijk voor alle jongeren in de Nederlandse samenleving; C. Het geven van voorlichting, mede in eigen periodieken; D. Te bevorderen, dat leden actief aan het organisatieleven van het CDA deelnemen; E. Het leggen en onderhouden van contacten met personen en organisaties in binnen- en buitenland, zowel op politiek en maatschappelijk terrein als op het gebied van jeugd- en jongerenwerk alsook het zoveel mogelijk organiseren van doelgroepgerichte activiteiten in samenwerking met andere organisaties; F. Alle andere wettige middelen die daartoe dienstig kunnen zijn.
SGP-J	<p>Artikel 2.1. Zij belijdt mitsdien het absolute gezag van Gods Woord (naar de zuivere Statenvertaling) over alle terreinen des levens en derhalve mede over het terrein van het staatkundige en maatschappelijke leven zoals nader uitgewerkt in het Program van Beginselen van de Staatkundig Gereformeerde Partij (hierna: SGP).</p> <p>Artikel 2.2. De vereniging heeft ten doel het bevorderen bij haar leden van de kennis van- en de liefde voor de beginselen en het doel van de Staatkundig Gereformeerde Partij, zoals deze zijn neergelegd in het in lid 1 bedoelde Program van Beginselen.</p> <p>Artikel 2.3 De vereniging probeert dit doel te bereiken door het verspreiden van informatie, het geven van adviezen en voorlichting en het aangaan van het maatschappelijk debat.</p>
JOVD	<p>Artikel 3.1. De JOVD stelt zichzelf ten doel de toepassing te bevorderen van de liberale beginselen in het bijzonder ten aanzien van jongeren.</p>

Artikel 3.2. Deze beginselen worden nader omschreven in het door de algemene vergadering vastgestelde beginselverklaring.

Artikel 3.3. De JOVD heeft geen winstoogmerk.

Artikel 3.4. De JOVD streeft dit doel na door alle wettige middelen die aan dit doel bevorderlijk zijn, in het bijzonder:

A. Het verder ontwikkelen, verdiepen en uitdragen van de liberale beginselen en het vergroten van hun invloed op onder andere de nationale en internationale politiek.

B. Het organiseren van activiteiten welke leden van de JOVD in de gelegenheid stellen zichzelf te ontwikkelen.

JFVD

Artikel 2. De vereniging heeft als doel jongeren in kennis te brengen met het streven naar een democratischer Nederland, doorbreking van het partijkartel, onder andere door de invoering van bindende referenda, bindende volksinitiatieven, direct gekozen burgemeesters en e-democracy. Op deze wijze wil de vereniging de participatie van jongeren in de politiek vergroten en bewerkstelligen dat de belangen van de Nederlandse bevolking bij de politieke besluitvorming weer centraal komen te staan en de politieke en economische dynamiek in Nederland structureel wordt vergroot. De vereniging stelt zich als politieke jongerenorganisatie voorts ten doel om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van Forum voor Democratie.

Artikel 3. De vereniging wil haar doel bereiken met alle geëigende en wettige middelen die aan het doel bevorderlijk zijn, en in het bijzonder door:

A. het stimuleren van persoonlijk optreden van haar leden, ieder naar eigen vermogen;

B. het door leden laten organiseren van bijeenkomsten, promotie, debating- en scholingsactiviteiten, lezingen, excursies, themadagen, congressen, seminars en overige activiteiten;

C. het uitgeven van geschriften, persverklaringen en het verspreiden van promotiemateriaal;

D. het instellen van projectgroepen voor studie en advies;

PJO	Relatie moederpartij als in de statuten
Perspectief	<p>Artikel 5.2. De vereniging heeft ten doel het interesseren en enthousiasmeren van jongeren voor de vereniging en de ChristenUnie en hen stimuleren om constructief mee te denken.</p> <p>Artikel 5.5. De vereniging heeft ten doel het debat aan te gaan met de ChristenUnie en andere politieke en maatschappelijke groeperingen.</p> <p>Artikel 5.7. De vereniging heeft ten doel het toerusten van de leden tot actieve deelname aan de politiek door studie en bezinning in samenwerking met de ChristenUnie.</p>
JS	<p>Artikel 2.1. De vereniging is een onafhankelijke sociaal-democratische politieke jongerenorganisatie. Ze is verbonden aan de Partij van de Arbeid.</p> <p>Artikel 18.5. Voorstellen tot wijzigingen van de statuten worden door het bestuur ter advies voorgelegd aan het partijbestuur van de Partij van de Arbeid. Een afschrift van dit advies wordt overeenkomstig het tweede lid voor de leden ter inzage gelegd.</p>
JD	<p>Artikel 2.1. De vereniging stelt zich als politieke jongerenorganisatie ten doel om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van D66.</p>
CDJA	<p>Artikel 1.1.3.A. Het meedenken met en het kritisch begeleiden van de christendemocratie in het algemeen en van de te 's-Gravenhage gevestigde vereniging het Christen Democratisch Appèl, bij verkorting aangeduid met CDA, in het bijzonder.</p> <p>Artikel 1.1.4. D. Het CDJA tracht zijn doel te bereiken door te bevorderen, dat leden actief aan het organisatieleven van het CDA deelnemen.</p> <p>Artikel 4.1. Teneinde de in artikel 1.1.3. genoemde doelen te bereiken, dienen de door het CDA geboden mogelijkheden, en met name krachtens de statuten en reglementen van het CDA aan het CDJA toegewezen zetels in organen van het CDA, te worden benut.</p> <p>Artikel 4.2.1. De leden van het CDJA die in enig orgaan van het CDA zitting nemen namens enig orgaan van het CDJA worden daartoe door dat orgaan van het CDJA gekozen dan wel benoemd overeenkomstig de in deze statuten neergelegde regels.</p> <p>2. Het gestelde in het eerste lid geldt zowel voor verkiezingen en benoemingen door een orgaan van het CDJA van een lid in een orgaan van het CDA als voor al dan niet bindende voordrachten aan organen van het CDA</p> <p>Artikel 1.3.8.4. Het algemeen bestuur benoemt op voordracht van het dagelijks bestuur de vertegenwoordigers van het CDJA in landelijke organen van het CDA en van de aan het CDA gelieerde organisaties.</p> <p>Artikel 2.4.5.F. Het dagelijks bestuur is belast met het onderhouden van de contacten met de landelijke organen van het CDA en van de met het CDA gelieerde organen en bestuurders.</p>
SGP-J	<p>Artikel 2.1. Zij belijdt mitsdien het absolute gezag van Gods Woord (naar de zuivere Statenvertaling) over alle terreinen des levens en derhalve mede over het terrein van het staatkundige en maatschappelijke leven zoals nader uitgewerkt in het Program van Beginselen van de Staatkundig Gereformeerde Partij (hierna: SGP).</p> <p>Artikel 2.2. De vereniging heeft ten doel het bevorderen bij haar leden van de kennis van- en de liefde voor de beginselen en het doel van de Staatkundig Gereformeerde Partij, zoals deze zijn neergelegd in het in lid 1 bedoelde Program van Beginselen.</p> <p>Artikel 24.6. Wijziging van deze statuten behoeft de voorafgaande schriftelijke goedkeuring van het Hoofdbestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij.</p>
JOVD	-

JFVD	<p>Artikel 2. [...] De vereniging stelt zich als politieke jongerenorganisatie voorts ten doel om politieke vormingsactiviteiten tot stand te brengen ten behoeve van jongeren in overeenstemming met de doelstellingen van Forum voor Democratie.</p> <p>Artikel 34.1. De Raad van Advies bestaat uit ten minste drie (3) leden. De leden van de Raad van Advies worden benoemd door het partijbestuur van Forum voor Democratie.</p>
PJO	Relatie PJO en moederpartij als in statuten moederpartij
Perspectief	Artikel 19.3.B. Meerdere stemmen op het Partijcongres komen toe aan de afgevaardigde van Perspectief, ChristenUnie-jongeren die daartoe door Perspectief is aangewezen; deze afgevaardigde krijgt bovenop de stem die hem op basis van het vorige lid toekomt, een meerder aantal stemmen gelijk aan vijf (5).
JS	<p>Artikel 10.12. De directeur van de Wiardi Beckman Stichting, de voorzitter van het Centrum voor Lokaal Bestuur en een vaste vertegenwoordiger van het landelijk bestuur van de Jonge Socialisten kunnen de vergaderingen van het partijbestuur bijwonen met raadgevende stem, mits zij partijlid zijn.</p> <p>Artikel 19.1. De Jonge Socialisten in de Partij van de Arbeid (JS) zijn de dragers van het politieke jongerenwerk in de partij.</p>
JD	-
CDJA	<p>Artikel 66 De jongerenorganisatie, het Christen Democratisch Jongeren Appèl - hierna te noemen: CDJA -, is belast met alle taken ter verwezenlijking van het doel, omschreven in haar statuten.</p> <p>Artikel 67 De verbanden zijn verplicht, wanneer het CDJA binnen hun werkgebied gemeentelijke en/of provinciale afdelingen kent, het werk hiervan te bevorderen en waar nodig financieel te steunen. Verbanden nemen, indien voorgedragen, ten minste één vertegenwoordiger van de CDJA-afdeling binnen hun werkgebied in hun bestuur op, terwijl zij bevoegd zijn een vertegenwoordiger in het bestuur van iedere CDJA-afdeling te benoemen. Deze vertegenwoordigers zijn stemhebbend lid.</p>
SGP-J	<p>Artikel 21.1 Toegang tot de partijdag, alsmede tot een algemene vergadering waarin een verkiezingsprogramma wordt vastgesteld, hebben behalve de ingevolge artikel 38 door een plaatselijke kiesvereniging of afdeling aangewezen afgevaardigden, de overige leden van de partij, het bestuur van de politieke jongerenorganisatie als bedoeld in artikel 25 en de eventueel door het Hoofdbestuur toegelaten personen. Geen toegang hebben geschorste leden.</p> <p>Artikel 21.3. [...] In afwijking van het vorenstaande heeft ook de politieke jongerenorganisatie als bedoeld in artikel 25 het recht aan de besprekingen in een algemene vergadering deel te nemen, doch uitsluitend indien en voor zover deze besprekingen betrekking hebben op een door deze politieke jongerenorganisatie ingediende motie met een politieke strekking als bedoeld in artikel 39, vierde lid.</p> <p>Artikel 39.4. Een plaatselijke kiesvereniging of afdeling is bevoegd op de in het Algemeen Reglement omschreven wijze moties in te dienen ter behandeling op de eerstvolgende partijdag of in een algemene vergadering waarin een verkiezingsprogramma wordt vastgesteld. Hetzelfde geldt voor de politieke jongerenorganisatie als bedoeld in artikel 25 indien en voor zover het moties met een politieke strekking betreft.</p> <p>Artikel 25.3 Het bestuur van de politieke jongerenorganisatie dient jaarlijks verslag uit te brengen aan het Hoofdbestuur. In verband daarmee worden jaarlijks voor vijftien februari een jaarrekening en een jaarverslag overgelegd over het afgelopen boekjaar. Tevens wordt jaarlijks voor één oktober een activiteitenplan en een begroting ingediend voor het komende jaar.</p>

JOVD	Artikel 17.19.C. De vergaderingen van het hoofdbestuur worden met adviserende stem bijgewoond door de voorzitter van de VVD-Bestuurdersvereniging en de voorzitter van de JOVD.
JFVD	-

Bijlage VII: Overzicht oud-PJO leden in de Tweede Kamer en Eerste Kamer 2012-2020

In deze bijlage wordt weergegeven welke Eerste en Tweede Kamerleden uit de periode 2012-2020 lid zijn geweest van een PJO. Hierin zijn de Kamerleden die lid zijn geweest van een PJO en al voor 2012 zitting hadden in het parlement niet meegenomen.

2012-2020	Tweede Kamerleden	Eerste Kamerleden
JS	Loes Ypma	
JD	Mohammed Mohandis	
	Salima Belhaj	
	Rob Jetten	
CDJA	Jan Paternotte	Ria Oomen
	Agnes Mulder	
	Joba van den Berg	
	Harry van der Molen	
JOVD	Julius Terpstra	
	Han ten broeke	
	Bas van 't Wout	
	Leendert de Lange	

Bronnen:

Wikipedia (2022). *Samenstelling Tweede Kamer 2012-2017*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Samenstelling_Tweede_Kamer_2012-2017.

Wikipedia (2022). *Samenstelling Tweede Kamer 2017-2021*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Samenstelling_Tweede_Kamer_2017-2021.

Wikipedia (2022). *Samenstelling Eerste Kamer 2011-2015*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Samenstelling_Eerste_Kamer_2011-2015#:~:text=in%20de%20samenstelling,2012,oktober%20ge%C3%AFnstalleerd%20als%20hun%20opvolgers.

Wikipedia (2022). *Samenstelling Eerste Kamer 2015-2019*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Samenstelling_Eerste_Kamer_2015-2019.

Wikipedia (2020). *Ria Oomen*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Ria_Oomen.

Wikipedia (2022). *Bas van 't Wout*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Bas_van_%27t_Wout.

Wikipedia (2022). *Han ten Broeke*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Han_ten_Broeke.

Wikipedia (2022). *Leendert de Lange*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Leendert_de_Lange.

Wikipedia (2022). *Loes Ypma*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Loes_Ypma.

Wikipedia (2022). *Mohammed Mohandis*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Mohammed_Mohandis.

Wikipedia (2022). *Salima Belhaj*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Salima_Belhaj

Wikipedia (2022). *Rob Jetten*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Rob_Jetten .

Wikipedia (2022). *Jan Paternotte*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Jan_Paternotte .

Wikipedia (2022). *Agnes Mulder*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Agnes_Mulder .

Wikipedia (2022). *Joba van den Berg*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Joba_van_den_Berg .

Wikipedia (2022). *Harry van der Molen*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Harry_van_der_Molen .

Wikipedia (2022). *Julius Terpstra*. Wikipedia.com. Geraadpleegd op 28 juli 2022 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Julius_Terpstra .